

GOVERNMENT OF INDIA

ARCHAEOLOGICAL SURVEY OF INDIA

Central Archaeological Library

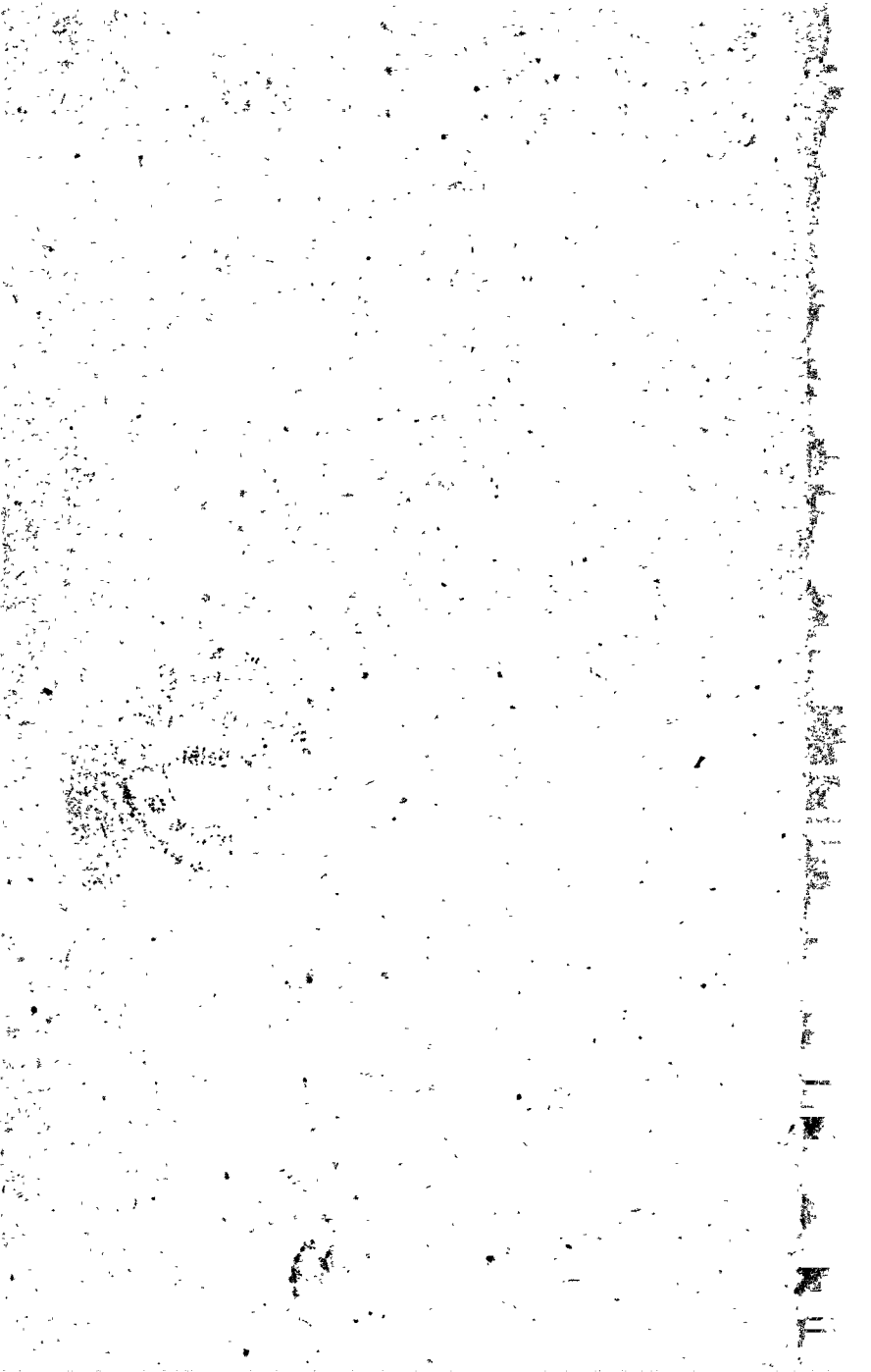
NEW DELHI

ACC. NO. 9713

CALL NO. 910.4 | Mar | gwa

D.G.A. 79

MANUSCRIPTS
AND
PRINTED EDITIONS
OF
MARCO POLO'S TRAVELS

by

SHINOBU IWAMURA

2713

~~1102~~

910.4

Mar/Iwa

THE NATIONAL DIET LIBRARY
TOKYO, JAPAN
1949

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL
LIBRARY NEW DELHI

Acc. No. 500
Date..... 3..... 11. 1950
Call No. 910/Iwa

**CENTRAL ARCHAEOLOGICAL
LIBRARY, NEW DELHI.**

..... 9713 .....
..... B. 9. 4. 1958 .....
Call No. .... 910.4/Mar - Jawa

MANUSCRIPTS AND PRINTED EDITIONS OF MARCO POLO'S TRAVELS

I

Manuscripts and early editions of the *Book of Marco Polo* can for the most part be classified into three groups, i. e., A, B and C: these groups may be again divided into a number of sub-groups. To Group A belong the famous Franco-Italian text in the Bibliothèque Nationale at Paris (MS. français 1116) and other numerous MSS. The most representative text of this group, fr. 1116, has been known as the *Geographic Text* since it was published *literatim* in 1824 by the Société de Géographie in Vol. I of the *Recueil de Voyages et de Mémoires*. Group B is represented by Ramusio's composite Italian version published in 1559 at Venice in the second volume of *Delle Navigazioni et Viaggi*, while Group C contains the MS. in the Ambrosiana Library at Milan and the MS. discovered by Percival David in the Chapter Library of the Cathedral at Toledo on 7 December 1932, and published in 1938 at London under the joint editorship of A. C. Moule and Paul Pelliot as the second volume of *Marco Polo: the Description of the World*.

Before proceeding to consider the textual tra-

dition of the Polian texts, let us give a glance at the circumstances in which the *Book of Marco Polo* was composed. After 25 years' travel in the East Marco Polo with his father Nicolo and his uncle Maffeo arrived at his native city of Venice some time in the year 1295. Marco soon acquired great fame among his fellow citizens who were so fascinated by his charming and gracious personality that they came every day to visit and converse with him, and to ask him matters concerning Cathay, the Great Khan, Chipangu, etc. Probably some time in the following year, Marco Polo was taken prisoner by the Genoese in an unrecorded encounter between the armed galleys of Venice and Genoa. While in prison at Genoa Marco became a great favorite with his fellow prisoners, and even with the jailors, because of his tales of the wonders and wealth of the East, and of his adventures. The jailors and released prisoners in turn would speak of him and his story to their relatives and friends, and so the name of "Marco Milioni" — as he was nicknamed because of his prodigal use of this word in his narratives — became known throughout the great medieval city of Genoa. Asked or forced to tell his story over and over again even the loquacious Venetian adventurer wearied of repeating it, and took advantage of the opportunity offered him through his acquaintance with

one Rustichello of Pisa, a professional romance-writer, who had also been taken prisoner in a battle between Genoa and Pisa, to put his tale down in writing. Little is known of this Rustichello. There are several MSS. of Arthurian romances in the Bibliothèque Nationale at Paris, which were written by one Rusticien de Pise. Painstaking comparison of these Arthurian romances with the Franco-Italian text, fr. 1116, by L. F. Benedetto⁽¹⁾ has established that this Rusticien de Pise was no other than Rustichello. In his monumental work Benedetto reveals that not only the style but phrases, sentences, and, in some cases, entire paragraphs are almost identical in Rusticien's romances and in fr. 1116.

When Marco Polo decided to make Rustichello write down his story, he requested his father at Venice to send him his notes and memoranda made during his prolonged sojourn in the East. Ramusio refers to these in his Preface to Vol. II of *Delle Navigazioni et Viaggi* but some scholars considered that the passage had been invented by Ramusio himself. There is proof, however, that Marco had recourse to some kind of aide-mémoires, since it must have been quite impossible for any one, however great was his power of memory, to reproduce such exact data on various peoples and their customs, climates, products, political and military

events, etc., as we find in the *Book of Marco Polo* solely from memory after a period of nearly thirty years.

When the notes finally arrived from Venice, Marco started to tell his repeatedly-told story, perhaps in its proper order to the professional romance-writer, Rustichello of Pisa, and probably to others as the prison was crowded with men like himself and Rustichello from various parts of the Mediterranean littoral. Rustichello's job seems to have been that of arranging the various portions of the story in order, to knit the different chapters and divisions into a suitable form for a book, to insert opening and closing lines, etc., and, finally, to translate Marco's Venetian dialect into Franco-Italian commonly used for such popular works.

(¹) Luigi Foscolo Benedetto, *Marco Polo: Il Milione*. Prima Edizione Integrale. Firenze, 1928.

II

After comparing numerous passages of fr. 1116 with those of Rustichello's other romances, Benedetto has come to the conclusion that Rustichello produced the ancestor of fr. 1116 and its related MSS. based upon a study of the notes supplied him by Marco Polo as well as his suggestions. Rustichello's version of the

Travels of Marco Polo was a product of joint authorship, but Benedetto argues that even fr. 1116 must represent only a later copy of the original of the Polo-Rustichello compilation. N. M. Penzer ⁽²⁾ suggests: "One of the numerous Genoese, who without the slightest doubt did visit Polo, became very friendly with him, and helped in the editing of the work, in addition to Rustichello." If Penzer's suggestion be acceptable, can it not also be further supposed that there were other persons who wrote down what Marco had told them in the Genoese prison or in Venice before and/or after his imprisonment? It would be, therefore, too much to assume that Rustichello's was the only version, directly based on Marco's story and his notes, and that all the other versions, extant or lost, descended from this sole ancestor. Is there anything that prevents us to assume, on the contrary, that several different versions were made at first hand from Marco's own story or his notes at the same time as, or earlier or later than, Rustichello's version?

Most students of the Polian texts seem to have taken it for granted that there was only one lost original i. e. Rustichello's version, and all subsequent texts handed down to us are its descendants, direct or indirect. In other words they assume that all Polian texts are either copies, faithful or otherwise,

or recensions or translations, full or abridged, of this now lost original (0). A. C. Moule's (3) attempt to reconstruct 0 by means of a composite text seems to be based on the same assumption. This theory, however, seems to me open to question for the reason just mentioned.

Let us now turn to other sub-groups of F as Benedetto refers to as fr. 1116 and its related MSS. First comes the Grégoire version or FG as Benedetto calls it, who has added another ten MSS. to the five known by Henry Yule (4). Yule's famous English translation was based on Pauthier's translation (5) which is in turn based on one of this sub-group.

Secondly, there is the Tuscan recension which was translated into Tuscan from a Franco-Italian version at the beginning of the fourteenth century. This Tuscan sub-group (TA) was published by the Société de Géographie in the same volume as fr. 1116, and formed the basis of H. Murray's English translation (6) published in 1824.

Next comes the Venetian recension which was the most widely distributed of all Polian texts and contains over eighty MSS. The great fame the Venetian version achieved was due to the popular belief that this version was nothing less than Marco's original. This popular, but erroneous, opinion originated from

the eulogistic manner in which Pipino referred to his source. Francesco Pipino of Bologna, a Dominican friar, is known also as the author of several Latin translations of medieval French books. This Latin version by Pipino was made from a Venetian text, probably in the later years of Marco's life, but there seems no ground for believing that it was executed with Marco's cognizance and retouched by himself as some scholars used to believe. The first printed edition of Pipino's Latin version appeared about 1485 not long after the invention of printing. This is the third earliest printed edition of the *Book of Marco Polo*, the first being the German edition published at Nurenberg in 1477, and the second a reproduction of the same at Augsburg in 1481.

According to Libri (7) "The finest of all the results due to the influence of Marco Polo is that of having stirred Columbus to the discovery of the New World. Columbus, jealous of Polo's laurels, spent his life in preparing means to get to that Zipangu of which the Venetian traveller had told such great things." It is of interest to note that a copy of Pipino's Latin edition of 1485 lies in the Biblioteca Colombina at Seville. How deep was the interest taken by Columbus in Marco Polo's travels is indicated by the copious marginal annotation found in the copy

kept in the Colombina. The margins of the following folios contain the autographical notes of the great navigator ⁽⁸⁾.

9 v.	36 v.	47 r. et v.	57 r. et v.	67 r. et v.
13 v.	38 v.	48 r. et v.	59 r. et v.	68 r. et v.
15 r. et v.	39 r.	49 r. et v.	60 r. et v.	69 r. et v.
18 r. et v.	40 r. et v.	50 r. et v.	61 r. et v.	70 r. et v.
19 r.	41 r.	51 r. et v.	62 r. et v.	71 r. et v.
23 r. et v.	42 r. et v.	52 r. et v.	63 r.	72 r. et v.
24 r. et v.	43 r. et v.	53 r. et v.	64 v.	73 r. et v.
25 r.	44 r. et v.	54 r.	65 r. et v.	74 r.
21 r. et v.	46 v.	55 r. et v.	66 r. et v.	

The present facsimile is made from another original copy of this first Latin edition of 1485, which is preserved in the Toyo Bunko (Oriental Library), formerly the Morrison Library and now a branch library of the National Diet Library at Tokyo. This edition, a rare specimen of incunabula, was printed at Antwerp about 1485 together with the travels of Mandeville and Ludolphe as is revealed from the examination of the copy in the Sunderland Library, which is complete and contains the three works.

It is also interesting to note in passing that an Elizabethan translation ⁽⁹⁾ published in 1579 is based on one of the ramified versions of the Venetian

resension. This earliest English translation of the *Book of Marco Polo* was made by John Frampton from the Spanish (Castilian) version of Rodrige Fernández de Santaella y Córdoba. Santaella's Castilian translation is based on a MS. which is now preserved in the Biblioteca del Seminario of Seville. This MS. and Santaella's Spanish, hence Frampton's English, versions are important in the sense that they reveal the prototype which served as the source of Pipino's famous Latin version.

A curious complication of translation and retranslation arose from the situation in the Middle Ages where effective publication was absent. As we have seen above the first Latin edition was published in 1485, and a second Latin edition was published at Basle in 1532 in the *Novus orbis regionum ac insularum veteribus incognitarum*, edited by Simon Grynaeus, but actually compiled by Jean Huttichius. This Latin version, while being different from Pipino's, is clearly based on it. Text of Grynaeus' Latin edition is very corrupt, and has been regarded as a retranslation from the Portuguese translation of 1502. Andreas Müller of Greiffenhagen reprinted the Latin of Grynaeus in 1671, and Bergeron's *Marco Polo* in his *Voyages fait principalement en Asie* published in 1735, is based on Müller's edition at sixth hand. Here we see following curious and vicious circle of translation: French-Italian-Latin-

Portuguese-Latin-French.

(2) N. M. Penzer. *The Most Noble and Famous Travels of Marco Polo together with the Travels of Nicolò de' Conti*, edited from the Elizabethan Translation of John Frampton with Introduction, Notes and Appendices. 1st edition, London, 1929. 2nd edition enlarged, London, 1937.

(3) A. C. Moule & Paul Pelliot, *Marco Polo: the Description of the World*. Vol. I, London, 1938.

(4) Henry Yule, *The Book of Ser Marco Polo, the Venetian concerning the Kingdoms and Marvels of the East*, translated and edited, with notes. 1st edition, London, 1871. Later editions were considerably augmented by Henry Cordier. In two vols. The third volume by Cordier was published in London in 1920.

(5) M. G. Pauthier: *Le livre de Marco Polo, citoyen, conceiller privé et commissaire impérial de Khoubilai-Khaân; rédigé en français sous sa dictée en 1298 par Rusticien de Pise; Publié pour la première fois d'après trois manuscrits inédits de la Bibliothèque impériale de Paris, présentant la rédaction primitive du livre, revue par Marc Pol lui-même et donnée par lui, en 1307, à Thiébault de Cépoy, accompagnée des variantes, de l'explication des mots hors d'usage, et de commentaires géographiques et historiques, tirés des*

écrivains orientaux, principalement chinois, avec une carte générale de l'Asie. Paris, 1800.

(6) Hugh Murray, *The Travels of Marco Polo*, greatly amended and enlarged from valuable early manuscripts recently published by the French Society of Geography, and in Italy by Count Baldelli Boni. With copious Notes, illustrating the routes and observations of the author and comparing them with those of more recent Travellers. New York, 1845.

(7) Quoted from Yule-Cordier, Vol. I, p. 106, footnote.

(8) Henri Cordier, *Bibliotheca Sinica, Dictionnaire bibliographique des ouvrages relatifs à l'empire chinois*. Paris, 1904 - 1924. Clm. 1967

(9) Vide note (2)

III

Leaving Group A, we will now pass on to a brief account of group B. This group is represented by Ramusio's recension and some Venetian MSS. Ramusio's famous Italian edition of which there is no manuscript appeared in the second volume of *Delle Navigazioni et Viaggi*, etc., in 1559, printed by the Venetian printers Giunti, who had entrusted the editorship of this collection of travels and voyages in three volumes to

a learned Venetian Giovanni-Battista Ramusio. Ramusio took the Latin version by Pipino as the basis for his translation with additions from other sources among which Z is the most important to which we shall return shortly. There are, however, unique passages found only in Ramusio's version and not found in Group A or in Group C. Though Ramusio's version is a translated composite text, it occupies a unique place in the realm of Polian texts. When Marsden ⁽¹⁰⁾ undertook his famous translation of *Marco Polo*, he chose Ramusio's Italian version as the basis for his translation. Marsden's is, therefore, a translation of a translated compilation from several sources. Some scholars among whom there was Henry Yule were critical of Marsden's choice of Ramusio's version. But recent research has tended gradually to establish the value and importance of Ramusio's version.

(10) William Marsden; *The Travels of Marco Polo, a Venetian, in the Thirteenth Century: being a Description, by that early traveller, of remarkable places and things, in the Eastern Parts of the World.* London, 1818.

IV

Lastly let us turn to Group C. The history of the discovery of Z is unusually interesting. A Latin

copy of a Polian text was found by Benedetto in the Ambrosiana Library at Milan. It is taken from an early Latin text in the library of Cardinal Francisco Xavier de Zelada at Rome, which was copied in 1795 by the Abate Toaldo, and the original is mentioned by Baldelli-Boni to have been left by the will of Cardinal Zelada to the Chapter Library of the Cathedral at Toledo. The Milan copy itself reveals that it is derived from a Franco-Italian version infinitely superior to Group A. Of this Milan copy E. Denison Rose⁽¹¹⁾ wrote in 1931: "The original of 'Z' is said to be in Toledo, but Professor Benedetto has been unable to obtain any news of it, and until this MS. is forthcoming the Milan copy must be received with a certain amount of caution." However, after several attempts Percival David finally discovered the original MS. on December 7, 1932, in the Chapter Library of the Cathedral at Toledo. According to Moule⁽¹²⁾ this MS. was made in Italy about the year 1470. As the Milan copy, though generally faithful, contains many small and some important mistakes, the rediscovery of the original should be a matter for congratulation to every student of the Polian texts. More fortunately, this valuable MS. was very faithfully and carefully edited by A. C. Moule, and published in 1938 as the second volume of *Marco Polo*:

the Description of the World. Since many unknown Polian treasures may still lie in European libraries wrongly catalogued or not catalogued at all, as Penzer imagines⁽¹³⁾, when scholars and bibliographers pass over even fully recorded MSS., we may expect that more hitherto unknown MSS. will turn up and shed further light on the problems of the Polian texts.

(11) *The Travels of Marco Polo*, translated into English from the text of L. F. Benedetto by Aldo Ricci. London, 1931. Introduction by Denison Ross, p. xi.

(12) A. C. Moule & Paul Pelliot, *Marco Polo*. Vol. II, London, 1938. p. 12.

(13) See Penzer's introduction to his edition of Frampton's translation.

V

Having reviewed briefly the textual history of the *Book of Marco Polo*, let us now give a glance at some important modern printed editions. The four outstanding editions of the nineteenth century are the Geographic Text (1814), the translations by Marsden (1818), Pauthier (1865) and Henry Yule (1871), to the former two of which I have already referred. Pauthier used certain MSS. of the Grégoire version, Group A,

as the basis for his modern French translation, because he placed great, perhaps too great importance, upon the curious Note of one Thibault de Cepoy in his "A" type MSS. This Thibault de Cepoy was a captain in the service of Philip the Fair, and later entered the service of Charles de Valois, Philip's brother, who sent him to Constantinople on a political mission. Thibault left Paris on September 9, 1306, and proceeded to Venice, where he concluded a treaty of alliance in December, 1306. During his stay there he met Marco Polo and in August 1307 was presented by Marco Polo himself a copy of his book, inscribed as "the first copy of his said Book after he made the same." After Thibault's death his son Jean made a copy of the book, which he gave to Charles de Valois, and he also made other copies for those of his friends who asked for them. This is the story told in the Note, to which Pauthier attached such great importance, but which has long since been proved to be quite unreliable.

Yule's famous edition was based on Pauthier's. Yule, who had already entertained some doubts as to the authenticity of Thibault de Cepoy's Note, adopted, nevertheless, Pauthier's edition in preference to fr. 1116 the importance of which he was well aware. He pointed out the awkwardness and tautolo-

gies appearing in fr. 1116, but this can hardly be a sufficient justification for choosing an apparently inferior text as the basis of his translation. Our explanation is that, although Yule was a commentator and a great commentator, he was not a bibliographer, nor a philologist nor a paleographer. Yule's cyclopaedic edition considerably augmented by Henri Cordier was reprinted and has acquired a very wide acceptance not only by scholars but by the general public.

Previous to 1928 there was almost nothing to be added to the great Yule-Cordier edition in three volumes. In 1928 Luigi Foscolo Benedetto's voluminous edition *Marco Polo: Il Milione* made its appearance in Florence. In his lengthy introduction Benedetto classified the numerous Polian texts, and arranged them into the families to which they respectively belong. He has not only increased the Yule-Cordier list of MSS. from 78 to 138, but has discovered a copy of extreme importance, the Milan copy of Z, which has been already referred to. The second half of his book contains the carefully edited text of the most famous MS., fr. 1116, with copious textual notes and important passages in foot-notes taken from other sources. After the publication of his fine edition, Benedetto prepared an Italian translation of fr. 1116, embodying in it the most important additional passages

from other texts. This modern Italian edition was translated into English by Aldo Ricci and published in 1931 with an introduction by Denison Ross.

Another important edition was a reprint published in 1929 of John Frampton's Elizabethan translation with a lengthy introduction and copious appenddices by Penzer. A second edition, enlarged, appeared in 1937.

In 1938 the first two volumes of *Mareo Polo : Description of the World* by A. C. Moule and Paul Pelliot were published in London. The first volume contains Moule's voluminous composite translation. The version of Ramusio and the modern Italian edition of Benedettò (and its English translation by Ricci) are also composite texts, but different from Moule's version. The former two are based on some basic texts (Ramusio's on Pipino's Latin, and Benedetto's on fr. 1116), and embody important passages from other texts without indicating their sources. Hence the passages of the basic texts are indistinguishable from those taken from other sources. In Moule's version fr. 1116 is translated completely and literally, and printed in ordinary type, while translated words, phrases, sentences and passages from other sources are inserted in their supposedly proper places, and printed in Italics with marginal indications as to their sources. The undeni-

able defect of Moule's version is its awkward and difficult, if not unintelligible, style which is the inevitable result of such a kind of composite text. It appears to me that Moule's reconstruction is based on the theory that there was only one original version, and that, consequently, it is possible to knit the words, phrases, sentences, and passages of all extant texts into one whole complete text. There seems to be two methods for the purpose of reconstructing the *Book of Marco Polo*: one is that of preparing a composite text followed by Ramusio, Benedetto in his modern Italian version (Ricci's English translation), and Moule in his first volume of Marco Polo; the other is that of reproducing the more important texts as in the case of d'Avezac's (Geographic text) and Benedetto's edition of fr. 1116, Penzer's edition of Frampton's translation, and Moule's edition of the Zelada text in his second volume of Marco Polo.

List of Printed Editions Cited

- 1477. The first printed edition in German. Nuremberg.
- 1481. A reproduction of the preceding. Augsburg.
- 1485. Pipino's Latin version; the only printed edition of that version.
- 1502. Portuguese version from Pipino. Lisbon.
- 1503. Spanish version by Santaella. Sevilla.

1532. *Novus Orbis*, etc. **Basle.**
1559. *Ramusio's* version. **Venice.**
1579. *Frampton's* first English version. **London.**
1671. *Andreas Müller's* edition. **Berlin.**
1735. *Bergeron's* French version. **The Hague.**
1818. *Marsden's* English translation. **London.**
1824. The publication of fr. 1116 by the *Société de Géographie*. **Paris.**
1844. *Hugh Murray's* English edition. **Edinburgh.**
1865. *Pauthier's* modern French translation. **Paris.**
1871. The first edition of *Yule's Marco Polo*.
London.
1903. *Yule's* third edition augmented by *Cordier*.
New York.
1920. *Cordier's Ser Marco Polo, Notes and Agenda*
to *Yule's* edition. **New York.**
1928. *Benedetto's* edition. **Florence.**
1929. *Penzer's* edition of *Frampton's* translation.
London.
1931. *Ricci's* English translation ⁽¹⁴⁾
1936. Vols. I & II of the *Moule-Pelliot* edition.
1949. Facsimile edition of the first Latin version ⁽¹⁵⁾

(14) The present writer has not seen the modern

Italian version by Benedetto.

(15) An exact reproduction of a copy preserved in the Toyo Bunko (Oriental Library), Tokyo, formerly in possession of Dr. G. E. Morrison. Collation: 74 f. or 148 pp.; the last is blank, 4to, no title, no pagination; signatures p. 1, a. 1 p. 141, k. 3 (*a-h*, par 8; *i*, by 4; *k*, by 6); maximum 33 lines each, without catchwords.

SHINOBU IWAMURA

APPENDIX

THE TRAVELS OF MARCO POLO

Preserved in the Toyo Bunko (Oriental Library)

A Concise Guide to the Editions

in Chronological Order up to 1913

Antwerp	ed.,	1485 (The first Latin edition)
Venice	"	1496
Venice	"	1508
Venice	"	1533
Venice	"	1555
Paris	"	1556
Saragosa	"	1601
Venice	"	1602
Leipzig	"	1611
Venice	"	1626
[In Bergeron]	"	1634
Trèves	"	1657
Amsterdam	"	1664
Cologniae Branden- burgicae	"	1671
Trèves	"	1672
[In Historische Beschryving]	"	1750
London	"	1818

Venice	"	1818
Paris	"	1824
Florence	"	1827
Venice	"	1829
Copenhagen	"	1841
Venice	"	1841
Parma	"	1843
Edinburgh	"	1844
Leipzig	"	1845
Venice	"	1847
Bologna	"	1862
Florence	"	1863
Paris	"	1865
London	"	1871
Paris	"	1875
London	"	1875
Stockholm	"	1882
Copenhagen	"	1895
Paris	"	1896
London	"	1898
London	"	1899
Leipzig	"	1902
London	"	1903
London	"	1904
London	"	1907

Hamburg	"	1908
Bari	"	1912
Berlin	"	1912
Leipzig	"	1913

and a number of recent editions.

HIROSATO IWAI

Author : Shinobu Iwamura.
Editor: Hirosato Iwai.
Publisher: The National Diet Library.
Printers: Ken-po-fu-kyu-kai.

To be accompanied by facsimile reproduction of
MARCO POLO. Antverpiae, 1485.

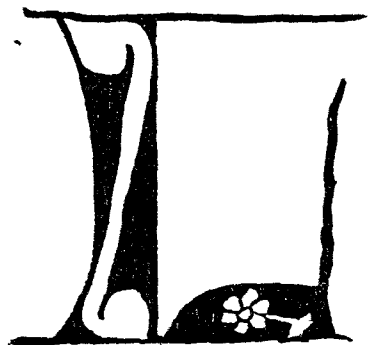
Published by N. D. L.
Tokyo, Japan. 1949.

In nomine dñi nri ihū xpī filij dei vini et veri amen.

Incipit plogus i libro dñi marci pauli de venecijs de cō-
suetudinibus et cōdicionibus orientaliū regionū

Ihū prudentis honorabil
ac fidelissimū viri dñi marci
pauli de venecijs de cōdici-
onib⁹ orientaliū ab eo in vl-
gari coitū et cōscriptū. Ad-
pelloz ego frater franciscus
pepuñ. de bononia frñ pdi-
catorū a plerisq; patrib⁹ et
dñis meis veridica seu veri-
fica et fideli translatione de

vlgari ad latinū reducere. vt qui amplius latino q̃ vlga-
ri delectat eloquio necnō et hij qui vel ppter linguarū va-
rietatē omnimodā aut ppter diuītatē ydeomatu. ppta-
tē lingue alterius intelligere oīo aut faciliter nequeant aut
delectabilius legāt seu liberior capiat. Porro p seipōs
laborem hūc quē me assumere cōpulerūt pficere plene nō
poterant. falciozi cōtemplacioni vacantes et infimis subli-
mia pferentes sicut terrena sape ita terrena scribere recu-
sarūt. Ego aut̃ eorū obtpans iussioni libzi ipius cōtinen-
ciam fideliter et integraliter ad latinū planū et aptū trans-
tuli qm̃ stilū hui⁹ mōi libzi materia requirebat. Et ne la-
bor hui⁹ mōi inanis aut inutilis videatur cōsideraui ex li-
bzi hui⁹ inspectione fideles viros posse multiplicis gracie
meritū a dño pmereri. Sive qz i varietate decore et mgnī-
tudine creaturā mirabilia dei opa aspicientes ipsius po-
terant virtutē et sapienciā venerabiliter admirari aut vi-
dentes gētiles pplos tāta cecitatis tñbzofitate tātisq; so-

500
3 . 11 . 1950
9/10 Jwa.

oib⁹ inuolutos grās deo agāt qui fideles suos vītatīs illu-
 trās luce de tā piculosis tñbris vocare dignatus ē in admi-
 rabile lumē suū. seu corz ignorancie p̄dolētes p̄ illuminaci-
 one cordiū ip̄oz dñm dep̄cabūt. vñ i deuotoz xp̄ianoꝝ de
 sideria p̄sudent q̄ ifideles ppli p̄m̄p̄cioses sūt ad veneran-
 da simulacra q̄ ad vez dei cultū p̄m̄pti sūt plimi ex hijs q̄
 xp̄i sūt catberactere insigniti siue etiā aliquoz religiozoz
 corda puocari poterūt p̄ āpliacōe fidei xp̄iane et nō dñi
 nri ihū xp̄i in tāta pploꝝ multitudine obliuioni traditū de-
 ferāt fauente diuino auxilio ad obccatas ifideliū nacōes
 vbi messis quidē multa oparij vero pauci. De aut̄ iaudita
 mlt̄a atz nob̄ insolita q̄ in libro B in locis plimis referūt in-
 expt̄o lectori icredibilia videār cūctis in eo legentib⁹ inno-
 tescat dñm marcū boꝝ mirabiliū relatorē virū esse p̄uden-
 tē fidelē ac deuotū atz honestis moribz adoznatū a cūctis
 sibi domesticis bonū testimoniū hñs vt multiplicis vturis
 merito sit ip̄ius relacō digna fide. Pater at̄ ei⁹ dñs ny-
 cola⁹ vir toti⁹ p̄rudēcie hcc oia filiter referebat. Patruus
 vō ip̄i⁹ dñs mathe⁹ cui quē memit liber iste vtqz matur⁹
 deuot⁹ z sapiens in mortis articulo p̄stitut⁹ p̄fessori suo in
 familiari colloquio p̄stanti firmitate afferuit libz hūc vītatē
 p̄ oia p̄tinere p̄pter qđ tñslacionis ip̄ius laborē assūpsi cō-
 scia cūctoꝝ tutore ad p̄solacionē legeciū z ad laudē dñi nri
 ihū xp̄i cūctoꝝ visibiliū et inuisibiliū creatoris. —

Explicite p̄logus

Liber at̄ iste in tres libros diuidit̄ qui p̄ pp̄ria capla
 distinguūt quoz libroz p̄ncipijs ad faciliore contē-
 toꝝ in ip̄is inuencioz sūt caploꝝ titulj p̄zenōij

Incipiūt capitula primi libri

Prīmū caplin continet qualiter et q̄re dñs nycola⁹ de ve-
 necijs p̄ dñi pauli et dñs mathe⁹ tñsīerit ad p̄tes oriētales
 Scōz cap. p̄tinet q̄liter regl̄ maximi tartaroz curiā adieit̄

Terciu cap. cōtinet q̄liter ap̄d p̄fatu regē grāz iuenerūt
Quartū cap. p̄tiz quō ab ip̄o rege ad rōnū pontificē missi
fuerūt **Quintū** capitulū cōtinet q̄liter expectauerūt
venecijs creacōem summi pontificis
Sextū capitulū cōtinet q̄liter redierūt ad regē tartarorū
Septimū capitulū p̄tinet q̄liter ab eo suscepti sunt
Octauū cap. p̄tinz q̄liter nat⁹ dñi nicolay creuit in grā corā
rege **Nonū** caplm p̄tiz q̄liter post multa tpa optinue
runt gram a dñio rege ad p̄pria remeandi
Decimū cap p̄tiz q̄liter venecias redieit **Undecimū**
caplm p̄tinet descriptōem p̄ciū orientaliū regionū z p̄mo
de minori armenia **Duodecimū** caplz p̄tinet de p̄u
cia turchie **Decimūscū** cap. p̄tiz de armenia maiore
Decimūquartū cap. p̄tiz de p̄uicia zorzanie **Decimū**
quintū cap. p̄tiz de regno mosul **Decimūsextū** cap p̄
tiz de regno balbachī **Decimūseptimū** cap. p̄tiz de ci
tate tbaurisy **Decimūoctauū** cap. p̄tinz de miraculo
m̄sacionis cuiusdā mōtis i regno illo **Decimūnonū**
cap. p̄tiz de regione p̄saz **Uicesimū** cap. p̄tiz de citate
yasoī **xxi. cap.** p̄tinet de citate crermā **xxij. cap.** p̄
tinz de citate camaduct i regione recbarler **xxiij. cap.**
p̄tiz de cāpestrib⁹ formob z d citate cozmōs **xxiiij. cap.**
p̄tiz d̄ inf̄media regione inf̄ cozmōs et citatem crermā
xxv. cap. p̄tiz de q̄dā bereō q̄ media ē inf̄ citatē crermā z in
ter citatē cobinā **xxvi. cap.** p̄tiz de citate cobina
xxvij. cap p̄tiz de regno tumocayn de arboze fol q̄ wlgariē
arbor sicca d̄r **xxviiij. cap** p̄tinz de tyrāno q̄ dicebat se
nex de mōtanis et siccaris z affleuisei⁹ **xxix. cap** cō
tinz de morte ei⁹ et de destructōe loci ei⁹ **xxx. cap** p̄tiz
de citate sepurgā et de finis ei⁹ **xxxi. cap.** d̄ castro tar
tā **xxxij. cap.** de citate balach **xxxiiij. cap.** de citate
scassē **xxxiiij. cap.** de citate balascē **xxxv. cap.** d̄ p̄
uicia bascyē **xxxiij. cap.** de p̄uicia cesymur **xxxvij.**
cap. p̄tinet de p̄uincia nochā et de montib⁹ altissimis

Xxxviii^m capitulū cōtinet de puincia taschar
 Xxxix^m capitulū continet de ciuitate samarchā et de mira-
 culo colūpne scō in ecclesia sancti Johannis baptiste
 xl^m capitulū continet de puincia cartban
 Xli^m capitulū cōtinet de puincia coitban
 Xlij^m capitulū cōtinet de puincia peyn
 Xliij. capitulū continet de puincia carchia.
 Xliiij^m capitulū cōtinet de ciuitate lop et de defto maximo
 Xlv^m capitulū cōtinet de ciuitate sachien et de ritu paga-
 norū in cōbustione corporū mortuorū
 Xlvi^m capitulū continet de puincia camul
 Xlvij^m capitulū cōtinet de puincia chynchynculas
 Xlviiij^m capitulū cōtinet de puincia succar
 Xlix^m capitulū cōtinet de ciuitate campion
 L. capitulū cōtinet de ciuitate 3ozma et alio defto magno
 Lj. caplm. p̄inz de citate carocozā z de iicio dñij tartaroz
 Lij. capitulū continet de primo rege tartarozū chinchis z
 discordia orta cū rege suo
 Liiij. capitulū cōtinet de cōflictu tartarozū cum rege illo et
 de victoria illorum.
 Liiij. capitulū cōtinet de catbologj regū tartaroz et q̄liter
 regum illorū corpa sepeliuntur in monte alcay
 Lvj. cap. ptz de p̄fuetudinib⁹ gñalib⁹ z de morib⁹ tartaroz
 Lvi. capitulū cōtinet de armis et de vestibus ipozum
 Lvij. capitulū continet de cibis tartarozū.
 Lviij. capitulū cōtinet de ydolatria et de ozōib⁹ tartaroz
 Lix. cap. ptz de strēnuitate idustria z fortitudine tartaroz
 Lx. capitulū continet de ordine exercitus tartarozū et sa-
 gacitate bellandi.
 Lxi. capitulū cōtinet de iudicibus et eozū iusticia
 Lxij. capitulū continet de campestribus bargi et de extre-
 mis infulis aquilonis
 Lxiiij. capitulū cōtinet de regno erginul et de citate singui

Expliciunt capitula primi libri.

Incipit liber ꝑm⁹ dñi marci de venecijs **Cap^m ꝑmū.**

Quampe quo balduin⁹ princeps ſcep̄trū cōſtātinopo-
litani imperij gubernabat Anno ab incarnacōe dñi
1204. Quiq̄geſſio duo nobiles ac prudētes germani in
elite ciuitatis veneciāz incolē nauē ppriā diuerſi opib⁹ et
mōimōijs oneratā p̄ concordia in portu veneto cōſcendētes
p̄ſpero flante v̄eto deo duce cōſtātinopolim p̄rexerūt. boz
maior nati vocabatur nycola⁹ alter vero matheus quoz
p̄genies dom⁹ pauli dicebat. Nūq̄ in cōſtātinopolitanā
urbē in breui tpe fuiſſent feliciter expediti nauigantes inde
p̄fectus āplioris grā p̄uenerūt ad portū ciuitatis armenie
q̄ dicit̄ ſoldada ubi p̄cioſa iocalia p̄parātes 6^m conſilio vni
us magni regis tartaroz curiā adierunt qui dicebat barka
cui cūcta q̄ ſecū detulerat. ſ. munera offerentes benigne ab
ip̄o ſuſcepti ſūt a quo vſa vice maxima ⁊ āpliora donaria p̄
ceperunt. Et cū in regno illius p̄annū fuiſſent vellētq̄ re-
dire venecias ſubito inter p̄nominatū regem et regē alium
tartarozū. **Q**uā. noua et grandis ē diſcordia exorta. Et
cū contra ſe inuicē ambozū exercitus concertaſſent. **Q**uā.
victor extitit. Regis autē barcha exercitus ruine nō modi-
ce patuit ob quā cauſam diſcrimib⁹ circūſpectis remean-
di eis ad propria p̄ viam p̄iſtinā aditus regreſſus p̄clu-
ſus eſt. Conſilio autē inito qualiter poſſent cōſtantino-
polim remeare oportuit ipſos regnū barcha vias petop-

positas circuire sicq; puenerūt ad ciuitatē q̄ dicit̄ onchata
inde p̄gredientes trāsierūt fluiū tigris qui vi^o est ex qua
tuor fluib⁹ p̄adyli p̄trāsierūt q; desertū p̄ xviij. dietas neq;
ciuitatē neq; opida r̄pientes oīno donec puenerūt ad ciui-
tatē optimā q̄ dicit̄ bochaya in regione p̄sidis cui rex qui
dā noīe barach p̄sidebat ibi annis tribus morati sunt

Qualiter regis maximi tartaroz curiā adierunt **Ca**
pitulū scōm.

Et tpe vir quidā tocūs prudencie a p̄noiāto rege ad
maximū tartaroz regē directus applicuit bochare i-
biq; p̄fatos repiens viros qui iā plene in lingua tartarica
fuerāt eruditi sup̄ modū letat⁹ est eo q̄ viros latinos nūq̄
alios viderat quos tñ videre vt plimū affectabat. Et cū di-
cb⁹ plimis cū eis colloquiū et p̄soriū habuisset eoz q; gra-
tos mores fuisset epxt⁹ p̄uasit eis vt cū eo fil⁹ maximū tar-
taroz regē adirent p̄mittēs q̄ bonorē maximū ac benefi-
cia maxima eēnt p̄cepturi. Qui videntes se sine difficulta-
te diuina habere regressū ad ppria se p̄sidio di p̄mittētes
piter arripuerunt iter cū ill⁹ familiares xp̄ianos hñtes co-
mites quos secū de venecijs duxerāt. Spacio aut̄ anni v-
nius puenerūt ad regē maximū oīm tartaroz qui vocaba-
tur tublay qui lingua eoz magn⁹ kaan dicit̄ qđ in lingua
latina sonat magn⁹ rex regū. Nāāt tante p̄lixitatis t̄pis in
eundo hec fuit q; ppt̄ niues et inuadacōes fluiū et torrē-
tū eos in via exspectare oportuit donec niues q̄ sup̄ excre-
uerāt declinarēt et ecia aque que inuadauerūt. Fuit aut̄
via eoz āno ipo subsequēdo ad aquilonarē ventū q̄ a vene-
tis dicit̄ vlgariter tramōtana que aut̄ in via viderunt suo
loco in libro hoc describenī per ordinem

Quomodo apud p̄fatu regē grām inuenerūt **Capitū**
tulū terciū

Quam at magni kaam p̄spectui oblari sūt ip̄e rex sūme benignus erat et eos suscepit alacriter Inquisiuit aut̄ ab eis p̄ multas vices de condicionib⁹ occidētalū p̄ciū de impatore rōnoꝝ de regib⁹ et p̄incipib⁹ xp̄ianis ⁊ q̄liter i eoz regnis fuabat iusticia q̄liter ecia i rebus bellicis se hē bāt Inquisiuit ecia diligēt de morib⁹ latinoꝝ et sup̄ oīa diligenci⁹ interrogauit de papa xp̄ianoꝝ et de cultu fidi xp̄i ane Ipi at̄ vt viri prudentes sapient ad singula m̄derunt p̄pter q̄onq̄ sepe eos ad se introduci iubebat habuerunt q̄z gratiam in oculis eius.

Quō ab ip̄o rege ad rōmū p̄ōficē missi sūt **C**apitulū quartū

Quadā igitur die p̄fatus kaam consilio prius cū baro nibus habito rogauit p̄fatos viros vt sui amore redi rent ad papā cū vno de suis baronib⁹ qui dicebat cogatal p̄ pte ip̄ius sūmū pontificē xp̄ianoꝝ rogaturi quaten⁹ ad cū centū sapientes xp̄ianos dirigeret qui scirent oñdere su is sapiencijs rōnabiliē et prudēt si verū erat q̄ xp̄ianoꝝ fides esset melior inē oēs. et q̄ dii tartaroꝝ ec̄nt demones et q̄ ip̄i et orientales alij decepti erāt in suoz deoz cultura desiderabat cām audire rōnabiliē q̄ fides esset rōnabiliē ⁊ mirāda Atq̄z p̄cidissent huius corā eo dicētes se ad cūcta eius bñplacita p̄paratos fecit rex scribi lras ad romanū pontificē in lingua tartaroꝝ quas illis tradidit deferēdas Tabulā ecia aureā testimoniale ill' tradi iussit signo regali sculptā et isignitā. in x̄ p̄suetudinē sedis sue quā qui desert deduci debet de loco ad locū a cunctis superiorib⁹ cinita tū suo imperio subiectaz cū omni sua comitūa securus ⁊ q̄ diu imorari voluerit i ciuitate vel opido dēt illi de expē sis et necessarijs oibus integraliē p̄uideri Nusup impo suit ei rex vt de olco lāpaois q̄ pendebat ad sepulchrū dñi nostri ihū xp̄i in iherlm ei deferrent in reditu. Accedebat

enī xp̄s vniū esse in numero deoz bonoz. Nū ergo fuissent
in regis curia boiūbilit̄ p̄pati. accepta a rege licencia iter
arripuerūt litterā et aureā tabulā deferentes. Et cū p̄ die-
tas. xx. equitassent simul/ baro cogatal/ quē secū hēbant fu-
it gūiter ifirmatus. p̄pter qd̄ de volūtate ipsius et mltorū
cōsilio. eo relicto. inceptū iter cōtinuauerūt. p̄pter tabulā
aūt aureā quā hēbant fuerunt reuerentē vbiq; suscepti. Ob
inundaciones fluminū quas i locis plimū inuenerūt retar-
dari se oportuit iter eoz nā ānis t̄bus i via fuerūt anq̄ ad
portā ciuitat̄ armenoz q̄ dicit̄ glasa p̄uēire potuissent. de
glasa vero p̄gredientes p̄ mare p̄uenerunt in mense apri-
li Anno **MDLXXII** in acchōn

Qualiter expectauerūt venecias creacionē summi pōtifi-
cis **Capitulū quintū**

Olim ingressi ergo fuissent acchōn audierūt dñm clemē-
tē papā quartū nup̄ fuisse defunctū sup̄ quo fuerūt ve-
hemētissime p̄tristati. Erat at̄ in acchōn legat⁹ quidā apli-
ce sed dñs scz **Theobald⁹** de vicecomitib⁹ de placēcia cui
p̄cta p̄pt̄ que missi fuerūt a magno chaā narrauerūt. Eius
p̄siliū fuit vt oīno creacōem sumi pōtificis expectarēt iue-
rūt venecias videndo suos vbi māsurī quousq; sum⁹ pōti-
fex crearet̄. Et qñ p̄uenerūt venecias/ inuenit dñs nicola⁹
vxorē suā esse defunctā q̄ i recessu suo fuit pregnās iueitq;
filiū noīe marcū qui iā ānos xv. hēbat etatē qui post disces-
sum ipi⁹ de venecijs fuerat de vxore sua p̄fata. Dicē mar-
cus ille q̄ p̄posuit hūc librū cui q̄liter b̄ fuerint infra pateb⁹
Anteri at̄ elciō sumi pōtificis adō dilata ē q̄ duob⁹ annis
venecijs p̄manferunt ipām electionē coridic p̄stolantes.

Qualiter redierūt ad regē tartaroz **Capitulū sextum**
Est ānos vō duos p̄dicti regnūcij metuētes ne r̄ ex
mora eoz nimia t̄barē et putaret eos āpli⁹ nolle r̄oi

re ad ipm redierunt achon. **P**arcū p̄dicm̄ ducētes secū. de
 licencia vō legati sepulchrū dñi visitantes de lāpade sepul
 chri vt rex postulauerat acceperit. **E**t accepit lris legati ad
 regē in quib⁹ eis p̄hibebat qđ fidelit̄ egerāt z qđ romane
 ecclie adhuc nō erat p̄uisū de pastore iuerūt ad glazā. **A**t
 āt de achon recellerūt legat⁹ p̄dcūs recepit cardinaliū nū
 cios qđ ipe i sumū pontificē elcūs erat imposuitq; nomē ei⁹
 gregori⁹ z missis nūcijs statim eos reuocauit eos reūsos r̄ce
 pit alacrit̄ quib⁹ lrās alias tradidit ad tartaroz regē duos
 q; fr̄es ord̄is sūm̄ p̄dicatoz litteratos z p̄bos viros i achō
 misit cū eis quoz vn⁹ dicebat fr̄ nicola⁹ v̄ncenci⁹ alius vō
 gwilhelm⁹ īpolitan⁹. **A**ūq; puenissent ad glazā soldanus
 babilonie cū exercitu suo armenos iuasit fr̄es vō p̄p̄t guar
 raz p̄cula et viāz discrimina metuentes ad tartaroz regē
 puenire nō possē cū mgrō tēpli i armenia remāscēt. **Q**uā
 pluries fuerūt in mort̄ articulo p̄stituti. **N**uncijs āt regē oī pi
 culo se exponētes cū laborib⁹ maxis puenērūt ad regē quē
 inuenerūt in citate qđ d̄z cleuēsu. fuerūt āt i itinere de portu
 glaze vsq; ad cleuēsu ānis īb⁹ et dimidio. **Q**uā iter ipoz i
 yeme p̄p̄t niues et aq̄s validas z frigora maxiā p̄ modicū
 poterāt p̄spari. **R**ex āt tublay audies a remosi de ipoz re
 ditu eis misit nūcios obuiā xl. dietas qui eos fecērūt de spe
 ciali regē mādato i oib⁹ necessarijs nobilissic p̄ viā pcurari

Qualiter p̄ eū suscepti sūt. **C**apitulum septimum hui⁹
 p̄mi libri

Quā autē ad regis curiā puenērunt īgressi ad regē cū
 reuerencia maxima corā eo. qui alacrit̄ eos suscipiēs
 iussit vt surgerent et quō eis in via fuerat cū qđ summo pō
 tifice egerant enarrarent. quib⁹ p̄cta d̄ferentib⁹ siue disle
 rentib⁹ et exhibētib⁹ litteras pape gregori⁹. **R**ex litteras
 summi pōtificis letanter suscepit et eorum fidelē sollicitu
 dinē cōmendauit. **O**leum de lāpade dñi nr̄i i b̄esu xp̄i reue

rent accepit et cū honore reponi mandauit Interrogat āt
de marco quis esset Et audito q fili⁹ erat dñi nicolaj ipm
facie leta suscepit Ipōs vero tres inter familiares copu
tauit Propter qd ab oibus curialibus ī multa reuerencia
habebāt.

Qualiter marc⁹ filius dñi nicolaj creuit in grā regis

Capitulū octauū

Marcus vero in breui tpe didicit mores tartaroz nec
nō linguas qtuor varias et diuerfas ita q in qualibz
ipaz scribere sciebat et legere Rex āt rex volens expiri
pauidentia ipius direxit cū p quodā regni negocio ad re
gionē remotā ad quā p sex mēses puenire mandauit Ipe
vero sic prudenter se gessit in oibus q rex plurimū cuncta
q gesserat acceptauit. Et qm rex delectabatur exquirere
nouitates mores et p̄suetudines hoīm p̄dicionēqz trarū.
Rex quocūqz transibat studebat sup huiusmōi noui
tatib⁹ inferri vt possit regis bñplacito cōplacere ppter qd
annis xviij. quib⁹ fuit familiarē ipius sic illi fuit acceptus vt
ab eo cōtinue p magnis regni negocijs mitteret Nec igitur
rō est qre pfatus dñs marcus sic didicit orientaliū par
ciū nouitates q infra diligencius describentur.

Qualiter post multa tpa obtinuerūt a rege grām ad p̄pa
remcandi

Capitulū nonū

Post hec desiderātes pfati dñi redire venecias veniē
tū a rege pluries licenciā pecierūt qui pze dilcōe mag
na quā habebat ad eos ad cōsensū nō poterat iclinari In
terea barones viii⁹ regi indoꝝ noīe argon ad magni regis
Anblay curiā puenērūt quoz vn⁹ vōbatur Onlatoy Al
ter Alpusta terci⁹ Aoyla ex pte sui dñi postulantes vt ei
vrozē traderent de sua p̄genie qz mortua fuerat nup con
iūx ei⁹ regiā volglana Rex āt Anblay eos cū magno sus
cepit hōze et puellā vnā ill⁹ de sua p̄geie obtulit ānoꝝ xviij.

noie cogatim qui noie dñi sui eam gratanter suscipientes
Cognoscentes quoq; qd dñi Nichola⁹ matheus ⁊ Bar
cus desiderabāt ad ppria remeare p grā supplicat a rege
postularūt vt p bōre regis argon ipos tres ad eū transmitt
teret cū regina quib⁹ inde si vellent redire liceret ad ppria
qui pcerū instanti peticōe denict⁹ pces eoz nequit abnue
re tristē tñ p buis postulantib⁹ consensum

Qualiter venecias redierūt Capitulū decimū

Quam autē debuerunt iter arripere fecit rex xiiij naves
cū necessarijs oib⁹ cū victu biēnio pparari qz queli
bet qtuor malos cū qtuor velis bēbat et cū illis discesserūt
a rege qui multā de eoz recessu displicenciā habuit tradi
ditq; eis duas tabulas aureas vt in oibus regnis sue iuris
dictioni subiectis deberet de tutela et de expensis eis itēg
liter puideri Imposuit qz eis abasiatā ad sūmū pontifice
et ad reges quosdā xpianoz nauigātes at post mēses tres
ad insulā q dicit Vana puenerūt Vñ p indicū mare pgrediē
tes anno vno et dimidio puenerūt ad curiā regē argon quē
mortuū inuenerūt puellā quā p rege argon duxerāt filius
eius acceperat in vxorē Vbi cōputacōe facta de socijs qui
mortui fuerāt in via inuenerūt q pter nautas mortui fuerūt
de ipoz comitiua viri octuagita duo fuerūt at pter māina
rios in vniūso sex centi Vñ vō pgredientes vltēr⁹ qtuor
aureas tabulas pcepto:as rceperūt a pncipo achatu noie
q regnū p pūco gubnabat quōdū apt⁹ erat ad regimē vt i
vniūso ei⁹ iperio bōzarēt deducerēt qz securi qd optiē scū
ē. post mltū at tps mltos qz labores gubnāre deo pstarino
polim puenerūt inde cū mltis diuicijs ⁊ comitatu magno
icolumes redierūt venecias Anno dñi. m. cc. nonagesimo
quīto grās agētes deo q eos de tātis laborib⁹ et picul libe
rauit Nec autem ideo in huius libri pn⁹ scripta sūt vt cog
noscat qui legerit hunc librum vnde et quomodo scire po

ruit dñs marc⁹ pauli de venecijs ea q̄ inferi⁹ p̄tinent. **¶** Fuit
aut̄ p̄dictus dñs marc⁹ in orientalib⁹ p̄tib⁹. **¶** Annis xxvi di
ligēter p̄cū vniūso tpe cōputato.

¶ Descriptio orientaliū p̄ciū et primū de minori armenia

¶ Capitulū vndecimū

¶ Narracōe facta mōz itinez nē ad ea narranda que vi
dim⁹ accedamus p̄mo minore armenia breuit̄ descri
bem⁹. Armenie due sūt/ maior et miōr. Armenie minoris
regnū tartarū tributariū est ibi inuenim⁹ regē iusticiā conf
uantē. Regnū vero ipm multas ciuitates et multa opida
cōtinet. Patria fertilis ē et iocūda venacōes bestiarū z a
uiū ibi multe. Aer at̄ valde sanus est. Armenie hui⁹ at̄qui
tus fuerūt strenui bellatores nē at̄ potatores et timidi ef
fecti. **¶** Vbi ē sup̄ mare ciuitas q̄ dicit̄ glazā maris portū hñs
ad quā multi veniūt mercatores de venecijs de ienua z de
alijs regionib⁹ plimis. **¶** Dulce enī marcaciones aromatu
diūsarū sp̄ez aliazqz p̄ciosarū opii de terra illuc deferūt.
Qui etiā volūt orientaliū igredi fr̄as accedūt ad glazam

¶ De puincia turchie

¶ Capitulū duodecimū

¶ Archia p̄miscuaz geciū p̄tinz p̄p̄los ex grecis arme
nis et turchis. Turchi at̄ p̄p̄ā linguā hñt z machomz
ti abhoiābilis legē idocti boiēs sūt z rudes i mōtib⁹ z col
lib⁹ imozāf. put̄ repire pñt cōcuienci⁹ pascua greges m̄g
nos hñt iumētoz z pecoz. **¶** Vbi equi z muli valorū m̄gni sūt
Armeni vō et greci q̄ ibi sūt i citatib⁹ et opid⁹ bitant. In se
rico nobilissic opant. **¶** Sirates hñt mltas inf̄ q̄s p̄cipue sūt
Sarnio z cassene z sebastā. **¶** Vbi br̄s blas⁹ martiriū pro
xpo suscepit. subiecti sunt vni de regibus tartarozū

¶ De armenia maiori

¶ Capitulū decimūterciū.

¶ Armenia maior tartarū tributaria maxima prouincia
est multas habens ciuitates et opida. Ciuitas metro
polis dicitur acynga vbi sit optimus buchyrāmis. **¶** Vbi

scaturiunt aque feruentes in quibus sūt poptima balnea
 due principales cinitates sunt argyron et argiri. **I**n esta-
 te habitant ibi multi tartari cū gregibus et armentis quia
 pascua habent vberissima. **I**n hyeme vero descendunt pp-
 ter magnas niues. **I**n montibus hui⁹ armenie est archa
 noe. **P**rouincia hec vsus orientē affinis puicie mosul ad
 aquilonem vero cōfinis est puincie zorzanorū. **I**n puin-
 cie hui⁹ confinio ad aquilonē vnus fons magnus est. **E**x q̄
 quidē liquoz scaturit oleo similis p cibo quidē inutilis sed
 p vncionib⁹ et lampadibus optimus. **D**ēs naciones con-
 fines hoc liquoze p vncione et lampadibus vtūtur. **A**n-
 ta enim manat de huiusmodi fonte liquoz copia vt de ipso
 naues centum simul onerent.

De puincia zorzanie   **C**apitulū decimūquartū

Zorzanie puincia tartaroz regi tributaria est. **S**citur
 q̄ zorzanorū reges cū signo aquile supra humerū anti-
 quitus nascebantur. **X**orsani pulchri homines sunt et sa-
 gittarij optimi xpiani aut sunt ritū grecorū seruantes. **S**a-
 pillos breues deferūt vt clerici. **S**citur magnus alexāder
 volens ad zorzanas transire quia oportet volentes ab ori-
 ente ingredi p viam transire artam longitudinis leucarū
 quatuor q̄ a latere vno mari concludūtur ab alio montib⁹
 ita q̄ a paucis viris mulri exercitus p̄hibentur accessus.
 tunc ex quo nequit ad ipos accedere voluit corū ad se pro-
 bibere accessum. **A**bq̄ ad vic pncipiū turrin fortissimam
 cleuauit quā turrin ferream nominauit. **I**n hac puincia
 multe sunt ciuitates et castra serico habūdantes. **A**bq̄ si
 unt panni pulcherrimi de serico et de auro astures sunt op-
 timi ibi terra fertilis est. homines patrie marcatores et o-
 perarij sunt. **A**bi est sancti leonardi orientalis monasteriū
 monachorū iuxta qd̄ est lacus magna. **I**n qua prima die

quadrageme vsq; ad sabbm sanctū capiuntur pices ba-
būdantissime Reliquo vero tpe āni pisces oīno repiri
non possunt dicit̃ aut̃ lacus illa mare geluchelā habens in
giromiliaria **CC** et vi Et distat ab omni mari p die-
tas xij. In has lacunas ingredit̃ fluui⁹ eufrates vii⁹ de
quatuor fluib⁹ padyfi aliaq; fluia multa ex quib⁹ oibus la-
cune fiūt et ingrediūt̃ hic vnoiq; lacune fiūt. hec circūdate
sūt mōtib⁹ In ill⁹ ptrib⁹ iuenit̃ sericū qđ mlgariē dī ghella

De regno mosul **Capitulū decimūquintū**
Mosul regnū est ad orientālē plagā in p̃finio maioris
armenie ibi bitant arabes qui machomettū adorāt Sunt
āt ibi multi xpiani nescorini et iacobini quib⁹ p̃ceest priar-
cha magn⁹ quē iacolich vocāt ibi fiūt pāni pulcherrimi de
auro et serico In mōtibus hui⁹ regni bitant boīcs qđ dicū-
tur Cardy quoz qđā nescorini qđā iacobini sūt Alij at̃ le-
gē machometti sectātes hij oēs p̃dones sūt maximi

De ciuitate baldachi **Capitulū decimūsextum**
In illis ptrib⁹ est ciuitas baldachi q̃ i scripturis dicit̃
susus vbi hītat p̃lat⁹ maior saracenoꝝ quē caliphū vo-
cant fiūt at̃ ibi pāni pulcherrimi de auro diūsaꝝ manerieꝝ
Silit̃ et de serico diūsaꝝ ecia manerieꝝ. s. nallonat et ē
mesi baldachie nobilioꝝ citas ē regionis illi⁹ Anno ab
incarnacōe dñi .m. **CC** l. magn⁹ rex tartaroꝝ alau obse-
dit eā et p̃violenciā cepit cū interi⁹ essent vltra centū milia
egit̃ f̃ exercit⁹ regis erat p̃maxi⁹ Calipus qui dñabat ibi
turrim vnā habuit plenā auro argento lapidib⁹ p̃ciosis a-
lijq; mirabilib⁹ imensi valoris f̃ qz auarus erat nec sciuit
sibi de sufficienti puidere milicia. nec munera largitus est
militib⁹ quos hēbat ido p̃fusioni patuit **Rā** Dan rex ci-
uitatē obtinuit et Caliphū cepit quē in turri thezauri illi⁹
inextimabilis p̃cepit includi negato illi cibo et potu Qui

et ait **S**i hūc thesaurū nō auare auideq; suales teipm ⁊
ciuitatē liberare poteras. **Q**uē ūt adiuuet te thesaur⁹ tu⁹
quē tā auide dilexisti q̄ta die fame perijt p ciuitatē balda
chi fluii⁹ m̄xim⁹ tārūt p quē vsq; ad mare indicū qd̄ distat
a baldachie p t̄ctas decē ⁊ octo nauigant p hunc fluiiū
mercatores inumeri t̄minat āt ad ciuitatē cbisi. **I**n medi
o baldachi atz cithi ē citas basera q̄ circūdata est palmar
nemonib⁹ vbi copia ē maxima nobiliū dactilorū

De ciuitate thaurisy

Capitulū decimūseptimum

Thaurisiū ē in illis ptib⁹ nobilissia vbi fiūt negociacō
nes innumere ibidē etiā ē bñdancia gēmaz ⁊ oim lapi
dū p̄ciosoz ibi fiūt pāni de auro et serico pmaximi valorē
Ciuitas ē in optio situ ppter qd̄ illuc pfluūt negociatores
optimi vndiz. s. de yndia ⁊ de baldacho de mosul ⁊ de cre
mosar. de frise ē latinoz et de regiōib⁹ isiniū vbi mlti mar
catores ditāt ppl̄s maxi⁹ trā incolit. **S**ūt etiā ibi p̄si ciues
thaurisi machomettū adorāt. **C**iuitas vallata ē viridarijs
pulcherrimis vbi fructus copiosi et pulcherrimi sunt

De miraculo tñslacionis cuiusdā mōris

Aa. x^m octa.

Ill' mōrib⁹ scz in thaurisiū ⁊ baldachū mōs ē qui
oli de loco suo ad locū tñslat⁹ ē vtute dina. **N**olebāt
at ferrazēi xp̄i ewāgeliū vanū oñdere eo qd̄ dñs ait si habu
eritis fidē sic gnū synapis et diceēt huic mōri tñsi hinc ⁊ trā
sibit et nichil ipossibile erit vob. **D**ixerunt enī xp̄ianis qui
sb̄ coz dñio in ill' ptib⁹ bitabāt ā qd̄ in xp̄i noīe mōtem hūc
tñsferrent aut oēs ad machomettū p̄tūmini aut oēs pibi
gladio. **A**ūc quidā deuot⁹ vir pfortās xp̄ianos orōe fu
sa fidelit ad dñz ibim xp̄z mōtē illū vidēte mltitudiē ppl̄oz
tñslulit ad designatū locū ppter qd̄ mlti ex sarraccis ad xp̄z
p̄uersi sūt.

De regione p̄lariū

Capitulū decimūnonum

Parsida maxima pñcia est q̄ olim nobilissima fuit
nūc vero multū a tartaris dissipata In quadam ve
ro ipsius regione ignis p̄ deo colitur Parsis pñcia oc
to regna continet Quorū primū dicitur Aasyū . scōm tur
distam . terciū locer . quartū cyelstam . quitū ystauiths . sex
tū zeirizi . septimū fontara . octauū qđ est i finibus dicitur
thymachaym vbi sūt equi magni pulchri et magni precij .
Ascendit aut̄ vnus equi p̄cium ad valorem ducentarū li
brarū turonensiū ducūtur aut̄ a negociatoribus ad ciuita
tem chyfi et curmose q̄ sunt supra indicū mare Xūq̄ in yn
diam deferunt̄ azini similiter ibi pulcherrimi sūt et ppter
ip̄orum nimia pulchritudinē dantur p̄ precio marcarū tri
ginta argenti et vltra . pulchre ambulant et optime currūt
In hijs aut̄ regionibus sunt homines pessimi rixosi p̄do
nes et homicide marcatores plurimi a p̄donibus occiduntur
ppter qđ ip̄cs oportet munitos et cū comitiua magna
sociatos incedere legē aut̄ miserabilis machometti habēt
In ciuitatib⁹ sūt artifices opti q̄ auro et serico et ope plū
mo nobilissime opantur Vbi copia est bombacis tritici or
dei et milij paucici oīs q̄ bladij vini ac oīm fructuū

De ciuitate yassi Capitulū vicesimū

Yassi est ciuitas grādis in eadē regione magnaz mer
ciū ibi artifices i serico nobilissime opantur Vbi etiā
adoratur machomettus Vltra yassi ad dietas septē vsus
crerman non est habitacio Sūt ibi in campestribus nemo
ra p̄ que equitari libere potest vbi venaciones multe sunt
Vbi sūt onagri et cō nices i multitudine magna et postea
puenitur Xerman .

De ciuitate crerman Capitulū vicesimūprimū

Cerman est ciuitas vbi tburcisci in habundancia reperiunt in montibus ciuitatis Vbi ecia habent inumerabilibus et andati copia. Vbi eciam sunt falcones nobilissimi volantes velocissime super modum maiores sunt falconibus peregrinis Vbi cremo sunt artifices qui operantur frena calcaria sellas spadas arcus et pharetras et cetera armorum instrumenta et genera secundum consuetudinem patrie Mulieres eciam ciuitatis ope puluierum nobilissime operantur faciunt quoque cultras pulcherrimas et ceruicalia magni valoris De cerman ita per planiciem per dietas septem vbi est contraria domestica Sunt autem ibi ciuitates et castra Vbi inueniuntur pedices in magna copia. Post vii. dietas inuenitur descensus magnus ita quod per dietas duas semper tenditur ad decliuum vbi arbores multe sunt fructifere valde non est tamen habitacio nisi pastorum et est ibi in yeme intollerabile frigus

De ciuitate camandu Capitulum vicesimum secundum.
Post hoc puenitur ad planiciem maximam vbi est ciuitas Camandu quod olim ciuitas magna fuit sed nunc a tartaris est destructa Regio autem dicitur rotbarle Vbi sunt dactyli pistici et poma paradysi in maxima copia multi quoque fructus alij crescunt ibi qui apud nos non habentur Vbi sunt aues quod dicuntur francolini coloris permixti albi. scilicet et nigri. rubei autem coloris habent pedes et rostra. boues sunt ibi maximi pilosissimos et breues et planos habentes Cornua habent breuia et grossa acumine carent Super humeros habent gibbum ut cameli fortissimi sunt et onera magna portant et cum onerari debent incuruant se ut cameli et cum onerati fuerint surgunt sicut docti sunt ab hominibus. Arctices sunt ibi grandes et azini qui habent caudam maximam longam et latam et ponderis plurimum librarum pingues et pulchri valde sunt et ad esum optimi In hac planicie multe sunt ciuitates et opida et habent muros luteos grossos valde et

fortes quia in illa regione multi predones sunt qui dicunt
caroanas et habent regē sūt autē incātatores et qñ volunt
p̄dari patriam dyabolica arte faciūt aerē obscurari de die
in spacio magno adeo vt nullus eos videre possit teneantq;
qñq; huiusmodi obscuritatē diebus septē et tūc predones
illi egredientes ad campos quiq; numero decē milia ordi-
nant se p longas acies vñ pariter iuxta viuum in latitudine
magis ita raro sit ibi aliquis p̄transiens q nō incidat i ma-
nus eoz Capiūt aut homines et vt iumenta vendūt iue-
nes et senes occidūt Ego marcus dū semel trāsire in de-
incidi in illam obscuritatē sed quia vicinus erā castro qd
canosali3 dicitur cōfugi ad ipm plures tamen de meis soci
is iciderūt in illos quoz quidā venditi fuerūt alij vō occisi

De campestribus et famosa ciuitate karmos **Capitulū**
vicefimumterciū

Paniciēs ar que sub⁹ dcā est versus meridiē p̄tendit
ad quinq; dietas demū puenit ad viā quādam q̄ est i
declino p quā descenditur cōtinue p xv. miliaria et est via
pessima et ppter predones via est piculossima Post B
puenitur ad campestria pulcherrima longitudinis dicta
rū duarū et dicitur lac⁹ illa formosa vbi sunt fluij et aque
multe et palme ibi sunt in copia francolini papagalli aue-
q; alie diuersarū sp̄ez q̄ citra mare nō habentur Deinde
venitur ad mare oceanū in cui⁹ litore est ciuitas Carmo-
sa Ad cuius portū cōueniūt negociatores indo3 deferen-
tes aromata et margaritas et lapides preciosas ⁊ pannos
aureos et sericos dētes elephanto3 et alia preciosa Nec
ciuitas regalis est habens sub se ciuitates alias et castra.
Regio hec calida est ⁊ infirma Si mercator extrane⁹ mo-
ritur ibi rex terre accipit sibi omnia bona eius vinū fit ibi
de parrilis et alijs sp̄ebus qd optimū est Si qui tamen ex
eo bibunt qui consueti ad ipm non fuerint pacient fluxum

ventris postmodū cōfert ⁊ impinguari facit homines **I**n
cole loci pane tritici et carnibus non vtuntur quia nō pos-
sent viuere si cibis huiusmodi vescerentur sed cōmedunt
pisses salices dactilia et seipas vt sani sunt **M**ulti aut vtū-
tur tutina **N**auēs hnt piculofas p eo q clauis ferreis nō
firmantur **C**ōfiguntur enī tabule ligncis clauis et cōsuū-
tur filis que fiunt a corticibus nucū de india conficiuntur
enī coruices vt et folia corticū solidantur vt crines equorū
fila aut illa ben: sustinent fortitudinē aque maris et multo
tempore conseruant vnitū firmamentū ferri multo meli⁹
est **N**auis vnica habet arborē vinū velum vnicū t̄ memo-
nē nec habet nisi vnā coopturā pice non liniūt naues illas
sed solū oleo pisciū **N**oltq in navi cōposuerunt onera co-
operiunt eam corijs super quo ponunt equos quos in yu-
diam deierūt multe de hys nauibus percunt quia ibi ma-
re tempestuosū est valde et naues ferro non sunt firmate
Incole regionis illius nigri sunt et machomettū adorant
Estatis tempore ppter intollerabilē estum in ciuitatibus
non morantur **N**abent enī extra ciuitates opida et viri-
daria multa ac flumina et ad singula viridaria paque duc-
tas et cānalia aquas deducunt in illis viridarijs in estate
habitāt **S**epe enim in regione cuiusdā deserti vbi nō ē
nisi sabulū pflat ventus validus vbementer qui homines
occideret nisi fugerent quando enim sentiunt primū motū
ipsius statim currūt omnes ad aquas in quas ingressi tam-
diu in ipsis morantur in regione illa ppter estum nimum
blada sua in nouembri seminant et in marcio metunt quo-
eciam mense fructus omnes maturscūt post mensem mar-
cij folia omnia et herbe arescunt adeo vt foliū omnino re-
periri non possit **I**n hac regione quādo moritur vir b̄is
vxoꝝ vxoꝝ eius vsq ad ānos quatuor semel i die singulis
dieb⁹ morē ipi⁹ viri deflet **A**dueniūt at ad domū defūcti

confanguinei et vicini fortiter qui clamant et in plactu suo
de morte durissime cōgruntur

De media regione int̄ ciuitatē curmosā et crermam
Capitulū vicesimūquartū
Nunc de regionib⁹ alijs locuturus p̄mo reuertar ad
crermam vt inde p̄grediar ad eas quas volo scribere
re regiones Alio at̄ libro hoc loco yndi describet̄ inde re
ditur de curmosa ad ciuitatē crermā p̄ aliam viam inueni
tur pulchra magna q̄ planicies vbi ē victualīū copia Tri
ticū aut̄ habūdant̄ hnt̄ s̄ panis illius patrie nō potest cō
medi ab hīs qui nō sūt ad eū p̄ multa t̄pa assueri eo q̄ p̄p̄
aqua amaras amarus ē p̄dices ibi et dattili et frcūs alij ī
magna copia sūt Vbi sūt balnea calida optima que valent
ad scabiem repellendā et ad multas alias egritudines.

De regione q̄ media est inter crermā et ciuitatē cobinā
Capitulū vicesimūquintū
Entes aut̄ de crermā versus cobinā inueniūt viam
pessimā q̄ in longitudine vij. dietas h̄z ī quibus aqua
om̄o haberi non p̄t nisi alicubi ī modica quātitate et illa sal
sa est et amara viridisq̄ coloris ita vt potius succus herbe
q̄ aqua videat̄ ideoq̄ de ea nullus bibere potest Si quis
hausit de ea vnū sumpserit statim ventris p̄fluuiū patit̄
et p̄ hausto vno fere decem vicibus puocaretur ad fluxū.
Simile etiā accideret si quis modicū quid salis p̄mederet
q̄d ex ea sit Vbiq̄ op̄z q̄ viatores p̄ potu aq̄ secū deferāt
iumenta v̄o aq̄ illā amarissimā iuissime bibūt Sū aut̄ p̄
sui angustia illam bibere cogūtur similiter ventris fluxum
patiūtur nulla in deserto illo habitacio hoīm inuenit̄ nec
etiā feraz nisi solū onagrozū p̄pter cibi potusq̄ defectū

De ciuitate cobina   **C**apitulū vicesimūsextū

Cobina est ciuitas grand' vbi copia ferri est. Ibi sunt specula de calibe pulchra et magna valde ibi fit tuchia qua medetur oculi similiter et espodiū. Modus aut facie di est talis dū inueniūt ponūt in qdā vena tre ad Bapta q ponit i fornace cratbe ferrea coopta vapor eleuatus a terra succendat cōglutinator ad cratbem est tuchia. Patet ria vero grossior q in igne remanet vocat espodiū hui' incole sectant legem abhominabilis machometti.

De regno thymochaym et de arboze solis q dicit sicca

Capitulū vicesimūseptimū

Post discessū de cobina inuenit destrū hñs longitudinis dictas octo vbi est ariditas magna arborib' enicet et fructibus aq' vō ci' amare sūt quas iumēta iuitissimi bibūt. Oportet igit' vt viatores aquā secū deferāt post hoc deuenit ad regnū thymochaym vbi multe sunt ciuitates et castra et est regio in vltimis finibus pñdis vsus aquilonem ibi est planicies magna in qua est arbor solis q vulgariter apud latinos dicitur arbor sicca. Est est arbor magna et grossa valde habēs folia ex vno latere alba ex alio vero viridia fructus non ponit sed facit vireas vt castanea inter quos null' fructus est lignū hui' arboris solidū est et forte et glanceri coloris vt buxus. Ex vno hui' arboris latere vsq' ad decem miliaria nō est arbor. Ex lateribus aut alijs arbor' vndiq' nulla penitus arbor est vsq' ad centum miliaria. Ibi fert' fuisse bellū int' alexand' et dariū et tota terra habitabilis regni thymochaym fertilis et habundans est aeris q gaudet temperie virosq' pulchros et feminas pulchras habet oēs tamē adorāt machomettū.

De tyrāno qui vocabatur senex de montanis et asseliuis eius

Capitulū vicesimū octauū

Alete est regio vbi dñabatur princeps quidam pef-

simus qui dicebatur senex de montanis de quo ego mar⁹
q̄a multis in regione illa audiui refero princeps ille cū vni
uerso populo cui perat machometti sectator erat Excogi
tauit autē inauditam maliciā vt homines sicarios seu gla
diatores audaces efficeret qui vlgō asselliui vocant p̄p̄
ter quoz audaciam quoscūq; vellet occideret vt ab oibus
timeretur **U**n valle enim pulcherrima q̄ circūcluditur al
tissimis montibus maximū ac pulcherrimū viridariū fecit
vbi omniū herbarū floz et fructuū delectabiliū erat copia.
Ubierant pallacia pulcherrima mira varietate depicta et
decorata **U**bi fluebant riuuli varij et diuersi aque vini mel
lis et lactis **U**bi seruabantur mulieres iuuenes sup̄a mo
dū decore q̄ docte erant saltare cytharizare et canere in oī
genere musicoz vestes varias et preciosas habebant miro
q; apparatu ornate erāt **M**arū erat officiū iuuenes ibi po
sitos i omni⁹ delicijs ac voluptatibus enutrire **U**bi erat
vestiū lectoz victualiū oīm⁹ desiderabilium copia de nul
la re tristi ibi fiebat relacio ad nichil nisi iocis obscenitati
bus delectabilius vacare licebat **E**rat autem ad introitū
viridarij castrū fortissimū quod diligentissime custodieba
tur. **N**am p̄ aliam viam ingressus ad locū esse illum non
poterat velegressus tenebat autē senex ille sic enim in nrā
lingua vocatur **E**ius nomen erat elcodym in suo pallacio
extra locū illum iuenculos multos aptos uidebat et for
tes et eos faciebat in lege machometti neptaria in forma
ri p̄mittit enī infelicissimus machomettus sectatorib⁹ sue
legis q̄ in vita alia huiusmodi vt ē dictū delectaciones hē
būt **A**um autem volebat ex iuuenibus aliquos facere au
dacissimos asselliuos faciebat eos pocionem dari qua sup̄
ta confestim graui sopore deprimebantur tunc defereban
tur in viridariū et post horam modicam sopore soluto vi
dentes se tātis interesse delicijs putabant se paradyssi gau
dijs perfrui iuxta promissionē abhominabilis machomet

ti post dies aliquos faciebat quod volebat ex ip̄is pocōe
simili et inde educi cū excitabantur vehementissime trista
bantur videntes se tanta consolatione priuatos. Ille autē
propheta qui se dei prophetam asseribat illis q̄ si p̄ eius
obediencia morerentur statim reducentur illic p̄pter qd̄
p̄ ipsius obediencia mori desiderabant tunc mandabat il
lis q̄ illum aut illum occiderent et q̄ non metuerent mortē
periculū q̄ statim educerentur ad gloriā. Illi autē oīno pe
riculose exponentes gaudebant si p̄ ipsius obediencia me
rerentur occidi et sic qd̄ mandabat p̄icere in occisione ho
minū conabantur. hac arte longo delusione delusit tempe
regionē illam. Qb̄ quā causam potentes et magni mortis
periculū metuentes effecti sūt tributarij et subiecti

De morte eius et de destructione loci illius. Capitulum
viceſimū nonū

Hanno dñi **MDCCXII** Alan rex tartaroz locū illū
obsedit volens tantū piculū de suis p̄tibus remouere
post anos cepit senē **Boadyn** cū omnib⁹ suis assēssius ⁊
locus ille fuit funditus dissipatus

De ciuitate sepurga et tēminis eius. Capitulum xxx.
Post discessum de loco p̄fato iuenit regio pulchra col
les bñs et planicies et pascua optima multosq; fr̄cūs
q̄ ⁊ in victualib⁹ oībus fertilis est nisi q̄ alicubi p̄ miliaria l.
aut xl. aqua inueniri nō p̄t s̄ oportet q̄ eā secū ducerent vi
atores. Qui autē vel iumenta alia multa ibi paciūt potus
penuriā. Vnde q; necesse ē festināter in illa ariditate t̄nsire
aut p̄ alialibus aquā deferre. Longitudo vero regionis illi
us ad dietas sex ē extra loca sterilitatis ab aqua regio ip̄a
ciuitates multas et opida habet omnes enī machomettū a
dorāt. Post hoc autē puenitur ad ciuitatē sepurgā vbi ē
oīm victualīū copia pepones habūdancie quos vlgō me

noles vocāt quos p fila seu p corrigias circūquaqz scindāt
aut sicut fit de cuburbitis quas cū deficcate fuerint ad pꝛ
imas terras venales deferūt in copia maxima. Acceperūt
aut valde in cibū a pplo qz quasi mellis hñt dulcedinē. In
illa regione venaciones multe sunt bestiarū et auin

De castro tartā Capitulū xxxi.
Quā terminatis aut duabus p̄satis dietis inuenit̄ castrū
tartam vbi bladi copia magna est. Regio aut illa pul
chra est valde montes habet optimi salis et ad meridiē al
tos et maxinos qui vt dicit̄ toti mūdo salem tribuerēt ba
bundāter. Fata est aut illius duricies vt nō nisi cū malleis
ferreis de ip̄o accipi quid possit. Post h̄ p dietas tres
inter plagam aquilonē et orientālē et puenitur ad ciuitatē
scallēm. Interi tñ in via repiūtur opida multa vbi est vini
bladi frumenti copia multa. Incole machomettū adorāt
verū tñ vinū bibūt ⁊ maximi potatores sūt tota enī die po
tationibus vacāt hñt vinū coctū optimū homines autem
pessimi sūt s̄ optimi venatores et mltas siluestres bestias
capiūt in capite nichil aliud deferūt nisi quilibet vir cordel
lam vnā longitudinis decem palmarū capiti circūligatam
bestiarū quas capiūt pelles conficiunt et illo coreo vestiunt̄
tur et calcian̄ nec vestes alias nec caligas hñt.

De ciuitate baldach Capitulū xxxij.
Pertereutes inde inueniūt ciuitatem baldach que o
im nobilis fuit et maxima multa habēs pallacia mar
morea nunc vero a tartaris est destructa. In ciuitate ferūt
alexandū filiam regis darij accepisse vxorem. Vbi adora
tur abominabilis machomettus. Hic ex pte aquilonari
terminatur puincia p̄sydis deinde inter plagam aquilo
narem itur p dietas duas et nulla bitacio repitur quis pp
rer latrones aut predones habitatores loci oportet ad mō

tana fugere ibi sunt aque multe et venaciones maxime bel-
tiarū Ibi etiā sūt venaciones leonū Sportet aut vt p die-
tas duas viatores victualia secū ferant.

De ciuitate scassem Capitulū xxxij.

Ciuitas scassem in planicie est et castra multa in mon-
tibus habet ⁊ fluius magnus transit p mediū ciuita-
tis In regione illa multi fues sūt spinose. Sū enim venato-
res illos cū canibus insequūtur congregati in simul fues in
furorem magnū se agitant et spinas quas in dorso et in la-
teribus habent in canes et homines iaciunt multosq; sepi-
us vlnérant. Sens ista ppriam linguā habet. Pastores
huius patrie in montibus morant vbi in caueris sibi ha-
bitacula faciūt. Post hoc itur p alias tres dietas vsq; ad
puinciā balascie et ibi in triū dierū itinere nulla habitacio
est neq; cibus aut potus in via haberi potest ido potum et
cibum secū deferant viatores

De puincia balascie Capitulū xxxiiij.

Balascia est magna puincia q̄ habet ppriā linguam
Reges habz ex vna p̄apia sibi iure hereditario suc-
cedentes. fertur aut omnes ortū duxisse ex progenie alexā-
dri Ibi adoratur machomettus In montibus huius p-
uincie inueniunt lapides p̄ciosi pulchri magniq; decoris
qui dicūtur balasci a nomine Si quis huiusmodi lapides
sine regis licencia foderet aut exportaret aliquē extra reg-
num vitam similiter pderet et cōfiscarentur oīa eius bona
Nēs enim huiusmodi lapides regis sūt Rex aut mittit q̄s
vlt ad reges et principes p dono aut p solucione tributi
Multos enim p auro et argento cōmutat. Tanta est ibi
ipsoz lapidū copia q̄ si rex eos fodi libere et exportari p-
mitteret ita vilscerent q̄ nichil aut modicū lucrarentur.
In hac puincia in monte alio inuenitur lasuli de quo fir

azurū melius qđ reperitur in mūdo bētur in mineris sicut et ferrū Equi sūt ibi multi ⁊ veloces ⁊ magni q̄ ita fortes du-
ros et solidos pedes hñt vt nō opz s̄berrari Gladūt enī ⁊
currūt p mōtes et saxa nec ledūt pedes corū Vbi etiā be-
rodi ⁊ falcones optimi sūt qui apđ nos vocār lagri et etiā
laynery ⁊ venacōes bestiaz et auīū ibi pulcherrime sunt
Hec etiā puincia balascie triticū optimū in copia valde mī-
na Ordeo hñdant filiū mili ⁊ panici Olei caret s̄ de nucib⁹
et zozima oleū faciunt alioz regnozū et suoz affiniū hoīes
non metuūt Introitus enī in montib⁹ in puincia arti ⁊ ar-
tū sūt qui ab hostib⁹ iuadi et trāsiri nequnt Citates corz
et castra in mōtib⁹ fortissimi sūt Sagittarij sūt et optimi
venatores Corio vestiunt Rā vestes lance et lim brē nō
pñt et nimīū care sūt Mulieres nobiles illi⁹ regionis bra-
chis lineis aut bōbacinis al bōbictinis vtūr vnaqz in suis
femoralib⁹ hñt pāni brachia centū aut octoaginta aut qua-
draginta Vñt alios glorioz reputat q̄ a singulo infra se
brē ostenditur grossiciū ampliozem

De puincia bascie Capitulū xxxv

Bascia est puincia distās p dietas decē a puincia ba-
lascie Regio valde calida ē hoīes bz nigros astutos
et malos linguā bz ppriā et in aurib⁹ anulos aureos ⁊ ar-
genteos deferūt cū margaritis lapidib⁹ p̄ciosis Carnib⁹
vescūt et riso ydolatre at sūt vacātes incātacōib⁹ demonū

De puincia cbesimur Capitulū xxxvi

Cbesimur est puincia distans a baschia p dietas sep-
tem cui⁹ incole linguā hñt ppriā ⁊ ydolatre sūt Ydo-
la cōsulūt et responsa ab ydolo dyabolica machinatione
recipiunt faciunt arte demonū aerem obscurari bzūni enī
sunt id est nō pfecte nigri nā regio temperata est Carnib⁹
vescūt et riso et tamen macilenti sunt valde. Siuitates

ibi sunt multe et magna multa q̄ opida Regē habent qui
nulli tributarius est Reminē metuit q̄ deserta circūqua
bñtes forciōres sūt et vñdīq̄ ad eos difficilē accessus In
bac puincia quidā q̄ in monasterijs vel cellis ydol fuit ci
bi et pot⁹ magnā abstinenciā faciūt p̄ suor̄ bōre deor̄ Et
multū cauent deos quos colūt offendere eor̄ tñsgrediēdo
mandata nepbaria aut huiusmodi beremitis a populo p̄
uincie magna reuerencia exhibetur

De puincia nochā de mōtib⁹ altissis Capitulū xxxvij.

Svellem vlteri⁹ recto tramite p̄gredi oportebit me
in yndiā p̄gredi sed in libro tercio de yndia p̄seq̄tur
Hoc circo priam aliā ibimus rursū a cōfinio altero inchoā
tes puin. ie balascie Post recessū vero de puincia balas
cie inter plagā orientālē et aquilonē it̄ p̄ dictas duas sup
crepidinē flumis vbi p̄est frater regis balascie inueniūt at
castra et ville mltie Vbi viri locorū p̄bi sūt et in armis strē
nui machomettū adorant. post dietas vō duas inueit̄ pu
icia nochā que linguā p̄priā h̄et s̄biecta est regi balascie
eciā habetur lex pessima machometti Viri aut̄ loci illius
sūt strenui bellatores Vbi sunt venaciones maxime q̄ re
gio habet siluestres bestias innumeras Demū post recessū
a regione p̄dicta itur p̄ dictas tres ad orientalem plagā sem
per ascendendo per montes donec ad montē maximum p̄
ueniunt qui dicitur esse alciōz mundi inter montes duos
est quēdā pulchra planicies vbi est fluuius pulcherrimus
sunt q̄ ibi per optima pascua Sic quous vel bos machilē
tus vel quodcūq̄ aial ibi imponatur ad pascū in diebus x.
pinguescit siluestria animalia ibi sunt multa Inueniuntur
eciā ibi boues siluestres maxima habētes cornua palmis
quatuor aut sex vel tribus de quibus scutelle et alia vasa
sunt insuper et pascor̄es sibi de cornibus concludunt do
munculas Nō habet autem illa planicies in longitudine

dietas xij et vñ pamer hñ pgressu vie desta ē nulla qz ibi
bitacio ē nec herba repit̃ ibidē Opz aut vt viatores in trā
sitū facientes vt secū victualia ferant Vbi etiā nulla aialia
appit̃ ppter magnū frigus et altitudinē nimia qz ibi victū
hñ negrent Ignis qñqz ibi accendit̃ ppter frigiditatē max
imā regionis neqz ita lucid⁹ ē vt appz alibi neqz ita efficar
vt valeat ad coquēdū Post B opz itinerātes inī plagā ori
entalē p mōtes colles z valles xl dietas icedere z ibi mltā
iueniūt flua vñ at regio illa belloz In via at illaz xl die
taz bitacio nlla est neqz herba etiā aliq ibi crescit Opz igit̃
tur vt trāseuntes inde secū victualia deferāt In montib⁹
vero altissimis bitacōes multe sūt hominū ydolatroz cru
deliū et pessimozū qui viuūt de venacōib⁹ et conio vestiūt

De puincia cascar Capitulū xxxviii.

Post B pueit̃ ad puincia cascar q magno chaam t̃bu
taria ē vbi sūt vinee pulchre valde et viridaria mltā z
possestioēs fructifere Vbi ē bōbicus copia boiēs at illi⁹ re
giois liguā hñt p̃pā negociatores et artifices sūt mltū dis
currit̃ p negociacōib⁹ suis auari sūt z p nimia auaricia pce
viuūt hñt vñ legē misabil machōetti Sūt nichilomin⁹ ibi
aliqui xpiani nestorini qui pprias hñt eccās quinqz autē
dietis tota p̃tenditur regio.

**De ciuitate samarchā et de miraculo colūpne scō in ecciā
beati iohānis baptiste. Capitulū xxxix.**

Samarchā nobilis citas ē mag⁹ i regione illa q t̃butari
a est nepoti magni chaā viri simul bitāt xpiani et qui
machōetū adorāt qui se sarraceōs vocāt In hac citate t̃le
bijs tpib⁹ scm̃ fuit xpi vtute miracul⁹ Quidā fr̃ magni kaā
qui dicebat cogatay qui huic perat iduct⁹ a xpianis z doc
t⁹ baptisma suscepit Tūc xpiani pncipis fauorē hñtes eoi
ficauerūt vnā basilicā magnā in vñbe samarchā in bōre bti

iobānis baptiste **N**ali aut ingenio fuit ecclesia p architec-
tos edificata et fabricata vt tota testudo basilice sup colūp-
nā marmoreā fabricaret z firmaret q colūpna fuit i medio
ei **A**cceperūt at qñ fiebat opus quēdā sarracenoꝝ lapidē
de quo baptisnū firmauerūt sū colūpna pfata **S**arraceni
vō xpianos oderāt de sublato eis lapide doluerūt s cogi-
tay pncipē metuētes ausi cōtradicere nō fuerūt sc̄m ē at vt
moreret cui pnceps in regno suo successit s nō in fide sarrac-
eni aut ipetrauerūt ab eo vt xpiani suū ei⁹ lapidē restitue-
re cogent **D**ifferentib⁹ vō xpianis sarracenis ipis mag-
nū p̄cium p lapide rēnuerūt sarraceni p̄ciū volentes vt sū-
lato lapide destrueret eccia carente colūpna . **C**ūq; ipsis
xpianis nullū p huiusmōi re esset remediū bñ iobannē
baptistā lacrimosis p̄cib⁹ iuocare ceperūt **U**git aduenien-
te dic qñ lapis sub colūpna remouendus fuerat a sarrace-
nis p p̄ns ruina toti⁹ tecti eccia cadere spabat et nutu dño
colūpna adeo a basi sblata ē vt p palmarū triū spaciū ab ea
sustentaret in aere et sic absq; buāni āmiculi fulcimento vī
q3 hodie perseverat

De puincia **A**arthan **C**apitulū xl.

Rursus inde pgressi inuenim⁹ puinciā **A**arthan q
quinq; dierū itinere p̄tendit in longū q ecia legem te-
n3 machometti s̄biecta est nepotis dñi magni kaam hñs
ciuitates multas et opida **P**rincipalis at regni ciuitas
dicit cotin p̄tendit at in longū puincia p̄dieta octo vbi
est bōbicis et oim victualū copia. vince multe et optime
Sibi sūt hoīes ibelles et ibecilles. artifices vō sūt et negoci-
atores et bñ legē turpissimā machometti.

De puincia coram **C**apitulū xli.

Provincia vō corā repit post **A**arthan in plagam o-
rientalē z aquilonarē q s̄biecta ē dñio magni kaam ba

dens ciuitates multas et opida multa. **P**rincipalis aut ciuitas est corā, p̄tendit p̄uincia in longū octo dieb' vbi ē bō bicis et oīm victualū copia. **M**ince multe et optime sūt ibi boēs ibi inbecilles sūt artifices vero et negociatores sunt et habent legem turpīa machometti.

De p̄uincia peyn. Capitulū xlii.

Progređientibus insup eandē plagā occurrit p̄uincia peyn longitudinē dierū hñs quinq; q̄ similiter subiecta ē magno kaam et machomettū adorant multas habz ciuitates et castra nobilioz aut ex ciuitatib' dicitur peyn vbi est fluius i quo reperiūtur lapides p̄ciosi. s. iaspides et calcedonij boēs patrie negociatores et artifices sūt bō bicis et victualū hnt copā. Est aut in p̄uincia talis cōsuetudo vt si quisq; hñs vxorē ad p̄es alias q̄cūq; de causa se transferat vltra dies xx. morat post illius discessū vxori licitū est illo relicto viro altero nubere vir etiā qui decessit potest licite aliā ducere iuxta erroz in ea patria cōsuctū.

De p̄uincia carchia. Capitulū xliij.

Post hoc puenit ad p̄uinciā **C**archia q̄ est sub dñio magni kaam vbi multe sunt ciuitates et castra cui' p̄ncipalis ciuitas dicit' **C**archia. **I**bi sunt flumina in quib' copiose habent' p̄ciosi lapides iaspides **C**alcedonij magni valoris q̄a negociatozib' deferūt ad p̄uinciā **C**athay. **N**ec p̄uincia **C**archia tora est fabulosa et aquas multas habet amaras licet in multis locis aqua bona sit. **S**imilit' in **C**athay et peyn fra tota arenosa ac sterilis ē. **C**ū exercitus aliquē m̄sitū facit p̄ p̄uinciā **C**archiā viri oēs regionis illius cū vxorib' et filijs et aialib' ciuitis p̄ dies duas vel tres ad aliā se transferūt regionē vbi pascua repiant et aq̄. **I**biq; refidēt donec exercitus trāserit vct' aut ita eoz vestigia in arena scā obstruit q̄ supueniens exercitus viā

illoz inuestigare nequit. post discessū exercitus ad ppa re
deūt si vō exercit⁹ quib⁹ sibiecti sūt tñseant nō fugiūt hoies
sōia aialia ad locū aliū trāsferūt qz exercit⁹ tartaroz p vic
tualib⁹ q̄ recipiūt ab hijs quos tñscūt pciū dac nolūt. Post
discessū de puicia Syarchia it̄ dictū. v. p zabulū z est aqua
pessā et amara alicubi tñ ifra illū t̄minū de bona aq̄ inenit̄
et sic puenit ad ciuitatē q̄ d̄r lop Des at̄ puicie. s. cascar corā
pēyn carchia vsqz ad ciuitatē lop s̄b m̄gnī turchi fis p̄tinet̄

De ciuitate lop et deserto maximo   **Capitulū xliiij**

Poest ciuitas magna ad introitū deserti magni qd̄ ē
inter plagā orientālē et aquilonarē hoies ciuitatis le
gē miserabilis machometti tenēt. In hac ciuitate p mar
catorib⁹ volentib⁹ trāsire desertū cūta pparāt necessaria
vbi marcatores p̄sq̄ iter arripiāt dieb⁹ plimis i quiescūt
vbi azinos fortes et camelos victualib⁹ et marcacōib⁹ one
rāt et sic iter arripiūt p desertū. N̄ aut̄ azinos et camelos
exonerauerūt victualib⁹ occidūt eos et in deserto dimittūt
qz nō possent eis vsqz ad t̄minū itiney de victualibus pui
dere et coria secū portāt si volūt camelos tñ libecius fuanit
q̄ pui cibi sūt et onera magna portāt. In deserto vō inueniūt
aquas amaras in locis t̄bus et circit̄ miliaria xxviij. aquā
dulcē inueniūt et tñ vt plimū inter vniā et alterā vni⁹ diete
distanciā nō aut̄ p omnibus sufficit q̄qz enī p quinq̄gin
ta q̄qz vō centū sufficere pūt. In xxx. aut̄ dieb⁹ ad deserti t̄
minū puenit p latitudinē. lōgītudo vō ei⁹ a viris pateferi
vt vix ab initio eius vsqz ad finē eius in vno anno pueniri
posset. Est autē desertū illud montuosū vt plimū et plani
cies eius arenosa ē torū at̄ vniuersaliter sterile ē et oīno aia
lian̄la sūt. pp̄t̄ cibi descū. Illusiones m̄līe de die z nocte
videntur et audiūt̄ ibi. Oportet ergo vt diligētē caueāt in
de transitū facientes ne diuertant a socijs et ne quis in via
sine socijs dormiat quoniam si sociūm p̄terirent adeo vt

propter montes aut colles videri neq̃ant difficile est remanentib⁹ a socijs ad eos puenire qm̃ voces demonū audiūt ibi qui ip̃os vocāt noībus pprijs et effigiēt socioꝝ pcedēciū voces quos illos sequētes ducūt ad deuia. **N** p huius cām illusionis multi in illo tñsū perierūt qz nescierunt ad socios puenire. Aliqñ etiā in aere sonitus inueniūt seu audiunt musicoꝝ instrumētoꝝ sed frequēcius sonit⁹ tympanoꝝ et sic ille trāsitus valde laboriosus ac periculosus est.

De ciuitate sachio et de ritu paganorū et de p̃bustione corporū. **C**apitulū xlv.

Ompleta vero via deserti p̃fati puenit ad ciuitatem sachion q̃ est i introitu prouincie magne tanguth vbi sunt pauci xp̃iani nestorini. alij autē quidā hitatores legem suā miserabilis machometti reliqui ṽo oēs ydolatre sūt. Idolatre autē qui ibi sūt linguā habēt ppriā hitatores aut ṽb hui⁹ oēs negociacionib⁹ intendūt s̃ solū de terre fructibus viūt. In ciuitate sachion mltā sūt monasteria diuerb ydolis dedicata quib⁹ magna sacrificia fiūt et maxiā a populo eis reuerēcia exhibet. **Q**ñ boī nascit⁹ filius statim recomēdat eū alicui ydolo ad cui⁹ honozē anno ip̃o arietē i domo tenet. Anno ip̃o cōpleto a natinitate filij i festo ydoli ip̃ius p̃mo qđ post annū euenerit offert illi ydolo filiū et arietē cū reuerencia maxiā. **P**ost hoc coquūt carnes ip̃i arietis et ydolo offerūt quas tādū ante ip̃m dimittūt donec implete orōes neqbāde quas añ scōm cōsuetudinē sue ciuitatis effundūt. **R**ogat at̃ pater supplicet ydolū vt filiū suū cōseruare dignet⁹. **A**redūt ṽro q̃ interi ydolū ius carniū cōmedat et ossa reuerenter in decēte vasculo p̃seruant. **Q**ñ quis moritur et hij ad quos mortuorū corpora primē p̃buri ea faciūt in quoz p̃bustione sit offerend⁹. **A**lli at̃ inter rogāt de mēse die et hora natinitatis illius. **E**t illius hore constellatione cōspecta iudicāt quo die sit comburendus.

Aliqñ aut corpus mortuū diebz septem r̄t ineri faciūt qñz
 per mensem qñqz vero mēibus sex **I**nteri tñ tali mō sua
 tur in domo **C**apsā hñt ex assibz valde grossis sic artifici
 ose compositā q̄ nullus ex ea fetor exalare poterit q̄ eciam
 exteri⁹ pulchrē depicta est **I**bi cadauer collocāt aroma
 tibz conditū et capsā cooperiunt pulchro pāno singulis ve
 ro diebz q̄ diu corpus seruat in domo hora prandij men
 sam iuxta capsā cū vino et delicatis cibarijs p̄parent q̄ q̄
 diu sic pata tenetur quousqz viuens hō p̄adere possit **A**d
 cūnt enī defuncti aiāz de hijs que ibi nomine sui sint apposi
 ta māducare **I**nsup et p̄fati astrologi consulūt qua ex par
 te extra domū defuncti corpus efferendum sit **D**icūt enī
 aliqñ hanc vel illā portā bonis factis in sui cōstitutioē ca
 ruisse p̄pter qd̄ eā iudicant esse incongruā vt p̄ eā mortuo
 rum cadauera efferantur p̄pter qd̄ ipi mādant vt p̄ aliam
 portam v̄l per nonā parietis apturā ad cōburendum effe
 rantur corpa mortuoz **N**ū autem eē ciuitatem vel opidū
 ad cōburendū effertur fiunt in via domūcule de lignis in lo
 cis plimis pannis sericis et aurcis coopte ad quas cū pue
 niunt cū mortuo corpore capsā ibi deponūt añ domūculam
 z ibi añ capsam effundunt vīna et cibaria delicata in terra
 dicentes defunctū illum cū tali prandio in vita alia recep
 turum **D**um aut in via procedunt p̄cedunt capsā oīā instru
 menta musicoz ciuitatis : **U**bi quoqz sonitu est iocunditas
 magna **D**um vero ad cōbustionis locū pueniunt hñt i car
 tis de papiro incisas ymagines viroz ac muliez equozum
 cameloqz atqz denariozū mltorū que oīā simul cū cadaue
 re cōburuntur **D**icunt enī tot suos et ancillas aiālia atqz
 denarios in vita alia habiturū quot fuerunt ymagines cū
 eo cōbuste et sic viuet ibi cum diuicijs et honore . hanc su
 perstitionē seruat vbiqz in cōbustione cadauerum huma
 norum in oriētis p̄tibz cecitas paganorum

De puincia camul et de pessā p̄suetudine ci⁹ **N**apl⁹ xlvi.

Camul vō vna est fra magna in puincia tāguth q̄ ē lb
fecta mag^o kaam vbi sūt ciuitates et opida mltā. Est
aut camul int̄ duo debta scilz int̄ magnū debtū p̄r^o dictū z
aliud qd̄ in lōgitudinē cōtinet dietas tres. Nictualia in hac
puincia copiose bñtur tā p incolis q̄ pro viatoribz qui
buscūqz. Pomiēs illi^o regionis p̄p̄iū ydeoma bñt et sunt
iocūdi illi. Ad nichil eni aliud nisi ludis z solacijs vacare vi
dentur. ydolatre vero sunt et a suis ydolis ab antiquo sūt
demēcati q̄ qñ viator quicūqz inde p̄r āficiens declinat ad do
mum cuiuscūqz camul et ille letat̄ eum suscipit et p̄cipit vx
ori toriqz familie vt q̄ diu ille apud eos esse voluerit ei i o
nibus sunt obediētes quo dēō discedit dñs dom^o nō recū
sur^o in domū suam donec ille hospes in domo ei^o manere
voluerit. Vxor aut viri illi^o miserabilis in oibz obed^o vt vi
ro suo. Mulieres aut regionis illi^o decore sunt valde. Viri
aut eaz om̄sa dijs suis sūt cecati hac demēcia vt sibi pro
honore et vtilitate reputēt vt ipe mulieres sint a viatoribz
p̄stitute. Ape aut quo regnauit monghu kaā magn^o vniū
salis om̄ tartaroz audita tāta demēcia viroz. Camul mā
dauit illis vt rem tā detestabile ampli^o tolerare nō p̄feru
merent: s̄ poci^o vxorū suaz cōseruarent honorē pro viato
ribz de oibz hospicijs prouiderent ne puincie illi^o popu
lus tanta vltē^o turpitudine fedaret̄ viri vero puincie:
Camul audito mādato regis cōtristati sunt vehementer
z electos nūcios ad eū cū denarijs t̄smittunt instātissime
postularunt vt hoc tam ḡue reuocaret edictū cum tradici
onem hanc a suis haberent senioribz q̄ q̄ diu huiusmodi
benignitatē suis hospitibz exhiberent deoz suorum obti
nerent graciā et terra eorum vberes sp̄ p̄duceret fruc
tus. Rex aut monghu eoz acquiescens instācie mādaturū
reuocauit dicens. Quod a me pertinet vobis mandare cu
ram sed ex quo tam vitabile vitupabilez obpbrium p̄ ho
nore suscipitis bēto vobis vitupium quod optatis. Ne un

cij vero cū reuocatorijs lris redeuntes vniuerso populo q
tristis fuerat effectus leticiā obtulerunt Nam igitur p̄sue
tudinem detestabilem seruant vsq; in hodiernum diē

De puincia chynchynculas Caplm xlvij.

Post puinciā camul iuenit̄ puincia q̄ d̄r chynchyn-
culas que est affinis de fto ad aquilonarem plagā Habet
aut̄ in longitudine dietas sedecim ⁊ est s̄b dominio magni
kaam Vbi sunt ciuitates multe ⁊ castra Sunt etiā ibi xpi
ani nestorini et quidā adorātes machomettū Reliqu⁹ vō
puincie popul⁹ ydola venerant̄ In hac puincia ē mōs
vbi sunt minera calibis et amdauci et salamandre de qua
pann⁹ fit qui si p̄ciatur in ignem p̄buri non p̄t Sit aut̄ pā-
nus de terra hoc mō sicut didici a quodā meo socio tbur-
co viro valde prudente qui dicebatur turficar qui ex p̄mis-
sione magni kaam in illa puincia p̄fuit op̄i minerarū Re-
ferebat enī q̄ in mōte illo quedā minera terre habebatur
que fila quedā habet lane similia Vp̄a fila desiccantur ad
solem et postea in mortario enco conterunt̄ et postea lauā
tua aqua et a terre grossicie sepantur Terra vō proicitur
et fila de lana filantur de quib; filis postea pāni fiunt Qui
aut̄ panni albi ex textura nō assumūtur s̄ in ignem p̄ciun-
tur et per horā vnā dimittuntur in flāma et tūc albescūt vt
nix nec leduntur in igne. qd̄ similē fit qñcūq; lauari debēt
Nam alia locio ad remouēdum maculas non adhibetur
eis Et de salamandra vero serpente nichil audiui in orie-
talibus partibus Vō autem totū quod de salamandra di-
dici scripsi fideliter Fertur q̄ rome fit quedam mappa de
salamandra qua est sudarium dñi inuolutū quā misit sum-
mo pontifici quidā rex tartarorum

De puincia succuyr Caplm xlviii.

Quadam vō relictā puincia Abynchynulas ad ori-
entem per diētas decē continuas nlla habitacio repit nisi
in paucis locis quibz tñfactis inuentur puincia succuyr ba-
bens multas ciuitates et opida cui⁹ maior citas dicit suc-
cuyr In hac puincia sūt xpiani Relique vō puincie ydo-
latre sunt et subdit magno kaam Regociatores vō non
sunt s de terre fructibz viuunt In cunctis mōtibz hui⁹ p-
uincie inuenit reubarbar in maxima copia et inde p mca-
tores ad cunctas mundi pres portatur

De ciuitate campion Caplm xlix.

Campion est ciuitas pgradis et nobilis q̄ est pncipa-
lior in regione taguth vbi sunt xpiani quidā et alij te-
nentes legē machometti Reliqui vō ciues ydolatre sunt
Multa sunt in hac ciuitate monasteria i quibz mltitudo
colitur ydolorū quorū quedam lapidea qdam lignea qdā
lutea seu fictilia sunt aut desup deaurata oīa : Quedā aut
ex ipis sunt passuum decē que iacere videntur circa q̄ pua
ydola poita sunt q̄ videntur eis reuerēciā exhibere Sūt e-
ciam religiosi quidā ydolatre q ceteris ydolatris honesti⁹
viuūt quoz quidā castitatē suant mltūqz cauent ne deorū
suoz legem ptercant totū anni circulū p luāciones ppu-
tant nec alios menses vel ebdōs hnt In quibusdā luācio-
nibus obseruant dies quinqz ptinuos in quibz autē aut bel-
tiam non occidūt nec carnes cōmedunt illis quibz diebz oc-
cisas Viuunt etiā illi quinqz diebz honesti⁹ q̄ ceteris die-
bus anī In hac citate quilibz ydolatra hnt vxores pt xxx
vel plures si hoc ei⁹ sstācia paciatur Prima tñ vxor dig-
nior et mag legitimi⁹ pputatur Non recipit vir ab vxore do-
tem sed ei in animalibz pseruis aut pecuniā iuxta statum
et possibilitatem vel ipi⁹ pgruenciam vir assignat Si vx-
or viro efficitur odiosa licium ē viro eam dimittere iuxta
sue voluntatis bñplacitum Consāguineos gōns scōi vx-

ores viri accipiunt Similit̃ et nouarcas. Q̃lta que apud nos graua pcc̃a sunt ipi licita reputant quo ad multa bestialiter eni viuunt. Pat̃ meus dñs nycola⁹ et frater ei⁹ ⁊ ego marc⁹ anno vno p aliquibz negocijs morauim⁹ in hac ciuitate campion

De ciuitate ecima et de alio deserto magno Aplm̃.

Quaterius pcedendo a ciuitate campion itur p dietas xij. postea iueuit ciuitas que dicitur ecima que ecia confinis est arenoso deserto vsus aquilonē vbi sūt cameli mlti et aliaꝝ speciez aiañum mlt̃a animalia: Vbi sunt herodij siue falcones laynerij optimi et sagri ecia in copia maxima. Domines de ecima ydolatre sunt negociationibz nō intendunt s̃ de fructibz terre viuūt. In hac citate sibi victualia pparant viatores et m̃catores pro xl. diebz si volūt ire pdesum qđ ibi est ad aquilonē per qđ trāsīt xl. diebz. Nulla enī est ibi habitacō nisi i montibz ⁊ in aliquibz vallibus eius. vbi habitant homines aliqui in estate. In deserto illo herba raro inuenitur. In quibusdā tñ locis fere siluestres mlt̃e sunt. Specialit̃ aut onagri ibi iueniūtur multitudine maxima. Sūt ecia in illo deserto pinus mlt̃e. Omnes aut supradicte prouicie ⁊ citates scz ciuitas sacion. p uincia. camul. puincia. chynchynculas prouicia. succuyr ciuitas campion et citas ecima ptinent ad magnā puinciā tanguth

De ciuitate Carocoran et de pño dñij tartaroz Apli.

Quēminata via pnoiātī deserti puenit ad ciuitatē carocoran que ē ad aquilonē plagā vbi dominiū tartaroz habuit originē. Pirabāt enī prius in cāpestribz magnis regionis illi⁹ vbi n̄ crāt ciuitates nec opida s̃ pascua sola ⁊ flumina mlt̃a nec habebāt de gēte ipoz s̃ tributarij crāt m̃g̃ni regē qui dicit̃ enchān quē latini p̃sbitez iobānem vocāt de quo totus loquit̃ orbis. Postq̃ aut creuit ppl̃s tartarozū

tū tartarorum **T**ūc chynchus tartarorū rex pcepit uicāto-
 toribz et astrologi suis qlem euctū futurū bellū habiturum
 erat pōicerent **T**unc astrologi in ptes duas p longū scin-
 dentes arūdinem diuisiones ipas in fra posuerūt vnā ne-
 cauerunt chynitis et alterā **O**nchan dixerūtq; regi nob le-
 gentibz iuuocationibz deoz nutu iporū due ptes arundis
 pugnabunt ad iuicē **U**lle aut rex victoriā obtineb' in p'lio
 c' ps sup alterius pte ascendet **M**ultitudine vō ad specta-
 culū pcurrentē dū astrologi in libro suaz uicārationū lege-
 rent ptes arūdinis sūt p'mote et vna aliā insurgere videba-
 tur **E**ādem q' ps chynitis ascendit sup ptem onchā **Q**uo
 viso tartari de futura certificati victoria confortati sūt val-
 de **T**ercia igitur die cōmissum ē plū et mlti de viriūz re-
 gis exercitū pierunt chynicis tñ victor extitit et onchan rex
 occisus fuit **T**artari aut regnū ei' tōliter subiugarūt **R**eg-
 uit vō chynchis post mortē onchan annis sex **I**n quibus
 mltas prouicias acquisiuit **P**' annos sex dū p suos qd dā
 castz expugnaret **S**pez bellās appinqret ad castz sagit-
 ta in genu pcuss' est ex quo vulnere post dies paucos mor-
 tuus est sepultus qz ē in mōte magno alchay vnde deinde
 sepeliuntur oīs reges magni regni tartarorū et qui de pro-
 genie sunt **S**i magn' kaam moreret i loco qui p dietas cē-
 tum distaret a mōte alchay corpus ei' ad mōtem ipm de-
 ferretur sepeliendum

De cathalogo regum tartarorū qñ illozū corpa sepeliunt

Caplm quinquagesimum quartū

Sūm' igit' tartarorū rex fuit chynsis **S**cōs eny . 3'
 bacny . quart' esu . quīt' mōghu . sext' gublay qui in agro
 regnat **Q**ui potēcia ē maior oīm p'uiatoz quiq; p'ocefs-
 soz ei' **A**dai ē ipi' dñū soli' q' sunt semel in vñū cuncta
 regna et domina xpianorū et sarracenorū sic i hoc libro
 suo loco manifeste patebit **Q**uando vero magnikaā cor-
 pus tumulandum deferretur ad mōtem l'ij qui cum eo ad

sepulchz comitatur homines cunctos quos in via obuios
hnt gladio dimittit dicentes Vte dño nrō regi in alia vita s
uite Xanta eni infania circūuenti sunt vt credāt occisos tē
occasione pōcā in alia vita ei⁹ obsequio: mācipandos
Similit equos om̃s obuios necnō et defūcti regis equos
electos occidunt vt ip̃e in vita alia viuos recipiat: Qñ at
corpus mongburkaā delatū fuit ad montē milites qui de
ducebant corpus occasioē p̃dicta vltra xx. milia hominū
occiderūt

De generalib⁹ cōsuetudinibz tartaroz Capl'm lv.

Tartari coir nutriūt greges boum iumentoz et ouīū
ppter quod cū gregibz morāt in pascuis estate i mō
tibus habitant et in locis frigidis vbi pascua et ligna sunt
hyeme vō ad calidas se tñsserunt regiones vbi iuenire pos
sunt pro aiālībz pabulū Domūculas ad modū tabnaculo
rum hnt filtro optime clausas quas secū deferūt vbiqz se
diuertunt que sic sūt artificiose cōposite vt de facili plicari
et extendi lenari et deponi et portari valeāt quoz ostia ad
meridiem situant qñ domūculas erigūt qdngas insup ha
bent que a camelis trahūt filtro sic artificiose coopras vt
si corripie sup eos pluat nichil valeat s̃ cas madidari Su
per eas aut vxores et filios et vtenfilia neccāria deferāt mu
lieres tartaroz viris suis fidelissime sunt Apud eos ob
uandū est valde vt vir quispiā ad sui p̃ximi vxorem p̃suāt
diligentissime cauēt ne in hac re sibi iuicem iniuriā faciāt
vel inferāt. quilibet aut iuxta eoz cōsuetudinē habere p̃t
vxores tot numero quot nutrire valeat p̃ziā tamē vxoz p̃n
cipalīoz et nobilioz reputat ceteris p̃ter sorores om̃s cō
sanguineas in tñsuersalibz lineis vxores accipiunt mortu
tuo patre fili⁹ neuercā suam accipe potest fratre ecīā mor
tuo cognatam accipit alter frat̃ n̄upcias solēpnes faciūt
quando traducunt vxores. viri ab vxozibz non accipiunt

dotem sed e contrario ipsi eis et earum matribus dotem apiant
propter uxorum multitudinem habent innumeros filios Tartaro-
rum uxores in expensis parum sunt onerose maritis eo quod de
suis laboribus multa lucrantur Ad familie vero gubernationem
pouit et ad ciborum preparationem solliciti sunt reliqua autem do-
mus officia studiose perficiunt Amant verum opus quicquid
emenda sunt Viri earum curam domus eis relinquunt venaci-
cioni aucupijs atque armorum bellicorumque exercitio sunt intenti

De armis et vestibus eorum Capitulum lvi.

Hoc quoque tartari induunt de forti et solido corio
cocto sunt siue bubulorum aut aliorum animalium buncium co-
rum solidum Naues et gladios deferunt. precipue autem viri
rur arcibus et sagittis Sunt enim sagittarii optime ab infanti-
bus docti siue periti et aureis vestibus induuntur deferuntque sub
vestibus superioribus pelles delicatas vulpium varorum aut eci-
am armelinorum vtuntur etiam pellibus animalium que cebeline
dicuntur que delicate nimium sunt aut preciose

De cibis communibus tartarorum Capitulum lvij.

Omnia cibaria tartarorum sunt carnes et lac Carnes a
animalium mundorum et imundorum Nam equos et ca-
nes couit Similiter et reptilia quodamque vulgo dicuntur
ratti pharaonis qui in planiciebus inueniunt in copia maxi-
ma Bibunt etiam lac equorum quod taliter parare mouent
vt vinum album esse videatur quod etiam valde sapidum est vo-
catur in eorum lingua chemius

De ydolatria et erroribus eorum Capitulum lviii.

Tartari pro deo colunt unum qui vocatur Nacygoz que
dominum terre putant qui curam gerat ipsorum fructuum
terre filiorum ac gregem ipsorum hunc falsum dominum maxime
tartarus in propria domo illius dei ydolum habet de fultro

pamio alio **I**pm at ydolu i loco honorabili collocat **C**re
dunt at ipm habere vxore et filiu quibz ydola similiē de fil
tro faciūt ydolu vxoris naciū gay a similitris ponūt filiū ve
ro ydoli corā ipo **N**ec ydola multū venerātur qñ ad pzā
diuinū vel ad cenā vadāt bus cū pinguedine carnis cocte p
ungunt ora deoz prem autē brodiū vel aquā in qua cocte
sunt carnes aliquid ipi⁹ eē domū eciā effundūt vt dii pōic
ti recipiant prem suā quo facto ad mensā accedūt **S**i ali⁹
tartari moritur filius qui vxore nō habuit et alteri⁹ filia iu
uencula que viz nō habuit moriatur pater defuncti pueri
puellā defunctā accipit vxore defuncto filio . pater ipi⁹ pu
elle consēsum pēbente de hoc aut cōscribi faciunt instrumē
tum faciūt et depingunt in carta puez et puellā vestes de
narios z utensilia mltā z suppellectilē variā deinde instru
mentū et picturas cōburūt credūtqz dyabolica cecitate se
ducti qz defuncti illi in vita alia ad inuicem cōtrahāt qñ fu
mus cōbustarū cartaz ascendit in aera **E**t pro hac re faci
unt solēpnies nupcias de quibz ptes buc illucqz diffūdunt
vt sponsus z sponsa portionē suā illaz pmedant nupciarū
Et ex tunc vō parentes et panguinei defunctoz sic se repu
tant affines effectos ac si matbematice ille nupcie in veru
tate celebrare fuissent

De strenuitate et idustria et fortitudiē tartarorum **C**ap
quingagesimū nonū

Sunt tartari in armis strenui valde et in bell' victori
osi non enī sunt boiēs delicati sed laboriosi valde qñ
ppter bella vel aliquā nccitatem expedit pro exercitu ad
incōmoda tolleranda ceteris homibz mūdi pmpptiores et
fortiores sunt per mēse integrū si opus fuerit nil aliud co
medunt nisi iumentorum lac et carnes aiālium quas in ve
nacione capiunt **E**qui eozum similiter herba simplici cō
tentant quā in pascuis hnt **N**ec expedit in caū tali vt eis

blada siue pabula alia pparent Tota nocte qñz tartari ar
mati sunt super equos resident et equi eoz nichilomi⁹ pas
cuntur vbi inuenta fuerit herba boies laboriosissimi sūt et cō
tenti modico et oprie sciunt foralicia et citates capere : qñ
eos occasione belloz oporreb⁹ magnas vias facere nichil
secū portant de suis rebz pter larina et deferūt tabnaculū p
uum sub quo latitāt qñ pluit Qñlibet eni secū duos flas
cones de corio portat. in quibz deferūt lac qđ potant vel bi
bunt vñqz ollā puulam p coquēdis carnibz quā vulgari
ter dicimus pinguatella Si qñqz etiā opus fuerit ad locū
remotū aliquē celerit puenire per decē dies ab oī cibo coc
to abstinebūt si ppē cibi decoctionē retardari cōtingat īf
eoz. habent lac secum ad modū solide paste qđ in aquam
mittunt in vasculo et tā diu cū baculo mīcent donec liques
cat quod postea bibūt Sepe etiā pro vi. io siue p defectu
vini vel aque equos fleuboromant pprios et ipoz sangui
nem bibūt

De ordine exercit⁹ et sagacitate bellādi Saplm lx.

Ordō aut exercit⁹ et mod⁹ plandi talis est Qñ dux
aliquis pfecti exercitui cmlia militum eleg⁹ qđ vult
pmitones siue qui scz mille equitibz p sint centuriones et
decioues sic eni vnūsus exercit⁹ eoz ordinat p mille cē
tum et decē Siliū decē milibz p est vii⁹ Rñ pfecti exercit⁹
consiliarij sunt ei⁹ qui decē milibz p est Centuriones autē
consiliarij sunt ī bui Decuriones vō cōsiliarij sūt ceturio
nis Ita duntaxat vt nullus prepositus consiliarios habe
at vltra decem et hūc modum tenent in magno et puo Qñ
vero vii⁹ qui centum milibz p est vt mille de suis eligat Al
le vero mandat tribuno vt eligat centum qui ex quolibet
centenario eligat decē : Qñlibet vō decurio dat vnū et B
mō mille et decem milibz eligūtur Hoc autem tāto serua

tur ordine vt per cōles vices mutantur singuli scitqz vnus-
quisqz q̄ vice ad hoc eligē⁹ sit Quilibz aut̄ dum eligitur
statim obed' Rō enī in vniuerso orbe reperiūtur hoīes
tante obediencie ad dños suos sicut sunt tartari Dū de lo-
co ad locū pcedit exercit' sp̄a quatuor lateribz ei' ducēti
vel āpli' custodes sunt i distācia cōgrua ne occurrere pos-
sunt hostibz iprouisi Qñ aut̄ in cāpo cū hostibz p̄liātur
sepe fugā arte simulant p' se nichilomi' sagittātes donec
insequentes illuc quo volunt sic deducāt tunc se vnanimē
v̄tētes ad hostes d̄ ipsis sepissime victoriā obtinēz Se pe'e
nim eorū ex h̄ hostes cōfusiōni patent dū vicisse se putant
Equi aut̄ eorū sic assueti sunt vt ad volūtātē sessorū faciliē
huc illucqz vertantur

De iusticia ipōrum Caplm lxi.

De malefactoribz aut̄ faciūt h̄ mō iusticiā Si quis fu-
ratus fuerit rē pui valoris seu p̄cij ppter quā nō me-
retur occidi septē vicibz fuisse ceditur aut decē et septē aut
xxvij. aut xxxvij. xlvij s^m mensurā p̄ccī est p̄cussionū nume-
rus fiend' vsqz ad centū sp̄ addendo decē Aliqui tñ ex h'
modi p̄cussionibz moriūtur Si quis vō equū furatur. vel
rem aliquam aliā p qua mereatur occidi p transuersū mu-
cronem ceditur in vētre et occiditur: Si aut̄ fur p̄t et vult
vltra valorem furti nonief soluere liberatur a morte Qui
equos et boves et camelos hñt signa sua illis pilos ipmūt
et sine custode emittunt tunc ad pascua Cū aut̄ redeūt si i-
ter sua reperit quis alteri' aialis dñm illi' studz inquirere
vt recipiat cōfestim qđ suū est minutis vō animalibz pasto-
rum cura deputatur hñt enim huiusmōi aialia sup modū
pulcherrima Nec sūt igitur omnes consuetudines tarta-
rorum Sed quia mōi inter diuersos populos sunt p̄mixti
multas de suis p̄suetudinibz dimittentes in p̄uincijs plu-
rimis alioz moribz se p̄formant :

De cāpestribz bargi et extremis insulis Caplin lxiij.

Regitaris in pte moribz tartaroz nē ad describendū
regiones aliq̄s accedam⁹ post discessū a ciuitate Ca
rōcorā et a mōte alchay pceditur p aquilonarē plagā p cā
pestria bargy q̄ hnt in lōgitudine dietas xl. incole loci vo
cantur metrich qui s̄iecti sūt magno kaam et hnt tartaro
rum mores sunt aut siluestres boīcs carnibz vescunt̄ aiāli
um que in venacione capiūt et specialit ceruoz de quibus
copiā hnt quos ecia domesticat et scōs domesticos equi
tant blado carent et vino In estate venacōēz magnā hnt
auū et siluestriū aiālium. byeme vō animalia cuncta et vo
latilia inde discedūt ppter frig⁹ maximū regiois illi⁹. Nō
ēminum illaz xl. dietaz puenitur ad mare occanū iuxta
qđ sunt mōtes i quibz berodij seu falcones pegrine nidos
hnt qui inde ad magnū kaam curiā deferunt In montibz
illis mille alie reperiuntur aues nisi berodij pcedi et au
um spēs altera dicuntur barchelach quibz pascūtur hero
dij Aues ille sunt gñōcs vt pōices et hnt pedes papegalli
cauda vt rodij sunt veloces magniqz volat⁹: In insul aut
maris illius circfalchi nascūtur in maxiā mltitudine qui ad
magnū kaam deferūtur Circfalchi aut qui de xpianozum
fris deferuntur ad tartareos non portātur ad magnū kaā
qz eis supra modū abūdat s̄ deferuntur ad tartareos alios
qui armenis et cumaniis sunt affines In ill' insulis que tā
rum ad aquilonē sunt poīte Et polus arctic⁹ stella. que scz
vulgariter d̄z tromātana est eis ad plagā meridionalē

De regno ergimul et de ciuitate singuy Caplin lxiij.

Oportet hinc nos redire itez ad ciuitatē campion de
qua superius mēcio facta ē vt alias cōfines ei⁹ prouī
cias describerem⁹ Post īcessus a citate cāpion vers⁹ orie
tem itur per dietas quiqz et in illa via de nocte in locis pli
mis voces demonū audiuntur Post dietas vō quiqz iue

nitur regnum erginul qđ est in puincia mag̃ tanguth qđ
regnum magno kaam sbiectū est **U**bi sunt xpiani nestori-
ni ydolatre et alij sectatores legis machometti **Q**ulte ci-
uitates et castra mltā sunt ibi vsus syrochū inter orientālē
et meridionalē plagā itur ad puinciā talchay prius tñ in-
uenitur ciuitas singuy magno kaam tributaria vbi filie sūt
xpiani nestorini ydolatre et alij sectatores legi machomet-
ti **U**bi sunt boues siluestres pulcherrimi grādes velut ele-
phantes pilos hñt p corpus yndiq; albos p̃ter dorſū et i-
bi .s. in dorſo nigros hñt pylos longitudinis palmoz triū
Pultriq; ex bob; istis domestici sūt et domiti et ad defe-
rendum maxiā onera assueti **A**lij aut alligant ad aratra
qui pre mirabili fortitudine mltum opis in aratura tre in
breui pficiunt tpe : **I**n hac pte muscatū habetur meli⁹ qđ
est in mūdo quod ab aiālī quodā habetur **E**st enī tale ani-
mal quoddā pulchr̃ valde magnitudinem hñs gatte **P**i-
ios grossos vt ceruus et pedes vt gatta **D**entes aut qua-
tuor scz duos superius et duos inferi⁹ longitudinis triū di-
gitozum **P**oc animal iuxta vmbilicum int̃ carnem et cutē
vesicam habet sanguine plenā **E**t ille sanguis est muscatū
de quo tantus odor exalat et de hijs est ibi mltitudo max-
ima **I**ncole regionis illi⁹ ydolatre sunt et libidinosi secta-
tores legis machometti et nigros pilos habētes **U**iri im-
belles sūt s; pilos solum hñt circa labia et nasū habent puū
et nigros capillos hñtes : **M**ulieres pulchre sunt et albe
valde **U**iri vxores que sūt pulchras magis q̃ nobiles **N**ā
nobilis et magn⁹ vir vxorē accipit pauperē si pulchra est et
mater illi dotē dat **N**egociatores mlti et artifices ibi mlti
sunt **H**abet aut puincia in lōgitudine dietas xxv. et est
fertilis valde . ibi sūt fagiani in duplo maiores q̃ in ytalīa
et hñt caudas lōgitudinis decē vl nouē palmoz . aut octo
siue nouem siue septem ab minus **E**cīā fassiones qui i m̃g-
nitudine nostris sunt similes **M**ultas alias aues hñt pul-

cherrimas diuersaz spēs penias hñtes pulchras diuers
et pulcherrimis coloribz variatas

De puincia egrigaya Caplin lxiij.

Ad orientem occurrit prouincia egrigaya In q sunt
ciuitates mltie et opida Est ciuitas de puincia magna tā
guth c^o pncipalioz ciuitas est colatia Incole ydolatre sūt
pter aliquos xpianos nestorinos qui tres ibi basilicas ha
bent Sunt aut sbiectem magno kaam: In citate colacia fi
unt panni qui dicunt zambelotti de lana alba et pulch:io
res cameloꝝ pil pulch:iores qui fiunt i mundo qui ad pro
uincias alias per negociatores deferunt.

De prouincia tenduch et og et magog et cyagomoz Ca
pitulum sexagesimū quintū:

Rursū relicta puincia egrigaya puenitur ad orienta
lem plagā ad puinciam tenduch vbi sūt ciuitates et
mlta castra vbi manere p̄sueuerat rex ille magn^o i orbe no
minatissim^o qui dicebatur a latinis p̄sbiter iohānes: Est
aut puincia illa magna kaā tributaria Est tñ ibi rex vn^o de
pgenie illi^o regis qui adhuc p̄sbit iohānes dō. cui nomē
est georgi^o Dēs magni kaam p^o mortē illi^o regi qui a chyn
chys in plio occisus fuit filias suas illi regibz ii adidit vx
ores Et lz quidā sint ibi ydolatre et aliqui q viuāt iuxta le
gem miserabil machometti maior tñ ps populi puincie fi
dem xpianā tenet et hij xpiani in rota patria dicūt et doī
natur inter eos tñ gēs quedā ē q̄ habet boiēs pulch:iores
et in negociationib^o sagaciores que i tota puincia alibi va
leant repiri In illis ptibus sunt regiones que dñr goz et
magog Dog in lingua sua noimant vng magog vō mūgul
In hijs locis seu partibz sunt regiones in quibus reperit
lapis lafuli ex quo fit asuxium per optimū In hac puincia

sunt panni de auro et serico diuersarū manerierū pulcher-
rimi valde. Est ibi ciuitas vbi fiunt arma pulcherriā et op-
tima oīm generū pro exercitibz necēaria: In hui⁹ puincie
montibz sunt magne argēti minere. Vbi etiā sunt venacio-
nes magne ppter multitudine siluestriū siluarū vōtur at re-
gio mōcium eodistī. Ultra vō hāc ciuitatē ad dietas tres
inuenitur ciuitas cyangomor. in qua ē palaciū maximū. In
quo magnus kaam bitat qñ ad illā ciuitatē accedit. Sepe
enī illuc vadit qz iuxta citatem lacune sūt. in quibz cigui et
grues fasiani et pōices sunt aues qz copiose habentur. Ip-
se aut rex cū gyrfalchis et herodijs seu falconibz suis i cap-
tura auium delectabiliter recreatur. Sūt ibi grues maniez
quinqz. Priā maneries gruis hz alas magnas totaliter vt
corui. Secūdo habz maiores alas ceteris et pulchras pen-
ne alarū iparū plene sunt oculis rotōdis et sunt aurei colo-
ris atqz fulgori vt sūt apud nos caude pannonū. Oculos ha-
bent coloris varij albi scz et nigri et acuti. Tercia maneries
habz grues iris de ytalīa similes. Quarta vō habz grues
puas hñtes pēnas longas pulcherriās rubro colore nigro
qz pmixtas. Quinta qz maneries hz grues coloris grisei q
oculos rubros ac nigros hñt et magne sunt valde. Juxta
ciuitatem hāc est quedā vallis ī qua in diūis domūculis p-
dices feruantur ī copia maxiā que ab homibz custodiunt
ad hoc mīsteriū deputati vt eoz copiā beat rex qñcūqz ad
pōictam venit ciuitatē.

De ciuitate cyandou et de nemoze regali quod est iuxta eā
et de festis tartarorū. Caplm lxxvi.
Post regressum a ciuitate Cyagamorū ad tres dietas
ad aquilonem repitur. ciuitas cyandou quā edificauit mag-
nus kaam. cubli in qua est mozmorcū pallacium maximū
et pulcherrimū. In ui⁹ aule et camere auro ornate sūt et ml-
ta varietate depicte. Juxta pallacium ē nem⁹ regale mar-

moreis vndiq; cinctū muris bñtibus in gyro miliaria xv.
In quo nemore sūt fontes et flumiā et prata mltā **I**bi sūt
cerui dāmule capoli vt sint gyrfalchis z falconib; regi in ci
hum quando ibi in vna mutacione seruāt **Q**ñq; sunt ibi i
illa mutacione sil gyrfalchi ducenti et ampli⁹ et rex singul
septimanis eos psonaliē visitat **S**epe aut venaī ibi rex et
super equū suū in quo sedet post se defert domesticū leop
dum quē ad ceruū l' ad dāmulā puocat captāq; ab eo bes
tiam gyrfalchis tradit atq; in hūc modū sepe in tli solacio
delectat **I**n medio nemoris habet rex magn⁹ domū vñā
pulcherrimā de arundinib; cōpositā int⁹ z foris totalitē
deauratā et picturis varijs deornatā vel adornatā q̄ pictu
re sunt sic diligenter suplinite vernice vt nullaten⁹ possint
deberi a pluuia **E**st aut dom⁹ tota pposita tanta artis idus
tria vt leuari deponi pponiq; valeat et dissolui siue aliquo
detrimento **A**ū at erigit et pponitur ad modū tentoriorū
ducentis et āplius funicul' firmatis sustētatur **A**rūdines
vō ex quib; hec dom⁹ fit in lōgitudine bñt passus xv. z in
grollicie vltra palmos tres **D**e hijs sunt columpne trabe
cule et clausure desuper etiā hijs arūdineb; tegitur tō do
mus diuidūt enī arūdines iux' nodos et ps illa sup mediū
scinditur et de scissura qualib; due tegule fiūt q̄ sup domū
cōposite domū a pluuia ptegūt et aquā emittunt inferius
Magnus at kaam trib; mensibus āni locū illum inhabitat
scz in iunio iulio et augusto qz ibi est tēperies aeris magna
estasq; caret ardorib; **H**ijs ḡ mensib; dom⁹ erecta manz
ceteris vero deposita et puoluta sua **D**ie at xviii. augus
ti magn⁹ kaam de ciuitate cyandu discedens ad locū pfi
ciscitur vt dijs solēpne sacrificiū imolet putans ob **O**btin
nere ab ipis vt ipe et vxores ei⁹ et animalia cūcta q̄ possi
bent obfuentur **H**abet aut rex armēta magna equoz al
borum in quib; habet equas albas vltra decē milia **O**pse
aut in die festiuitatis equaz lac in copia maxiā in vasis no

bilibz ipis pparatur et ipse rex manibz ppijs multum lactis
 buccis illucq; diffundit et p honore suoz deoz dicuntq; magi
 q; dii bibunt lac effusum et ppter huius sacrificium cuncta que ad
 eum ptinent conseruant et augent. Post sacrificium nepha
 dum bibit rex de lacte albar equarum nulliq; alteri illa die
 pmittitur bibere nisi hijs qui de pgenie ei sunt et vni illi
 us regionis populo qui dicitur ozaribz cui huiusmodi privilegium
 a chynchis ipsi kaam magno fuit concessum in honore cuiusdam
 magne victorie quam populus ille obtinuit p bonoem. Aynchis
 hic igitur ritus die xviii augusti in perpetuum obstat. Qui
 autem illi cum equis albis in tanta reuerencia habentur a populo ut qua
 do p capestraria transibunt ubi eorum sunt pascua nullus iter in fa
 ciens presumat transire donec omnia armenta transierint. Nota i
 hac puincia pmeduntur hominum carnes qui sunt a iusticia pu
 blica infecti. Eorum autem qui ex infirmitate discunt carnes co
 medere nolunt. Dabet magnus kaam magos qui dyaboli
 ca arte faciunt transas i aere apparere super palatium regis lux
 est. faciunt etiam sepe dum rex est ad mensam ut cyphus ei aure
 rei arte demonum de mensa que in medio aule est cleuent et nul
 lo coopante homine ante ipsum in eius mensa ponuntur dicunt autem
 se facere posse ex virtute scitaris eorum. Quoniam vero hijs magi fes
 ta suis ydolis faciunt recipiunt a rege arietes habentes ca
 pita nigra lignas aloes et ibus ut dijs suis odoriferum sacri
 ficiu offerant et coctas carnes offerunt ydolis cum cantu et le
 ticia maxima aqua vero decoctionis carnum ante ipsum diffun
 dunt sicq; asserunt deorum suorum clemenciam inclinari ut ter
 ris fertilitatem prebere dignentur:

De monachis quibusdam ydolatrijs. Caplm lxxij.

In regione illa multi sunt monachi ydolorum cultui de
 putati. Est autem ibi monasterium magnum valde quod pre sua ma
 gnitudine videtur esse quodam civitas parua in quo sunt circa du
 amila monachorum seruientium ydolis qui ppter consuetudinem

laycoꝝ capita barbasq; radunt et religiosorib; vestib; in
duūt **N**ij in festiuitatib; suoꝝ ydolorum faciunt cant⁹
maximos et accendūt in templo suo pphano lūiāria mult⁹
ra **S**unt et alibi in regione ipa alij monachi pter illos mlti
et varij ydolatre / quoꝝ quidā mltas hñt vxores / quidā
autē caste viuūt p suorum deoꝝ bonore vitam aspram
seruant nec pmedunt nisi fursur aqua mixtū . vestiūt at
pammis rudissimis et asprimis coloris nigri et sup durissā
stramenta dormiunt **S**ūt eciam alij monachi ydolatre q
laxiores obseruācias tenēt hos mōchos ydolatras sic du
re viuentes hereticos reputant dicētes eos nō secundum
formam debitam colere deos suos

Explicit liber primus

Incipiunt capitula libri secundi

Primū caplm continet de potencia et magni
ficencia reg cublay maximi tartaroꝝ
Secundū qualiter nayam contra regem cub
lay psumpsit insurgere
Tercium quō rex Aublay se pparauit ad obuiandū illi
Quartū qlit pugnauerunt fil' z quō deuict⁹ est nayam
Quintum ptnet de morte nayam
Sextum qualit cublay rex iposuit silenciū iudeis qui sa
lutifere crucis vexillo ex pbare psumperunt
Septimū qlit remunerat magnus kaā milites suos quan
do victoriā obtinent
Octauum de forma cublay regis et vxorum et de filijs z ā
cillis
Nonum de mirabili pallacio ei⁹ quod est in cābalu et de
mira ei⁹ amenitate

Decimū continet descriptionē de citate cambalu
 Undeci^m de sburbijs et maxis marcacōibz citatē cābasu :
 Duodecimū q̄lī p̄sona kaam magnifice custoditur
 Decimumēciū de magnificēcia puuioꝝ ei⁹
 Decimumq̄rtum de festo mag⁹ natal' regī et de magnificē
 cia vestium militum curie ei⁹
 Decimumquīrum de festo alio mag⁹ qñ fit in kl' februarij
 Decimumsextum de aiālibz siluestribz q̄a venatoꝝibz cer
 to tpe āni ad curiā regī magni mittantur
 Decimūseptimū de leonibz leopdis linteis aquil' ad venā
 dum cū homibz assuetis
 Decimumoctauū de magnifica venacioē ad bestias
 Decimūnonum de aucupio siue venacione ei⁹ ad aues
 Vicesimū de mirabilibus tentorijs ei⁹
 Vicesimūpmum de moneta magni kaam ⁊ de inexistima
 bilicopia diuiciāꝝ eius
 Vicesimūsecundū de jz p̄fectis puinciaꝝ et de officio et
 palacio eoz
 Vicesimūciū de cursoribz magni kaam ⁊ de multitudiē
 et ordine māsiōnū p' ip̄bz receptione
 Vicesimūq̄rtum de puidentia regī ad obuiādū sterilita
 ti et caristie t̄pibz et de pietate e⁹ ad s̄bditos egenes
 Vicesimūquintū de potioē q̄ loco vini fit i puicia catbay
 Vicesimūsextum de lapidib⁹ qui ardent vt ligna
 Vicesimūseptimū de fluīē magno pulsāciū ⁊ pulcherriō
 ponte ei⁹
 Alice^m octi. de b' ui qdā d̄scriptioē p̄tis vni⁹ puicie catbay
 Vicesimūnonum cōtinet de regione tanfu
 Tricesimū de castro caycui ⁊ qualif rex ei⁹ p̄ditorie cap
 tus fuit et oblatu hosti suo qui dicit p̄sbiter iobānes
 Trice^mpmū de fluīē magno coromora et de circūiacēte re
 Tricesimūsecundū de ciuitate quingyau fu gione
 Tricesimūciū de puincia cbūchym

Triceſimūquartum de puincia alchalech
Triceſimumquintum de puincia ſindiſa
Triceſimūſextum de puincia thebeth
Triceſimūſeptimū de regione alia puicie tlibeth et quadā
 ei⁹ turpicōſuetudine
Triceſimūoctauū de puincia cayndu
Triceſimūnonū de puincia cāmam
Quadragēſimū de regione quadā puicie tozmā in q̄ co
 lubri magni ſunt
Quadragēſimūprimū de puincia arbandan
Quadragēſimūſcōz de plio magno qđ fuit int tartaros ⁊
 et regē myen et de victoria tartaroz
Quadragēſimūterciū de regione quadā ſilueſtri et puin
 cia myen et de ſepulchro pulcherrimo regis
Quadragēſimūquartū de puincia bangala
Quadragēſimūquintū de puincia tangigu
Quadragēſimūſextum de puincia amu
Quadragēſimūſeptimū de puincia tolomā
Quadragēſimūoctauū de puincia cinguy
Quadragēſimum nonū de ciuitatibz chancanſu chyan
 glu cyangli
Quinquageſimū de citate tadifu et ſyngurnatu
Quinquageſimūprimū de magno flumiē caromaia et de
 ciuitatibz coygam et caygin
Quinquageſimūſcūdū de nobiliſſiā puincia māgy ⁊ p
 mo de pietate et iuſticia ei⁹ regis
Quinquageſimūterciū quali⁹ boiam princeps magni keam
 exercitus deuicit puinciā mangy et eā ſuo dñio ſbingauit
Quinquageſimūquartum de ciuitate chozungin
Quinquageſimumquintū de ciuitatibz pantby et chayn
Quinquageſimūſextū de ciuitatibz tyngu et yangui
Quinquageſimūſeptimū quali⁹ ciuitas ſianſu cū machinis
 capta fuit

Quinquagesimioctauū de ciuitate syngui et de fluē mē
 no quyam et de innumerabili multitudiē nauū et qualiter
 ciues ei⁹ occisi sunt om̃s qui occiderūt tartaroz exercitum
 Quinquagesimumonū de ciuitate cyagin dormiētē
 Sexagesimum de ciuitate cygiansu
 Sexagesimū p̃mū de ciuitate chyngingui
 Sexagesimūsecūdum de nobili ciuitate syngui
 Sexagesimumtēcium de nobilissimā citate quynsay
 Sexagesimumquartū de p̃uentibz quos recipit magn⁹
 kaam de quynsay et de p̃uincia māgu
 Sexagesimūquintum de ciuitate tāpigui et de alijs ciui-
 tatibz plurimis
 Sexagesimūsextum de regio synguy
 Sexagesimūseptimum de ciuitatibz quesymfu et vñq̃
 Sexagesimūoctauum de ciuitate fuguy
 Sexagesimumnonum de ciuitate chayren ⁊ nobilissimo
 portu ei⁹ et de ciuitate tyguy

¶ Explicit tabula secundi libri

¶ Incipit feliciter secund⁹ liber de potencia cublay et regi
 maximi tartaroz Capitulum primum

¶ In libri hui⁹ secundi p̃sequēciamōstrare cu-
 rabo magnificenciā cublay regi maximi tar-
 taroz qui vsq; ad tēp⁹ p̃pilationis hui⁹ libri
 regnare dinoscit. Qui⁹ potencia maior appa-
 ret ee in diuicijs in dñacione fr̃arum et in p̃sidentia mul-
 tudinis tum p̃sonaz q̃ cuiuscūq; alteri⁹ regi vel principis
 cunctis retro tēporibz referat sicut manifeste in caplis se-
 quentibz apparebit. Est at̃ hic cublay kaam .i. dñancium
 dñs de p̃genie cynchis regi et sext⁹ est kaam vt ex sup̃dic-
 tis apparet. Depit at̃ regnare āno dñi nri ihu xpi m. cc lvi.
 et sapiā et p̃bitate sua regnum obtinuit. Nā quidā ex fra-
 tribus et consāguineis ei⁹ ip̃z ne regnarz et conati sunt im-

pedire sibi at de iure regnū debat. Est at in armis strenuus
virtute robustus consilio polleus et in exercit' ac ppli gubna
cione prouid' ac discretus. Quāq; regni corona acciperet
sepe egrediebatur ad bella et in oib; pbuter se gererat ex
quo at obtinuit non nisi se pcellit ad bellum et filios suos
dirigit vel barones

Qualiter nayam p cublay psumpsit insurgere. Capl; scdm
Alusa at hec est ppter qd sel ex quo egress' ad pug
nam anno dñi .m°. cc. lxxvi. parru' suus quidā no
mine nayam etad ānoꝝ triginta militis regionib; et pplis p
erat cogitauit iuuenilitate pmoꝝ p alium dñz cublay sub
ito cū exercitu maxio. Ad B at requisiiuit regem noie cay
du qui nepos erat cublay regi h ipm exosū hēbat qui rebel
liom psumm adhibens pmiuit se psonaliē itez cum illo cū
centum milib; militū. Et cōdixerunt iuicē in qdam plani
cie cum suis exercitibus puenire ut sil postmodū sbito ter
ras regi iuaderent. Nayam at cōgregatis qtuor centū mi
libus militum ad designatum venit locū et ibi cayduz pef
tolabatur regi aduentum

Qualiter cublay ad obuiādū illi se pparauit. Caplm 3^m
Retera cublay rex cuncta didicit q pillos ordinata
fuerant et in illo sup huiusmoī cōspiracioē in nullo p
tetrus. Iurauit se nunq; coronā delatur nisi de illa se p
dicoē et audacia vindicaret. In viginti duob; dieb; con
gregauit ccc. et lx milia militū et peditū cetū milia de hijs
qui vicini erant in ciuitate camblau. Cā at hec fuit quare
maiozem n puocauit exercitū qz sbito voluit ex desperato
irruere vel si diucl' fuissent in cōgregacione aplioris exer
citus innotari ad nayam noticiā puenisset ex B forte retro
cellissent omēs aut ad tuciora loca suum exercitū trāsluliz
Ydeo p noluit exercit' suos quoad expugnandū diūsas
ciuitates et prouincias vocare. Nam tantam posset mili
ciam et peditū multitudinem in paucis mensibus congre

gare. Et pre stupore gētis innumere quasi incredibile videretur. Interim rex mādauit vias omīs tāta diligēcia custodiri vt nayam ipi⁹ ppacionē et aduentū oīno pscire non posset. Eūtes enī et redeūtes a regis custodibz tenebātur ppter quod nayam de ei⁹ occulū pscius esse non potuit. Cōsultuit aut rex cublay astrologos sup exitū vie sue qui omīs de cōi iudicio rīderūt q̄ honorabiliter de hostibus triūpharet.

Qualiter pugnaverunt fil' et deuict⁹ ē nayam. **A**aplz iiii.
Situr cublay cōgregato exercitu suo castra mouit et in diebz viginti puenit ad planiciem vbi nayam et caydu regis exercitus expectabat. Nocte aut iuxta collem quādam qui erat exercit⁹ pplis vō nayā p planiciem diffus⁹ in ermis erat solacijs vacans et neq̄ de periculo se prouidebat maneat facto cublay rex ascendit, in collē cunctosq; exercitus sui milites distinxit in xij acies ita vt quelibet acies triginta milia militū contineret pedites iuxta milites tali ordine collocauit vt in quibzlibet aciebz duo pedites tenentes lanceas hinc inde ad vni⁹ milia latera ponerentur donec peditū numer⁹ cōpleret. Rex at in mirabili castro ligneo erat qd ab elephantibz quatuor portabat vbi erat regale vexillum cum aut exercit⁹ nayam vidisset insignia et exercitum cublay vebementē expauit nondū enī venerat exercit⁹ Caydu. Nayam vō sibi tentorio cū cōcubina quā fecū adduxerat dormiebat. Excitat⁹ a suis modicū timuit. Nichilomi⁹ tñ q̄ cito potuit dū descenderūt illi ipse suas acies ordinauit. Cublay incircuitu exēcit⁹ disponit acies. Est at cōsuetudo oīm tartaroz tubis pmit⁹ clangere et tangere cūcta instrumēta ac alta voce clamare. Et postea ad sonitum natarozū pncipis inchoare bellū tminat vtriq; exercit⁹ cantelenis regi cublay naccara sonarunt et tēpres contra se iuicem irruētes in plū. Erat at in acre sagit

tarum tā inextimabilis multitudo vt ymbres poti⁹ q̄ sagit
te vidrent : Quibz effulis cū gladijs et lanceis et clavis
pugnare ceperunt. Erat nayam p̄fessione xp̄ian⁹ s̄ non o
perum fidei imitator et in suo principali vexillo crucis de
ferebat signum multos qz xp̄ianos secū habebat a mane at
vsqz ad meridiē missum ē plium ⁊ mlti ex viroqz plio cor
ruerunt. Nadem deficiente ac t̄guisate pplō nayam cublay
victor extitit et in fuga ipsa multitudo exercit⁹ mirabilis ē
occisa. Nayā vero capt⁹ est et regi oblat⁹

De morte nayam. Capl⁹ quintum

Rex vero cublay p̄cepit vt cōfestim nayam occideret
sicut dñi sui p̄ditore et rebellis s̄ qz de p̄genie ei⁹ fuit
noluit vt sanguis stirpis sue regie fundere ne terra sāguis
nem regum biberet aut sol vel aer quitq̄ de regali p̄sapi
a videret occidi fecitqz eū in tapero inuolui et inuolutū liga
ri ligatūqz tā diu huc illucqz deduci et agitari donec sedū
lo anbelitu necaret. Poruo aut nayā cuncti barones e⁹
et principes et populi qui potuerunt euadere iter quos fu
erunt xp̄iani multi et regi. Cublay dñio se totaliter s̄bdi
erunt. Quatuor igitur tūc puincias obtinuit rex cublay q̄
rum ista noiā sūt sciz futorcia. Auly. Rascol et sunchitra

Qualit rex cublay silenciū sarracenis et iudeis imponit
qui salutifere crucis vexillo exprobare presumpserant

Capitulum sextum

Iudei vō et sarraceni qui in exercitu cublay fuerant
cepant xp̄ianis qui cū nayam venerant exprobare qz
xps suis c⁹ crucem nayā habuerat in vexillo ei⁹ et suis aux
iliari non potuit ⁊ sic cotidie xp̄i non verentes irridere po
tenciam xp̄ianis tedium inferebāt xp̄iani vero qui ad re
gis obedienciam venerāt ei super b̄ de molestia querimo
nio. iam obtulerunt. Qui cum xp̄ianis iudeos et sarrace

nos aduocās xpianis sic ait Si de^r vester et ei^r crux noluerit Rayā ferre p̄sidiū nolite erubescere qm̄ de^r bonus iusticie et iniquitati non debet p̄ocinari Rayā dñi sui p̄ditors extitit et iusticie rebellis et dei vti in sua malicia implorabat auxilia. deus autē vester qui bon^o enoluit ei^r fauere criminibus ppter qđ iudicis omnibz et sarracenis mado vt nullus p hac re dñi crucem vel ocū vestz blasphemare psumat Sicqz sc̄m̄ est vt illi deinceps ab hui^o ex p̄brazione cessarent Sublay at rex victor ad ciuitatē suā cābalu ē reuersus neqz de ceto ampli^o est cū exercitu contra hostes egressus s̄ filios suos vel barones quocūqz est necē cum exercitibus mittit

Qualiter chaam magn^o rex milites suos qm̄ victoriā obtinent remunerat. Saplm̄ septimum

Pfectos at suoz exercituum qm̄ victoriā in b. llo obtinent hoc mō honorat. Sum enī qui perat centū militibz mille militibz p̄ficit et sic ḡdatim reliquos p̄mouit donat. p̄ illis dona aurea et argentea vasa atqz tabulas p̄uilegioz et grāz aureas vel argenteas Quid illis concedatur in s̄ ulptura ip̄ressa tabule p̄tinentes Nam ex vno latere trē hui^o tenozis sunt ppter dei magni vtutem et ppter ḡciam magnā quā nrō impatori cōtulit nomē magni kaam l̄ n̄dictum sit In alio vō latere inculpta est ymago leonis cū sole et luna vel ymago gyrfalchi aut aialium diuersoz Quicūqz enī habet ymaginē leonis cū sole et luna in tabula qm̄ in publico p̄cedit deferitur pallium super eū in signū auctoritatis magne Qui at gyrfalchi ymaginē pōt secū ducere de loco ad locū vniuersa vel p̄ncipis miliciā sicqz optimo modo cūcta vestimēta sunt quibz habentibus tabulas debeat obediri Si quis autē nō ad omnia se condū volūtatem bñti tabulas nō obediret pnt scz requirit ei^r zū. tast. p̄ rebellis magni kaam morte morietur

De forma regis cublay et de vxoribz et filiis et ancillis. Sa-
pitulum octauum

Rex magnus cublay pulcher ē valde in statura medi-
ocri neq; pinguis nemiū neq; macilentus faciem ha-
bz rotundā et candidā et oculos nigros nasum pulcherri-
mum atq; per singula corpis sui membra pportioniā cōp-
timell. Habet āt vxores quatuor q̄s vocat legitimas. Pri-
mogenitus ei⁹ ex prima dēt in regno succedere. Quilibet
āt harum quatuor curiā p se regalem habet in palacio suo
pprio habet enī vnaq; illaz ācillas trecentas electas ml-
tosq; mistros eunuchos aliosq; familiares innumeros adeo
vt in cuiuslibet ipaz familia viri et mulieres sint circa de-
cem milia. Insup habet rex cōcubinas mlias. Est enī int
tartaros natio vna que d̄r victas mulieres habere valde
decoras et moribz optimis adornatas de quibz tenet ī pa-
lacio vno numero centū que sunt s̄ cura nobilium matro-
narum que circa custodia curā hnt diligētē et o; vt vide-
ant si infirmitatē vel maculā hnt que aut hui⁹ defectu cor-
poris carent pro rege seruātur. Sex āt ex ipis tribz diebz
regalis camere custodiā hnt. Et dū rex ingreditur ad qui-
etern et qñ surgit ei assunt et in eius cubiculo dormiunt.
Quarta vō die sex alie primis succedūt et tribz diebus ac
noctibus in simili mīsterio occupant̄ et sic alternatim ī terci-
um sex alie pcedentibz succedūt alie. et sic successiue succe-
dunt donec numer⁹ .c. cōpleat̄. De q̄tuor vō p̄fatis vxori-
bus habet rex filios xxij. p̄mogenit⁹ āt prime vxoris vo-
catur chynchys qui succedere imperio debuerat s; q; pre-
mortu⁹ est patri filio ei⁹. Obemur debet successio q; fili⁹
p̄mogeniti est. Est āt chennur debet probz et strenu⁹ et p̄uoc⁹
valde pluresq; iā victorias obtinuit. De ancillis āt habet
cublay rex filios xxv. p̄bos valde quoniam omnes magni baro-
nes sunt. De pallacio ei⁹ mirabili quod est in
cābalu et de mira loci illi⁹ amenitate. Ap̄lin nonum ~ ~ ~

Quibus mēlibz scz decēbri ianuario et februario cu-
blay rex in regali ciuitate cōtinēe immorā. In q̄ ē
huiusmodi regale palacium priō tocins palacij ambit⁹ cō-
tinet miliaria quatuor. Ita vt quadratura quelibet vnum
miliare cōtinet. Est autē mur⁹ pallacij gross⁹ valde hīs al-
titudinis passus decē c⁹ tota exterior facies vndiqz colore
albo et rubeo depicta est. In vnoquoqz muri angulo pal-
lacium vnū magnum z pulchz habet et similit in me⁹ cui⁹
libet faciei muroz principaliū est vnū pallacium. Suntqz
in hunc modū in circuitu pallacia octo. In hijs seruantur
vasa et arma bellica scz arcus sagitte phararie calcaria sel-
le frena funiculi arcuū et cetera oportuna pro bell. In vno
quoqz autē pallacio solūmō vni⁹ maneriei arma seruāt. Sa-
cies vero pallacij que meridiē respicit bz portas quinqz q̄
rum media maior est oibz et nunq̄ apitur nisi p regie itro-
itum vel etiā per exitum apitur. Nulli p eam nisi soli regi
patet ingressus habet at duas minores portas collatera-
les per quas qui cū rege sunt transeunt. Quelibet at reli-
quarū faciez trium vnicā portā habet i medio per quā cui
libet licite patet ingressus. Intra pallacia vō p̄dicta q̄ in
faciebz poris sunt in distācia cōgrua ē alius mur⁹ ad mo-
dum alteri⁹ qui simili mō octo pallacia continet. In qui-
bus seruantur alia vasa et vtensilia p̄ciosa et regalia mag-
ni regis. In spaciō sit medio interiori est regale pallaciū so-
laria caret pavimētū vō ei⁹ exteriori fundo p̄ceminet pal-
mis decem. Tectū ei⁹ altum est valde et optime pictū pari-
etes aulaz et cameraz oīs auro vel argento sup̄tecti sunt.
Vbiqz sūt picture pulchre et hystorie belloz depicte p̄p̄t
hui⁹ aūtoz nament. atz picturas pallacium est valde splē-
didū. In aula maiori sedent ad mensas simul et sel cir-
ca sexmilia hoīm. Intra muros vō p̄fatos et inf̄ p̄ocā pal-
lacia sūt vidaria pulchra i qbz p̄rata sūt et lig siluestria poi-
fera z optiā i bis vidarijs st̄ aiā siluestria mlti scz cerui albi

aialia illa in quibz muscatū inueniūt de quibz in pmo libro
 dñi ē capre dāmule varij et alia animalia mltā valde **E**x
 pre aule in aquilonari iuxta pallaciū habet lacunā in q̄ pis
 ces nutriunt mlti et optimi qui aliū de deferūtur illuc de q
 bus piscibz copiam habet rex p suo libito voluntatis **I**n
 lacuna aut ingreditur flui⁹ in cui⁹ introit et exitu posita
 sunt ferrea rechia ne pisces egredi valeant **E**xtra pallaci
 um ad leucā vnam mōticul⁹ quidā est altitudinis centum
 passuū in circuitu cōtinens vnū miliare arboribz conſtus
 que folia hnt sp virēcia **S**icubi audit rex arborē pulchrā
 eſſe facit eā illuc sup elephātes cū radicibz deferri eciā a r̄
 moris ibiqz transplātari iubet **I**ōqz sunt ibi arbores pul
 cherrime sup modū **T**otus at mons amen⁹ est et coop⁹
 herba virenti **E**t qz ibi virencia oīa sunt **I**ō viridis mōs
 vocatur **I**n cacumic aut ei⁹ est pallaciū quoddā pictū co
 lore viridi **I**n B monticulo sepe rex kaā delectabiliē r̄ cre
 atur **I**uxta pallaciū p dñi fecit rex cublay pallaciū poīā
 simile illi in quo habitat t̄bemur qui p⁹ cū regnatur⁹ ē qui
 curiam regalem tenet magnificā valde habet qz bullas im
 periales et signum impiale non tñ ita integraliter sic mag
 nus kaam

¶ Descriptio ciuitatis cābalu **A**plm decimum:

Ciuitas cābalu sup magnū flumen est i prouincia ca
 thay q̄ olim nobil fuit et regal **A**mbalu eni in nos
 tra lingua sonat ciuitas dñi. hanc magn⁹ kaam ad aliā p
 tem fluminis tñsulit qz ab astrologi didicerat q̄ imperio
 ipi⁹ futuro rebellis erit **C**iuitas bec q̄ orata ē et p xx. mili
 aria p̄tenditur **E**t cuiuslibet quozature facies sex milia
 ria longitudinis muros de t̄ra habet dealbatos exterius
 altitudinis passuū viginti latitudo quoz habet inferi⁹ pas
 sus decem **S**iqd superi⁹ ascenditur s̄btiliores sūt adeo vt
 sūmitas solūmodo passus tres habet latitudinis habet e⁹

ciam portas principales xij. In qualibet scz quadratura tres et super singulas portas singula pallacia sunt. Et i oibz muroz angul' similiter pallacia sunt i quibus sunt aule pluri me vbi fuerat arma custodiū ciuitatis. Habet insup citas muros latos et rectos adeo vt ab vna porta ppter vici rectitudinē porta alia sibi p directū oppoita videtur. Intra vero multa et pulchra pallacia sunt valde. In medio at ciuitatis pallacium magnū est vbi ē campana pgradis cum q tria signa omni sero fiunt post q nulli licz domū ingredi nisi ppter infirmū vel parientis mulieris necessitatē. Oppoztet at omēs de nocte per ciuitatē cūtes lumē deferre. Quelibet vero ciuitas postea seu porta noctibz singula mille hominibz custoditur non quidē pp timorē hostium sē latronum. Summū enī studiū adhibet rex vt arceantur fures.

Demarcationibz maximis cābalu. Ap̄lm vndecimum:
Estra ciuitatem cābalu sunt xij. suburbia magna valde an singulas portas quibz marcatores et viatores quicūqz recipiuntur. milius enī populus cōtinue ad ciuitatem pfluat ppter curiā regis et marcacoēs innumeras q deferuntur illuc. In suburijs illis bitat multitudo maxima populor. Suntqz ibi pallacia tā pulchra et magna vt iteriora sunt excepto regali pallacio. In hac ciuitate null⁹ mortuus sepelitur. Omēs enim ydolatre sunt ex suburbia pburruntur. Mortuū aut corpora q cōburi nō deūt sepeliuntur extra suburbia. ppter multitudinem rō extrancoz qui ad ciuitatem pueniunt. sunt ibi mercēcum circa viginti milia que in suburijs pmozanur. Nā intra muros citatis nulla earū habitare pmititur. Ad hāc ciuitatē vel vrbē marcacoēs tā multe et maxie referuntur vt quolibet toci⁹ vrbis ciuitatem in quātitate negociacioni excedat. Deferruntur aut illuc lapides preciosi et margarite et sericū et aromata p̄ciosā in copia maxiā de india magna et cathay et de alijs re-

gionibz infinitis Est eni in situ optimo posita et ad ipam
de facili pcurſu habent finitime regiones Est eni in medi
tullio puinciaz multaz diligēti habita extinacōe per ne
gociatores tre Non eni est i anno dies in quo vltra mille
carrucas de serico negociatores extranei illuc non defeit
Sunt eni ibi de auro et serico opa infinita

Qualiter psona magni kaam custoditur Caplin xij.
Magni arkaam in sua curia stipendiarioz equitū xij
milia tenet qui dñr queſarani id ē fideles milites dñi
Iſtis militibz quatuor duces ſūt pfecti quoz quilibet tri
bus milibz pceſt horū officiū est pſonā magni kaam cus
todire die ac nocte et a curia regl ipenſas recipiūt Anſto
dias ar ſuas tali condunt ordīe Dux vii^o cū tribz ſuis mi
libus tribz diebus et ſbus noctibz intra palatium habitat
ad regl custodiā alijqz quieſcūt Poſt tres dies ſuccedunt
alij ſuas custodias ſeruātes ac ſeruaturi et ſic alternati to
ro anno custodiunt Sit ar hec custodia propē regal mag
nificencie bonorē non ar qz rex aliquem metuat

De ſolēpnitate cōuiuioz eius Cap xiiij.
Solēpnitas que ſeruatur in puinijs regl est tal^{is} Qñ
ar rex ppter feſtum aut cām aliā i aula magna vult te
nere puuium curia tali ordīe ſedet ad menſā Primo nā
qz regis menſa ceteris eminencioz ſic locatur. vt rex in ſep
temtrionali pre aule ſedens faciem vſus meridiem teneat
Ad ſiniſtrā ar eius ſc3 iuxta eum ſedet regina maior pma
ſcilz eius vxor Ad dexteram vō ipſius ſedent filij ⁊ nepo
tes et qui de imperiali ci^o pſapia ſūt ſed eorum tantū ſunt
inferius poſite a regali menſa vt eoz capita ad regis mag
ni pedes attingant Reliqui vō barones et milites ſiliē in
meſ adhuc inferioribz collocāt eodē ecīā ordīe a ſiniſtris
ſedēt ſgic reliqz et vxores nobiliū baronū. glibz ei pnceps

vel baro sui gēdus ordinē tenet filii et vxores eorū: Omnes
enī nobiles qui in curia comedunt in solēpnitatibz regi vxo
res suas ad cōiūniū ducunt Quis autē mense talitē disposi
te sunt vt magn⁹ kaam de loco suo cūctos simul recubētes
videat sp̄r̄ in solēpnitatibz huiusmodi cōuenit mag⁹ mul
titudo **A**xtra vō aulā regiā aule alie collaterales sūt ī qui
bus in solēpnitatibz regi comedunt qñqz xl. milia preter
eos qui de curia regi sunt qm̄ multi ex hijs qui feuda tenēt
ab eo fr̄az regionū et ioculatores inumeri **E**t hij ecia qui
iocalia deferūt et res nouas varias ⁊ diūsas veniunt ad re
gis curiā in huiusmodi festis **I**n medio vō aule regie quod
dā vas aureum ponitur vino plenū vl̄ p̄ciosa alia pocione
vni⁹ vegeti seu dolij vel curr⁹ mēsurā capies **I**uxta qđ sūt
hinc inde qtuor dolia magna de auro purissimo miōra ali
quātulum vase illo in quibz vinū defluit de vase minori de
quibz vas vinum hauritur in vrceos aureos qui inter du
os ponūtur in mēsis cunctoz discubencium in regali cōui
uiō quoz quilibet est tāte magnitudinis vt vinū p octo l̄ de
cem capiatur homibz quilibz ecia ī magno vase cypho au
reo hntem pedē et stipitē aureū **S**unt vniūsa vasa hec va
loris maximi **E**t ecia alia tanta innumerabil⁹ ⁊ inextimabil⁹
vasoz aureoz et argentoz copia que in curia regi sunt vt
cuncti vidētes stupeāt et l̄ qui non vidēt vix possint narrā
tibus credere **S**eruitores vō qui regi ministrāt dū come
dit magni barones sunt quoz quilibet os suum cooptum
habz cū delicatissio pāno serico ne seruiētis flat⁹ cibū vl̄
potū contingere possit **A**um at rex ciphū tenet vel bibit
cuncti qui tenēt instrumēta musica assistentes regi oīā tan
gunt om̄sqz barones ministri qui in aula seruiūt genu flec
tunt **D**e cibis at qui deferūtur ad mensā explicare nō ex
pedit qm̄ vn⁹ quisqz p se cogitare p̄t qđ 6^m vitam magnificā
curia laute et magnifice pparetur **T**erminato prandio sur
gunt cytbare di omnes et suaves faciūt melodias et p̄ iocu

latores et histriones ac nigromáticos ioci et solacia magna
fiunt corā rege et corā alijs qui in eius curia cōedunt

De festo magno natalis regis et de magnificencia militū
curie eius **Capitulū xiiij.**

Mens est omniū tartarorū diem natiuitatis regis solēp
niter celebrare Festū autē magni kaam est die. xxviiij.
mensis septembris quo die maiorē solempnitatem agit q̃
aliō die anni excepta festiuitate kalendis februaryi quam
diem tanq̃ anni colūt iniciū Mensis est enim februarys
apud eos primus in mensibus anni In festo igit natiuita
tis sui regis rex magnus kaam induitur veste preciosa au
rea q̃ preciosa est vltra modū. habet autē in sua curia baro
nes et milites numero xij. milia qui dicūtur p̃ximi fideles
dñi hos oēs simul vestit secū quocienscūq; festa celebrat q̃
sunt in āno tredecim Quib⁹ ecia donat singulis festis pre
dictis zonis aureas magni valoris et calciamenta ex camu
to filo confuta argentea valde subtiliter ita q̃ quilibet eorū
i hoc regio apparatu rex magn⁹ esse videt̃ q̃uis aut vestis
regis preciosior sit vestes tñ aliorū militū sic sūt p̃ciose q̃ ex
eis mlte excedūt valorē decē miliū bifanciū aureorū Hoc
igitur modo dat ānuatī suis militibus in vniuerso p̃ciosas
vestes ornatas auro et margaritis et alijs lapidibus preci
osis cū zonis et calciamentis prefatis numero. c. lvi. milia
Sunt autē militū p̃dictorū eiusdē coloris cui⁹ est vestis m̃g
ni kaam In festo at natiuitatis magni kaam oēs reges p̃n
cipes barones qui eius sūt iurisdictioni subiecti donaria
regi mittūt Qui at volūt grās vel officia petere peticiōes
xij. baronibus porrigūt qui sūt ad officiū deputati p̃ quos
ad oia respondetur Oportet ecia vt oēs populi cuiuscūq;
sint fidei siue xpiani siue iudei siue sarraceni ceteriq; paga
ni deos suos solempniter inuocent. p̃ vita et incolumitate
et p̃speritate magni kaam

De festo alio magno qđ sit in kalendis februarij **Capitulum xv.**

In primo vero die. s. kalendis februarij dic. s. pmo a ni scđm putacione tartaroz magn' kaam et omēs tartari vbi cūq; sunt festū maximū faciūt **R**ex aut et barones ac milites eius necnon et reliqui tartari marces et femine si possint die illo albis vestibus induuntur et vocant illins dici solempnitatē albā dicūtq; vestem albā bonū habere futurum et qđ ex hoc illo anno fortunā bonā habituri sunt hac die cūcti terrarū dñi et rcōres qui prefecturas tenēt a rege offerunt illi munera auri et argēti et margaritas et gēmas vel pānos pulcherrimos albi coloris aut equos albos pulcherrimos qñq; sūt regi oblati albi equi numero centū milia **S**imiliter enī ceteri tartari hac die sibi inuicē dona tñs mittūt et multū letant ad inuicē vt ex hoc ipo āno postmodū leti vivant. **I**n hoc ecīā festo oēs elephantes regis ad curiā ducūtur qui sūt numero circa quīq; milia qđ ōnes sup vestiti sunt cooptura pulcherrima et varia sup quā consute sunt de pāno ymaginez bestiarū et auīū deferri aut qlibz elephas duas maximas ac pulcherrimas capsas in quibz sunt aurea et argentea vasa regis aliaq; multa pro festo alio necessaria **M**ulti ecīā cameli coopti ducūtur illuc qui multa pro festo deferūt necessaria **O**mnia at animalia corā rege ducūtur qñ videre hec omnia est admirabile et iocundū **D**ane aut. s. die festi albi anq; mense parentur oēs reges duces barones milites medici astrologi pfecti officiales ad magni regis aulā cōueniūt et qui in ea locari p multitudine nequnt in aulis collateralibus congregantur vbi a rege qui in throno residet videri optime possent **D**ebentq; singuli ordine debito iuxta sui gradus et officij dignitatem **T**ūc surgēs vnus in medio clamat voce altissima inclinate et orate **F**acta aut hac voce cōsurgūt celebriter oēs et genu flectūt et fronte ad terrā dimissa regem quasi

deū adorant et hoc quatuor vicibus faciūt scā adoratione
vadunt omnes ad altare suo ordine qđ in aula positū est su
per qđ tabula vna est rubro colore depicta in qua scriptū ē
nomē magni kaam et thuribulū pulcherrimū ibi pparatū
accipiunt in quo redolencia thura sūt et ad bonore magni
kaam cū multa reuerencia thurificant tabulā et ad sua re
deūt loca hac nepbaria thurificatione cōpleta quilibet in
p̄spcū regis ppria exxenia offert de quib⁹ est supradictū
Post h̄ mēse parant̄ et fit solēpnissimū prandiū cū magna
leticia Post pradiū aut̄ p ioculatores solacia magna fiūt.
In huiusmodi ecclā festis leo viuis domesticus ante regē
adducitur qui ad pedes eius mansuetus iacet vt catulus
quia eū pro domino recognoscit

**De leonibus leopdis linceis et aquilis ad venandū cū ho
minibus assuetis** **Capitulū xvi.**

Mensib⁹ ib⁹ quib⁹ magn⁹ kaā morat̄ i Kābalu scz de
cēbi ianuario et februario ex statuto reḡ p lx. dietas
vndiqz iū x̄ puinciā Kāthay deñt venatores puinciaz ve
nacōi itēdere et oēs bestias gñdes. s. ceruos vrsos capolos
apros et dāmulas zc hui⁹ moi dñt suis dñis p̄itare q tenē
si a curia reḡ distāt t̄ginta dieb⁹ aut ifra abstractis iteriori
b⁹ bestiaz mittere m̄gno kaā i caruca l'navi Qui vō vltra
xxx dietas r̄mōti sūt a curia solūmō p̄pata q. p̄ armis necia
sūt

**De aialibus siluestribus q̄a venatorib⁹ certo tpe āni mit
tuntur ad curiā** **Capitulum xvij**

Habet magnus kaam pro suo solacio venacionis sola
cium leoperos multos domesticos qui ad venacōes
cū hominibus assueti sūt et p h⁹ moi venacōe opti sūt mul
tas qz bestias capiunt leones silr bz ad venandū industrio
sos habet ecclā leones optimos et pulcherrimos maio
res illis qui in babilonia sunt qui in pilis pellium vngu

las hñt p longū coloris varij scz nigri coloris albi et rubei qui similiter sunt docti cū hominib⁹ venari et apros vsos ceruos capreas onagros bouesqz siluestres cū venatorib⁹ cape. Qñ volūt venatores regis leones secū ad venacōez ducere duos ex eis in carruca deferunt quozū quilibet comitem habet puulū Simili mō habet rex aquilas multas domesticas q̄ adeo fortes sūt vt leporēs capreas damulas et vlpes capiāt inter quas plim tante audacie sūt vt ipetu magno in lupos insiliant nec ab earū se possunt lupi virtute defendere quin capiantur ab eis.

De magnifica venacione ipius kaam. **Capitulū xviij**
 No barones magni kaam qui germani sūt quoz vn⁹ voicir bayan alter mugan venacione regis sūt hoc mō pfecti Quilibet enī ipozū decē milibus hoim p̄est qui canes magnos nutriūt quos mastiuos dicimus ppter qđ vocantur in lingua tartarea Xymei hoc est canū maiorū pfecti Cū aut magnus kaam vlt in venacione sua solēpnitē delcāri duo p̄fati barones ducūt secū xx. milia venatorū cū canibus qui sūt numero. v. milia Cū aut cū rege ad cāpestria pueniunt vbi fieri debet venacio Rex magnus se ponit in medio cū suis baronibus vnus aut illozū p̄fectoz vadit ad regis dextrā cū suis. x. milibus alius vero cū suis x. milibus ad sinistrā vniuersi vero venatores sic abinuitē discernūtur qđ decem milia induti sūt vestibus rubeis alij vero colore aeris quē nos vlgariter dicim⁹ colorē celestē Faciunt aut aciem longā vt vnus iuxta vñū p campozū lōgitudine situant terrā vero sic bincinde capiūt in plano ferre ad dicte mensurā Canes vero suos secū habent Cū at in p̄dco loco sunt locati sic ⁊ sic venando pcedunt canes quos tenent lassant ad bestias siluestres quaz ibi est maxima multitudo Pauce igitur bestie illozū manus pnt eadere p̄e multitudine canū et industria venatorū b videre

locundū valde est hīs qui venacōib⁹ huiusmōi delectant^r

De aucupio eius seu de venacione eius ad aues **A** capitulum xix

In mense marcij descendens magnus kaam de ciuitate Cambalu pcedit ad capestria viqz ad mare oceanu cū falconerijs suis. Talis aut̃ solempnitas in huiusmodi venacōe huatur. Agrediūtur cū illo falconerij numero xx milia qui falcones pegrinos et sagros hñt innumeros austures vero multos ac gyrfalcos hñt iuxta aut circa quingenta hij oēs p regiones huc illuc qz se diffundūt z cū viderint aues quarū ibi est multitudo magna laxant gyrfalcos austures et falcones in capturā. Aues at̃ q̃ repiunt p maiori pte referūtur ad regem. Rex at̃ psonaliter pcedit cū illis sedēs in pulcherrima camera ex lignis optime fabricata q̃ sup̃ quatuor elephātes est artificiose pposita foris quidē pellib⁹ leonū cooperta intus vero totalit̃ decorata et deaurata i qua tenet p suo solacio barones aliquos secū et gyrfalcos xij elcōs. Est at̃ camera pānis aureis et sericis cooperta iuxta elephātes q̃ camerā deferūt mlti barones et milites equitant qui nō discedūt a rege qui cū vidēt falliarios vel grues aut aues aliūde tñsire falconerijs q̃ cū rege sūt indicāt qui statim regi notificant. Ip̃e aut̃ discoopiri faciens camerā gyrfalcos quos vlt̃ emitti iubet ad aues et ip̃e in sede residens ludū auiū intuet̃ insup̃ hz secū decem milia hominū qui in huiusmōi venacōe bñi huc illucqz p illa capestria diffundunt̃ quoz est officiū falcones et astures et gyrfalcos quo volant p̃siderare z eis si fuerit op⁹ succurre re vocāt at̃ lingua tartarica restaor. i. custodes hz enī quilibet eoz p̃aub⁹ reclamatoriū et capellū vt aues vocare et tenere valeat nec expedit q̃ ille qui auc̃ dimisit sc̃gtur illā qm̃ hij sūt intenti et solliciti ne lebañ aues et poāt qui enī p̃ximiores sūt ei z cū necē fuerit tenēt sbuenire. Quelibet

aut auis cuiuscūq; fuerit tabulā puissimā habet ad pedes
cū signo dñi sui aut falconerij vt si fuit dimissa dño suo res-
titui valeat. Cū at signū nō fuerit cognitū sic deferri ad ba-
ronē quendā ad hoc officiū constitutū qui dicitur lingargue. i.
custos pōcārū rerū. Dēs enī aues sibi oblatas obīuat fide-
liter donec a dño suo fuerint repetire qđ similiter de equis
fit. Quicūq; ergo auē aliquā i hac venacōe pōiderit recur-
rit ad istū et sic nichil pōt ibi amitti. Qđiu ille rē tenuerit
curā de ea optimā haberifacit. Si quis vō inuentā rē non
stati restituerit dño suo aut officiali pōcō bētur vt fur. Il-
le at locū sibi eminenciorē eligit ad manendū suūq; vexillū
in eminēti ponit vt iueniri faciliter possit ab hīs qui rem p-
ditam vel inuentā vel resignare vel repetere volunt.

De mirabilib⁹ tentorij. Capitulū xx.
Est hec si in auib⁹ ludendo veniū ad magnā planticiē
Ex amordiū vbi sunt tentoria regis et curie pparata
Sūt at tentoria hec vltra x milia pulchra valde. Tentoria
at magni kaam huiusmōi sūt. Primo ē tentoriū vniū mag-
nū sub quo manere pāt milites circa mille et portā habet v-
sus meridiē sub quo resident milites et barones iuxta ipm
ad occidentalem plagā est tentoriū aliud in quo aula regis
magna est vbi cōsistoriū est qñ vlt cū aliquibus loqui. Ca-
mera aut huic aule adiūcta est in pte altera vbi dormit qui-
bus pūgue sūt aule et camere. Due vero aule pcedē. I. au-
la militū et consistoriū regis ac camera eius huiusmōi sunt.
Sustentant^r quelibet ipaz triū tribus colūpnis de lignis
aromaticis q̄ sculpta sunt pulcherrimis cellaturis optime
figuratis. Exterius coopte sunt vniūq; pellibus leonis va-
rij coloris albi nigri et rubei qui colores naturales sunt m-
ti enim sic colerati bñtur in regione illa. Vento aut aut plu-
uia sic ledi nō possunt tentoria pro eo qđ sint rā solido corio
coopra. Intus vero cānus aularū et camere coopus ē pel-

libus barmelinorū ⁊ zambellinorū que sūt nobilissime pel
les **A**nta est enī ibi quantitas pelliū zambellinorū q̄ p̄ o
integra veste militis iusticeret et ascendunt duorū miliū bi
lanciū aureorū n̄ de pellibus vestis facta est **S**i aut̄ de cōi
ascendit ad valorem mille bilanciū **A**nimalia illa a quib⁹
hec pelles hñtur dñtur rondes et sūt magnitudinis vnius
sayne **S**ūt aut̄ pelles ille sic artificiose p̄posite et diuersis
diuisionib⁹ ordinate vt valde mirabile et delectabile sit vi
dere funes quibus hec tria tentoria sustentant̄ sunt de seri
co **I**uxta p̄dēcā tentoria sunt tentoria vxorū filiorū et an
cillarū regis pulchra valde **A**nta est ecia bñiusmōi tento
riorū multitudo vt ibi ciuitas maxima videat̄ vñdīq; enim
ad hoc solaciū maxima confluit multitudo. **S**unt ecia ibi
regis medici astrologi falconerij ceteriq; officiales ita dis
positi locati et ordinati sicut in magna ciuitate **S**ambalu.
In hac enim planicie moratur rex p̄ totū mensem marcij
continuando sic p̄dicta solacia multa enim animalia i bu
iusmodi venacionibus capiunt̄ et infinite aues qm̄ ex sta
tuto regis in omnibus puincijs circa puinciā cathay ad
viginti dictas nulli marcatori artifice populari cini aut rus
tico venaticos canes aut aues venaticas licitū est tenere.
Insup nulli magno aut puo venari licet a principio mar
cij vsq; ad mensem octobris neq; mō aliquo vel ingenio li
cet eis capere capreas dāmulas ceruos aut lepores vel bu
iusmodi animalia siluestria **S**i quis autem contrariū p̄e
sumeret puniretur p̄pter qđ sepe lepores dāmule aut alia
animalia bñiusmodi iuxta homines transcunt et nullus ca
pere audet **P**ost hec reuertit̄ rex cum vniuerso comitatu
suo ad ciuitatē. **A**mbalu p̄candē viam vñde ad planiciē
iuerat aues et animalia capiendo **E**t cū ad ciuitatem p̄ue
nerit curiam maximā et iocundissimam tenet in suo regali
pallacio **D**einde qui ad hoc vocati fuerit ad p̄pria reuer
tuntur.

De moneta magni kaam inextimabili copia diuiciarū
Capitulū xxi

Moneta magni kaam hoc mō fit de corticibus arboris
mori accipiūt cortices medianos qui cōficiunt et con
solidatur vt folia de papiro deinde p pticulas magnas ⁊ p
uas ad denarioꝝ similitudinē incidūt ⁊ impmūt eis signa
varia iuxta q̄ huiusmodi pecunia ē valitura valet at̄ puus
denarius ad valorē vel p̄ciū pui turonenſ alius maior ad
valorē dimidiꝝ groſſi Tercius ascendit ad duos venetos.
Alius ad quinqꝫ alius vō ad decē De hac igit̄ pecunia fa
cit rex fieri in copia maxima in citate Cambalu Nulliqꝫ
pena mortis in omnib⁹ fere regnis ſue iuriſdictioni ſubdi
tis monetā aliā facere aut expendere licitū eſt aut hāc ſcu
ſare Nullus ecclā de alijs regnis intra terras magni kaam
monetā aliā poteſt expēdere Soli aut̄ regis officiales mo
netā hanc faciunt de regis mādato Sepillime vero nego
ciatores de diūſis regionibus veniētes Aābalu deferunt
aurū et argentū margaritas et lapides p̄cioſas q̄ oia rex p
ſuos officiales emi facit et de ſua moneta ſolui facit Si at̄
negociatores ſūt de extranciſ regionib⁹ vbi hec nō currit
moneta quātocius cōmutāt in marcancias alias ⁊ ad ſuas
deferunt regiones ppter qd̄ ipa moneta a nullis marcato
ribus recuſat Inſupeciā ſepe ip̄e rex mandat in Aābalu
vt quicūqꝫ aurū et argentū et lapides p̄cioſos habent ſu
is officialibus q̄cicius habere ſtudeant et eis de moneta
illa ſecundū extimacionē debitā prouidetur q̄ abſqꝫ dila
cione ſine eoz detrimento ſit ſicqꝫ indemnitati cauetur.
Et rex poteſt p hunc modū theſauros infinitos ⁊ mirabi
les cōgregare De hac pecunia ſuis officialibus ſtipendia
tribuit et quicquid pro curia neceſſariū emitur Inſinitā
ergo pecuniā pro nichilo habeat et in hunc modū manifeſ
te apparet q̄ magnus kaam in expenſis diuiciꝝ et theſau
ris vniuerſos mundi principes ſupare poteſt Nam opoz

ter oēs a curia eius monetā emere q̄ ita cōtinue custoditur
vt indeficienter ad omnes qui eam emere volunt habun-
dantissime diffundatur

De xij. p̄fectis puinciarū et officio ac pallacio eorum
Capitulū xxij

Habet magn⁹ kaam barones duodecim qui xxiiij. p̄-
puincijs sūt p̄fecti quoz est officiū eligere dños rcōres
et officiales in puincijs memoratis et earū ciuitatib⁹. **H**a-
bet etiā reges q̄ exercitib⁹ de locis vbi bitare annuati debe-
ant p̄uidentes oia q̄ disponūt regi insinuare dñt et ille sua
aūcte p̄firmat que illi dixerūt statuēt vocāt enī seycug. i. of-
ficiales curie maioris hij multas grās multaq; bñficia mlt̄
tis p̄ferre pñt p̄pter qd̄ i magno bōre bñtur a pplis. **H**oz
bitacio in magno pallacio ē in citate. **C**ābalu eoz officio
deputata vbi sūt p̄cis et officialibus ac eozū mlt̄ris aule
camere et cetera p̄ eozū cōmodo et officio. **H**abent aut̄ as-
sellores iudices et notarios et in consulendo et scribendo
eozū mandatis et officio suffragāt

De cursoribus magni kaā et de multitudine et ordine mā-
sionū p̄ ipoz receptione Capitulū xxiiij

Hic exitu citatis. **C**ābalu sūt vndiq; vie multe p̄ quas
iit ad puincias p̄uicias. **I**n vnaq; via regia ad xxv
miliaria inueit̄ vna māsio in q̄ pallacia plima sūt vbi recep-
tant nūcij magni kaā inde tñsitū facientes vocāt āt māsio-
nes iste laubi. i. māsiones equoz. **I**n illis hospicijs lecti sūt
et cūcta q̄ p̄ recepcoe viatoz oportua sūt. **S**ūt etiā ibi equi
regis tricenti aut. cccc. qui p̄ regis nūcijs pati sūt. **S**ic igit̄
p̄ oēs vias regias inueit̄ vsq; i vltimos fines puinciarū cō-
finiū ita q̄ in vniuerso sūt pallacia et hospicia huiusmōi cir-
ca. x. in illa. **E**qui āt hijs māsionib⁹ deputata sunt vltra. cc.
milia. **I**n multis etiā locis siluestrib⁹ vbi non ē habitacio

dominū sūt māfiones huiusmodi quarū vna ibi altera pxi-
ma est ad miliaria xxxv. aut quadraginta cū omnibus aut
equis et custodibus ad hoc deputatis De amona et expē-
sis omnibus p ciuitates et castra in quorū sunt confinio in-
tegraliter puidetur hijs et q̄ sunt in māfionibus cuiuscūq;
deserti p regis curiā puidet Igitur nūcij qui in equis cur-
runt ad regis imperiū ad noua aliqua deferenda currunt
in die p miliaria ducenta aut tricenta hoc mō duo simul in
equis currūt qui fortiter sibi ventrē et capita ligāt cursūq;
p̄tinuant quantū p̄nt equi p̄durare Et cū pueniunt ad ali-
quā de mansionibus predictis equos alios sibi recipiunt
fessos q; dimittūt statimq; cū equis alijs velocitē currūt et
sic equos alternati oī custodia et tota die cursū p̄tinuāt. Et
sic ad magnū iter a remotis p̄tib⁹ velocitē deferūt et māda-
ta eius ad remota loca cū magna festinacōe portant In-
ter māfiones at̄ p̄cās sūt bitaciones alie spacio triū milia-
riorū distantes ad inuicē vbi sūt dom⁹ pauce i quibus cur-
sores pedites imorant quoz quilibet h̄z cinctoriū grossis
bullis. i. sonalijs sonantib⁹ circūqua; repletū quas bullas
sonacula vel sonalia dicim⁹ An̄ igit̄ vlt lrās mittere p cur-
sores dant lrē vni ex hijs cursoribus qui velocitē currūt ad
mansionē p̄ximā vbi sūt cursores alij p̄parati An̄ at̄ qui i
vicina custodia sūt venientis cursoris sonitū audiūt vn⁹ co-
rū se sine mora p̄parat et de manu venientis lrās accipit et
a notario loci testimoniale signū in cedula et currūt vt pri⁹
vsq; ad alterā mansionē sicq; cursores alternant p loca sin-
gula vsq; ad locū quo sūt regī lrē deferende In hūc igitur
modū i breui tpe magni itineris spaciū expedit Qñq; eci-
am rex infra diē et noctē noua et recētes fr̄cūs de spacio di-
erū decē recipit Dēs at̄ p̄noiāti cursores exempti sunt p re-
gē ab omni solucione tributi et insup a regis curia optimā
mercedem recipiunt

De prudentia regia ad obuiādū sterilitatis et caristie tē-
porib⁹ et de pietate ei⁹ ad sōditos egētes. **Caplm̄ xxiii**

Singulis ānis kaam suos nūcios puīncijs sūiectis si-
bi dirigit vt inquirāt si qua regio occasione locustaz
verminū seu cuiuscūq; sterilitatis aut pestis illo āno pōdit
blada sua. Cū at rex deīmentū huiusmōi ex puīncia vel ci-
tate aliq; sibi fuerit intimatū illi regioni āni illius sūbuta re-
mittit facit etiā illuc de suis horreis blada deferri q̄tū est
necessariū p victualib⁹ et semeto. **Apib⁹** vbertatis magne
emittit rex copiosissimē blada multa que ī suis horreis p ānos
tres vel q̄tuor fuāt. puidē ne putrescāt sic q; de oi alio bla-
do sollicite puidet vt sp̄ regē horrea plena sint vt possit iōi-
gentib⁹ sterilitatis tpe puidere. Cū at blada regis ī b̄ ca-
sū vendūt m̄ p̄ciūt de q̄tuor mēsuris ab emētib⁹ q̄tū ab a-
lijs vendētib⁹ de areci mēsurā accipiūt. **S**ilicet at qn epidimi-
a fuerit aīaliū remittit. Quisq; mōi dāpna patientib⁹ āni t̄-
butū maius aut min⁹ iux qd fuerit detrimentū quib⁹ etiā
vendi facit de suis gregib⁹ ac armētis. **I**n principaliorib⁹
vijs p puīnciā cathay et p puīcias adiacētes facit rex plā-
tare arbores ī distācia modica ab iuicē vt ne viatores a via
rcā aberrare p̄tigat. **N**ā p metas huiusmōi dirigūt. **F**acit
etiā op⁹ aliō laude n̄ modica dignū. **N**otariq; scit numez
familiariū et noīa coz ī citate. **C**ābalū q blada nō colligūt
nec sibi emere pnt q sūt mlti valde quib⁹ oib⁹ blada p torū
ānū nccia de suis horreis dari scit ānis singul⁹. **P**anis etiā
nulli petēti ī sua curia denegat. **N**eq; ī toto āno dies ē ī q
ad petendū panē mares et scie paupes vltra .xxx. milia no
accedāt. **E**t qz nulli paup negat panis magn⁹ kaā q̄i d̄s a
paupib⁹ bōratur.

De pocōe que ī puīcia cathay fit loco vini. **Capl⁹ xxv**
In puīcia Cathay loco vini fit pocio de riso et de di-
ūsis aromatib⁹ que clara ē valde et vini suauitatē ex-
cedit facitq; bibentes ex ea facilius iebriari q̄ vinū.

De lapidibus qardent vt ligna **Capitulū xxvi**

Per totā puinciā **Sathay** iueniūt quidā lapides nigri qui de motib⁹ exiibūt ⁊ missi i ignē ardēt vt ligna. Quisq; ignē huāt cū accensi fuerit. Nā si accendāt sero p totā noctē ignē huabūt et quīs i ipā puincia ligna multa sūt multi tñ illis vtunt. lapidibus qz ligna cariora sunt.

De flumie magno pulchanchymet et de pulcherrimo pōte **Capitulū xxvij**

Expeditis hijs que de puincia **Sathay** et citate **Sābula** atz de magni kaam magnificēcia ad pñs curauī describere. Nūc ad describendas regiones finitiuas accedam⁹ breuī. Quodā tpe mgn⁹ rex kaā me marcū ad ptes remotas p quodā sui iperij negocio destinauit. Ego at de citate **Cābalu** iter arripiens mensib⁹ aliquib⁹ i itinere fui. Vdo que i via illa eūdo et rdeūdo reppi declarabo. Post recessū a cābalu p miliaria decē quidā magn⁹ fluuī iueniūt q dicitur pullanchimz q ad mare oceanū tminat. Per hūc fluuī naues multe cū marcacōib⁹ maxis reducūt. Ibi est pōs marmore⁹ valde pulcher hñs i longitudie passus. ccc et latitudis magne p quā milites collaterales decē ire siml pnt p ipius latū. Vñ vō pōs arc⁹ xxiiij et in aq totidē pilas marmoreas. Cortina vō pōtis sine mur⁹ in latere talis est. In pōtis capite ex latere ē colūpna vna marmorea hñs p vase leonē vnū marmoreū vltra quā colūpnā ad spaciū passus viii⁹ ē colūpna alia duos similiter leones marmoreos hñs vt p. Vñ colūpnas vō duas cortina marmorea ē coloris grisei et sic pcedit ex ābabus laterib⁹ pōtis a pncipio vsq; ad finē ei⁹. Ita vt p hūc modū sint ibi leones marmorei vñdiz mille cc ppe qō pōs ille pulcher ē et sūptuosus vltra modū.

Quedā descripco pñs puicie sathay **Capitulū xxviii**

DAlii vero pontē pceditur p miliaria xxx. inueniūt
cōtinue pallacia pulchra multa et alie dom⁹ pulbre et
agri fertiles Terminatis xxx. miliaribus inuenit ciuitas
gyn magna et pulchra Vbi multa sunt monasteria ydolo
rū Vbi etiā fiūt pāni optimi aurei et serici et syndones op
timi Sūt etiā ibi p viatoribus hospicia cōmunia multa.
Cines cōiter artifices et mercatores sunt Altra ciuitatē
hanc ad vnū miliare due vie sunt quarū vna transit p. pui
ciā Cathay. altera vero ad circiū sita ducit ad mare p regi
onē mangu Per puinciā aut Cathay itur p plagā aliam
p dietas decem z cōtinue repiūt ciuitates et castra Vbi
multi sūt agri optimi et viridaria pulchra valde mltiq; ne
gociatores sūt ibi et artifices. homines at regionis illius
domestici sūt valde et affabiles

De regno Canfu Capitulū xxix

Post dietas decē a ciuitate gyn inuenit regnū Canfu
magnū et pulchrū vbi vinee multe sunt In tota pui
cia cathay vinū non crescit sed de hac regione fertur illuc
ibi sūt mora multa ppter sericū de quo copia maxima ibi
est Vbi marcaciones magne fiunt multi artifices ibi sunt
fiūtq; ibi arma multa p exercitib⁹ magni kaam Inde vō
pgredientes p septē dietas ad occidentalē plagā inuenit
cōtinue regio pulchra castra multa z pulcherrime citates
Vbi negociacōes fiūt maxime vltra septē dietas p dietas
inuenit ciuitas pyanfu grandis valde et magnarū opium
vbi est serici maxima copia

**De castro Kaycui z q̄liter rex eius est captus et p̄itorie
fuit oblatus hosti suo qui dicit p̄sbyter iobēs Capitulu
lum xxx**

Atra vero ciuitatē pyanfu ad dietas duas est castrū
pulcherrimū Kaycui qđ edificauit quidā dari⁹ noie

qui hostis fuit magni regis qui presbiter iohānes dicebat
 ppter loci fortitudinē a rege illo parū dampnificari pote-
 rat darius rex ille sup quo presbiter iohēs vehemēter tris-
 tabatur q p viū illum regē supare nō poterat **I**n curia at
 ipius inuēti sūt iuvenes septē qui ex cōdicto pmissum se
 ad cū captiuū dariū regē supra dictū adducere quibus ipe
 magna pmissit si promissa producerent ad efficiē. **Q**ui su-
 mulata cā discedentes ab eo darij curiā accesserūt eius se
 obsequijs offerētes qui eorū calliditati aduertere nesciēs
 in sui eos suscepit obsequiū ⁊ p duos ānos cordis maliciā
 nequiuērūt pficere. **C**ū igitur rex de ipis iā cōhderet qua
 dā die illis assūptis cū paucis alijs extra castra p miliare v-
 nū solacij grā equitauit tūc qz pditores illi hora aduenisse
 cernētes excogitate malicie euaginati sup cū gladijs ipz
 ceperūt et captiuū duxerūt ad presbiterū iohāne vt ei frau-
 dulenta fide pmisserūt qui letatus est valde et in sue mag-
 nificencie signū fecit eū ad aialiū custodiā deputari et opti-
 me custodiri. **P**ost duos at annos quibus cū pastoribus
 fuerat iussit eū rex corā se adduci i regio apparatu dixit qz
 illi. **N**ūc expimento discere potuisti q tua potencia nil est
 qn te in tuo regno capi feci et p duos annos te cū pecoribz
 deputauī possemqz te si vellem occidere nullus qz mortali-
 um de manu mea te posset eripere. **I**lle aut hec oia est cō-
 fessus. **T**ūc rex iohēs ait. **E**x quo respēū mei te nil ē ppo-
 ore cōfiteris et nūc volo te amicū brē et pvictoria sumicit
 in q te occidere potuissē. **T**radiditqz illi equos et socios
 qui eū ad suū castrū cū hōre duxerūt. **I**lle autē q diu vix-
 pūro iohāni hōrē exhibuit et i quibuscūqz voluit obediuit

De flumine magno Caromozā. **C**apitulū xxxi
Pgressu at vie vltra castz Cyacui ad miliaria xx
 inuenit flumen Caromozā sup quo pons nullus est
 ppter nimia eius latitudinē. **E**st etiā valde pfundū prore

dit vero vsq; ad oceanū mare Sup flumine hoc sūt mltie
ciuitates et castra in quib' maxime mercacōes sūt In re
gione circa flumen vndiq; crescit zinziber in copia magna
Sericiū iueniūt ibi habūdantissie Tāra est etiā ibi auiū ml'
titudo qđ ē admirabile valde Vbi eni tres fasiani dātur p
nūmo argēteo vno qui ad vni² veneti valorē ascēdit Post
dietas duas vltra fluuiū iueniūt nobil' citas Xyāsu Abi ē
sericiū in copia maxima. sūt ibi pāni de auro et serico Dēs
aut incole loci et totius puincie Xatbay ydolatre sunt

De ciuitate quingyanfu Capitulū xxxij

Quēdo autē ad octo dietas inueniūt ciuitates opida
agri pulcherrimi et viridaria multa et ppter sei iūi
fime arbores mozi hoīes at ydolatre sūt. Venacōes ibi
sūt magne bestiarū et auiū Post dietas octo iueniūt citas
magna quingianfu q̄ est regni quingianfu caput qđ regnū
fuerat oli opulentū et nobile Vbi rex est filius magni kaā
noie māgla Vbi est serici copia maxiā et oia q̄ p vita hoīs
necessaria sūt Sūtq; ibi mercacōes maxiē ppl's at terre y
dolatre sūt Extra ciuitatē māgla est regale palaciū in pla
nicie hñs muros multos in gyro quorū circuitus p̄tendi
ad miliaria quinq; intra murū illū flua lacus et fontes sūt
In platea media ciuitatis pallaciū ē pulcherrimū totū in
teri⁹ deauratū. Circa murū p̄fatū regis exercit⁹ morat⁹ q
circa venacōes z capturas auiū i regione illa plimū delectat

De puincia chym Capitulū xxxiij.

Ide vero scilicet a p̄dicto pallacio discedentes va
dunt per pulchram planiciem tribus diebus vbi sunt
plures citates z castra z mercacōes magne sericiū at bñdā
tissie hñt Trib⁹ vō p̄cis dieb⁹ fminad iueniūt regio mōtu
osa z it mōtes valles māgne sūt vbi citates z castra mltia Si

militer et in montib⁹ ciuitates et castra Et sūt de puincia
 deā Xhym. homines illius regionis ydolatre sunt ⁊ terre
 cultores Sūt etiā venatores magni p eo q̄ in illa regione
 multa aialia siluestria sūt. s. leones vsq̄ cerui dāmule et cap
 oli et alie diuerse spēs bestiarū ptenditur aut regio pfata
 ad xx dietas et viatores p mōtes et valles et nemoza tran
 seūt multe at ciuitates et bitacōes repiūt ⁊ bospicia optiā

De puincia achalech mangij **Capitulū xxxiiij**

Post xx. dietas pcedās inuenit ciuitas achalech mā
 gij q̄ cōfinis est puincie mangij bec puincia in trib⁹
 primis dietis planicie habet vltra quas tres dietas postea
 mōtes magni sūt et valles maxime ac nemoza multa pten
 ditur puincia bec ad dietas xx. hñs multas ciuitates et o
 pida Incole regionis illius ydolatre sunt ⁊ negociatores
 et artifices cultores terre et optimi viatores Ibi enim sūt
 leones et vsq̄ et cerui dāmule caprioli lincei ⁊ bestie ille de
 quibus muscatū hētur vt supradictū est. In hac puincia
 crescit in magna copia triticū Risi ibi etiā copiosissime bēt

De puincia syndyfu **Capitulū xxxv.**

Quoniamata via dietarū xx pcedarum inuenit in plani
 cie puincia syndyfu q̄ est similis confinis mangij Cu
 itis principalior ciuitas dicitur syndyfu Nec ciuitas olim
 magna et opulentissima fuit Qui⁹ circuitus xx. miliaria
 tinebat habebat autē regē potentē et dirissimū Cui erant
 filij tres Qui patri succedētes in regno ipm trifariā diui
 serunt Et ciuitatē in tres ptes diuisam ptes singulas val
 lauerunt muris q̄ tñ oīs infra pōre continebant murum
 Magnus autē kaam ciuitatē acquisiuit et regnū p hui⁹ ci
 uitatis mediū trāsit fluui⁹ q̄ nansu qui latus est p dimidiū
 miliare pfundus est etiā valde et multi capiuntur pisces i
 eo. Sup fluuiū illū multe ciuitates sūt et opida Nā vsq̄

ad mare oceanū per xxx. dietas extrōditur. **M**anū an-
tem et marcationū trāsit per eū innumera multitudo adeo vt
vix credi narrantibz queat nisi hō pprio cerneret intuitu
In ciuitate syndisu pons est super ipm flumē lapide⁹ cui⁹
longitudo est p dimidium miliare latitudo vō ipi⁹ est oc-
to passuum. Est at tot⁹ coop⁹ d'sup coop'tura lignea no-
bilissime depicta que colūpnis marmorcis sustentat. Su-
per pontem hūc sunt domūcule siue staciones lignee mul-
te pro operarijs arcū diuersaz q̄ erigūtur mane sero autē
deponūtur aut p'plicātur. Est etiā dom⁹ altera maior vbi
manent regis officiales qui pedagia et vectigalia p rege ī
posita recipiunt qui ascendunt diebz singulis vt fertur ad
valorem mille bifanciū aureoz hui⁹ regionis boīes ydola-
tre sunt vltēri⁹ at pcedentes p dietas quinqz p quādā pla-
niciem inueniūtur castra et ville mltē vbi sūt syndones in
copia maxima. Vbi etiam sunt aiālia siluestria multa.

De puincia thebeth. Aplz tricesimū sextum

Quānsactis at p'fatis quinqz diebz inuenitur puinci-
a thebeth quā magn⁹ kaam p'liando et expugnādo
deuastauit. Mltē enim ciuitates sunt ibi destructe et cas-
tra dirupta p'tenditur at in longū puincia per dietas xx.
et qz sic est in solitudine redacta oportz vtiqz viginti dietas
viatores omīs victualia secūferant. Insup qz habitatoribz
caret siluestres fere sup modum ibi multiplicati sunt p'pē
qđ piculum magnū valde ē inde trāsitu facere ⁊ maxie de
nocte. Habent tñ marcatores et viatores ceteri tale reme-
dium. Regio illa mltas habet cānas seu arūdines quaz v-
na coir est longitudinis quiqz passuum grossicies vō ei⁹
est tribz palmis in giro. Inter duos collerales nodos arū-
dinis trium palmoz distācia est. Aū igit nocte volūt qui-
escere viatores de arundinibus illis viridibz fascēs mag-
nos p'ponunt quibz vt ardeant tota nocte ignē sbiciunt et

cū aliquātulū calefacte huc illucq; fortissimē torquentur atq;
 scindūtur ⁊ sic ita fortissimē crepitant vt coꝝ fragoꝝ et strepi-
 tus ad plura milia audiatuꝝ. Quā ar siluestres tere audiūt il-
 lum terribilem ionitum tanto stupore ac pauore seu tremo-
 re pauescunt qđ cōfessim fugā arripiūt quousq; ad locū per-
 ueniunt vbi sonitus ille terribil' ab ipis non audit'. Sic igit'
 nocte euadūt marcatōres a bestiis nisi enī sibi de tali time-
 dio, puidissent null' ibi posset euadere in noctibus p' mul-
 titudine bestiaꝝ siluestriu'. Moies at qđ prius huiusmodi
 strepitū audiunt mag' cōcuciantur tēore. Equi vō et ani-
 malia viatoꝝ añqđ ad hūc strepitū assuescant sic vebemen-
 ter timent qđ statim fugā arripiunt et per hūc modū multi
 m̄catōres min' puidi mltā iam aiālia poidēt. Oportz igit'
 tur vt equi prius per pedes singulos caute diligentissimē cō-
 pedibus alligentur qñq; vincula rūpuit ⁊ fugiunt audito
 fragore arūdinū nisi fuerint p'us cū magna diligēcia alli-
 gati

**De regione alia puincie thebeth et de quadā turpi cōsue-
 tudine Capitulum xxxvij**

Post tēminū xx. dictaꝝ puincie thebeth inueniūt cas-
 tra multa et ville multe vbi est absurda et valde detes-
 tabilis qđdam abusio pueniens ex ydolatria cecitate. In r̄-
 gione illa nullus vir vult accipe vxorē vginē s' requirit qli-
 bet in ea quā vult accipe cōiugem vt pri' a viris pluribz sit
 cognita dicunt enī mulierem aliter nō esse aptam cōiugio.
 Quā enī m̄catōres vel quicūq; alij viatoꝝ p' regionē illam
 m̄situm facientes iuxta opida p̄dicta aut villas sua taber-
 nacula cōposuerunt mulieres que filias habent matrimo-
 nio copulandas ducunt eas illac numero xx. vel xxx. aut
 xl. iuxta paucitatē vel multitudinē m̄catōꝝ rogantes vt
 quilibet eoꝝ vnam sibi de illis filiabus capiat et in suo con-
 forcio teneat qđ diu habeat ibi imorari. Illi at quas volūt
 eligunt sibi et secū p'rinue retinent quousq; ibi mansuri sūt

Cum vero discedunt nullā earum secum discedere pmit-
tunt si oportet vt parentibus eas restituant **N**ililiber autē
puelle quā tenuit donare tenet aliqd iocale vt habeat pu-
ella per huiusmodi iocalia euidentē argumētū q̄ viribz plu-
rimis grā extiterat vt sic posset facilius et nobili⁹ maritari
Cum at puelle predicte in ornatu et habitu apparere vo-
lunt omnia huiusmōi iocalia sibi a viatoribus data ad col-
lum deferunt ac ostendūt quō viatoribus seruierūt g̃ciose
et que plura huiusmōi signa ad collum habent iudicantur
meliores et facili⁹ maritatur **I**gitur cū impre fuerit viris
suis sunt valde grate non pmittūtur vlteri⁹ viris alijs forē
sibus siue domesticis adherere **M**ultūq; cauent viri regi-
onis illius ne in hac re alterutq; offendāt se **Q**ui⁹ regiois
habitatores ydolatre sunt nec peccū reputāt p̄dari ⁊ latro-
cinia exercere **D**e fructib⁹ at terre et de negociacoib⁹ vi-
uunt **I**n hac regione multa sūt aiālia que muscatū faciunt
et dñt guodderi **H**abent at incole loci canes venaticos ml-
tos qui ip̄a aiālia capiunt ppter quod de musco hñt copi-
am induuntur corio et pellibus bestiaz aut buchirano vl-
canapacio rudi. lingua ppriam hñt similiter et monetam
Et ad puinciā thebeth p̄tinent et sunt cōfines magnę p-
uincie mangy **N**ec enī puincia thebeth latissima est et in
octo regna diuiditur **A**ltas habet ciuitates ⁊ opida mō-
tuosa est valde ⁊ lacus habet ⁊ flumiā in quibz inueniūt au-
rum qđ dicitur de payollo **I**bi est corallum qđ p moneta
habent qđ caro p̄cio emitur eo qđ om̄s semē regionis illi⁹
corallū ad colla deferunt ⁊ oibz ydolis suis similiē coral-
lum ad colla appendūt hoc enī ad magnā gloriā reputant
In hac r̄gioē thebeth sunt canes maxi velut asini q̄ silues-
tres capiūt bestias aliof; canes hñt venaticos diūsf; ma-
nerierum falcones lanerij siue herodij multi et optimi sūt
ibi **I**tem in hac puincia cyna-

momum et aloë aromaticę spēs alie habent ibi copioseq̃
non deferuntur ad nos nec in nris p̃ribus uise sūt **Ybi** fiūt
sambelotti multi alijq; p̃ani de auro et serico **Tora** at̃ pro
uincia hec est subiecta magno kaam

De puincia cayndu Caplm xxxviii

Per puincia mbeberh post iuenit̃ puincia cayndu
ad occidentem q̃ regē habet ⁊ est subdita magno ka
am **Ybi** sunt ciuitates multe et castra **Ybi** est lacus i qua
margarite in copia tāta sunt q̃ si magnus kaam libere eas
capi et exportare p̃mitteret valde earū uilesceret p̃ciū p̃ ml
titudine inenimia **Sed** magnus kaam non p̃mittit ut libere
capiant̃ **Si** quis at̃ sine licencia regis ad margaritas pis
cari p̃sumeret occideretur **In** hac puincia sunt in magna
mlitudine gudderi ex quibus mulcatum bētur. **Ybi** enī
sunt pisces in maxima copia in lacu .s. ubi sunt margarite
Ybi eciam leones multi sūt vsq; cerui dāmule lincei capri
oli in multitudine magna valde **Ybi** sunt volucres mlti
rum spēs habūdantissime **Ybi** vinū non crescit nec uinee
ibi sūt s̃ de tritico et riso et diuers̃ spēsbus vinū optimū faci
unt **Ybi** sūt garofili i copia maxia qui colligunt̃ ex arbus
culis puulis bñtib; ramusculos puulos flore albū faciunt
et puum sicut est garofali granū **Est** eciam ibi zinziber ha
bundant̃ valde **Similiter** et cynamomū alieq; spēs mltę
aromaticę ibi sunt q̃ ad regiones nrās nō deferuntur **In**
hui⁹ puincie montib; iueniuntur lapides q̃ turchisi dñr
pulchri valde et in copia maxia quos sine licencia magni
kaam nulli licitum est excauare **In** cole hui⁹ puincie ydo
latre sunt **Sunt** at̃ viri a suis ydolis tōliter dementari ut
credant se eorum g̃ciam p̃mereri si vxores p̃pas et filias
viatorib; tradant **Nam** qñ viator quicunq; p̃ eos tñsit et
ad domū cuiusdā diuertit cōfestim dñs dom⁹ cōuocās vx
orem filias et mulieres ceteras quas i dō habet mādāt ut
bospiti et socijs p̃ omnia pareant scōlō mandato discedit

et peregrinum illū cū socijs dimittit in domo p̄pa vt dñm
neq; at redire p̄sumit donec ille voluerit ibi morari. **P**ere
grin⁹ igitur ille capellum suū aut signū aliqđ fores domus
appendit cū dñs dom⁹ redire vult putans illū forsitā dis
cessisse si tignū an ianuā viderit retrocedit statim vñ pere
grinus ille duob; vel tribus diebus imorari p̄t. **N**ec at ce
ca et detestāda abutio per totā puinciā cayndu obfatuatur
ab omib; **N**ec vllus sibi B ad vituperiū reputat eo qđ B fa
ciunt p̄ suoz deoz honore. **C**reduntq; ob hāc benignita
tem quam viatoribus exhibent a dijs suis terrenoz fruc
tum obrinere habundāciā mercant. **M**oneta vō i hunc
modum habent v̄gulas aureas s̄ certo pōdere faciunt q̄s
pro pecunia expendunt et iuxta pōd⁹ v̄rgule est p̄cium e
ius et hec est moneta maior. **M**inor vō talis est. **S**al in cal
daria coquūt qđ postea in formella proiciūt vbi cōsolidāt
et talem monetā expendunt. **Q**tuaginta enī de hijs dena
rijs signum vnū aureum faciunt in valore. **P**ost B itur ad
dictas decem et inueniuntur in via illa castra et vici multi
vbi sunt per omia consuetudines puincie cayndu. **I**n hoc
flumiē inuenitur magna copia auri qđ dicit payolo. **S**up̄
vero crepitudinem fluminis cynamomū copiosissime cref
cit et flumen ad mare oceanum ēminatur.

De puincia cayrayam. **K**aplin xxxix.

Post tñsitum poicti flumīs statim intratur prouincia
cayrayam qđ p̄tinet septē regna. **E**st aut subiecta dñio
magnikaam vbi ē rex fili⁹ cublay noīē. **A**scencenyr vir pru
dens et strenuus potens et ditissim⁹ et optime in suo reg
no seruat iusticiam. **H**abitatores aut patrie ydolatre sunt.
Procedendo vō vltcrius vltraflumen p̄ dictas quinq; i
ueniuntur ciuitates multe et castra. **I**n ipa aut regioē nas
cuntur equi optimi. **V**bi est lingua p̄pria grauis et difficil
valde. **P**ost quinq; dictas p̄fatas inuenitur principalior

regni ciuitas noie xacij nobilis ac magna vbi negociatio
nes magne fiunt et plime **Y**bi habitant xpiani neilozini s
pauci multi aut de hijs qui machomettu adorant ibi triticu
et risum in mag copia betur. sed triticu non comedunt pa
nem quia ibi non est san⁹ huiusmoi panis de risu aut pane
faciunt **F**aciunt ecia de diuers spibz potionē q facilius in
ebriari facit q vinum **L**oco monete expendunt pocellanas
albas que reperiunt **O**ctuaginta at de ipis dantur pro v^o
sagyo argenti qd ad valorē duoz venatoz ascendit **O**cto
vero sagia argenti ascendunt ad valorē viii^o sagij auri **I**n
bac ciuitate fit de aqua puteali sal i copia maxima de quo
rex magnos habet quest⁹ **I**n bac at regione est locus ba
bens in giro militaria centū in quo pisces magni et optimi
capiunt quos homines in regione illa hoc mō māducant
Primo eos minutatim terūt postea in sapore optime con
fectum ex alijs plurimis et optimis speciebz ponūt poste
a comedunt vt apud nos cocte comedunt

De regione qdam carayam in qua sapientes sunt **C**api
tulum xl.
Est discellū a citate iacij p x. dietas pceditur ad pro
uinciam carayā vbi rex est cogatuy filius regi cublay **Y**bi
inuenitur multum de auro qd dicitur de payolo quod bet
de flumibz **I**n alijs at lacunis et montibz inuenit^r aurum
grossi⁹ q sit auz de payolo **D**atur eni de ipo viii^o auri sa
gium p sex sagijs de argēto **A**douetā de porcellanis bnt
de quibz superius dcm est q de india dferunt **M**oiēs illi
us regionis sunt ydolatre **I**n bac regioē inueniunt spen
tes magni valde multi ex eis sunt decē passuū longitudis
z grossitudinis xiiij. palmoz in circuitu trinent. habet at
quilibet illoz magnoz spentū iuxta caput crura duo carē
cia pedib⁹ s iuxta pedem habet vngulā vnā ad modū leo
rum vnguli falconis caput valde magnū habet **S**culicius

sūt p̄grādes veluti duo panes Os bz tante magnitudinis q̄
vinum hominē de facili deglutiret dentes habz maximos
Et quia ita terribilē serpens ille null⁹ homo est qui non pa
ueat appropinquare illi Neciam aīālia q̄q̄ agrestia timent
illum Adod⁹ quo a venatoribz capit̄ talis est Serpēs p̄
dictus de die in cauernis sbterraneis latitat ppter estū de
nocte vō egrediens circuit querēs bestias ad deuorandū
vadit ad coꝝ cubilia vbi leones vñ seu animalia huiusmo
di habitant et p̄medit magnas et puas Nam illa bestia ī
sultum ei⁹ et fortitudinē sustinere pt post p̄messionē reuer
titur ad cauerniam p̄p̄iam Est at̄ ibi tñsitoriu zabulosum
et cū ille p̄zabulū reptat fortissime se iactat in zabulā et q̄
sic ponderos⁹ est et gross⁹ fossas ī zabulo adeo magnas z
grossas cū pectore z vētre facit vt vidētur reges magnavi
no plena per zabulum volutata venatores igit̄ de die sub
zabulo palos multos z fortes huc illucq̄ p̄ planiciē figunt
in quoz sūmitatibz sūt gladij calibi firmē infixi acuti val
de quos postmodū operiunt zabulo vt a serpente videri
non possint Cū igit̄ de nocte trāsitu īnde facit sup zabulū
solito more se iactat z in ferrū absconditū et acutū pectore
p̄siliens et īmpingēs aut statim moritur aut quissime vulne
ratur tūc venatores supuenientes ipm si adhuc viuūt occi
dunt Et p̄mo fel ipi⁹ extrahunt quod p̄cio mag⁹ vendūt
eo q̄ est medicinale valde Si quis enī morsū patitur ca
nis rabidi modicū de ipō bibens ad pōdus scz viii⁹ dena
rij puuli plene liberabitur Mulier etiā in ptus doloribz
constituta modicū sumens ex eo expeditur a ptu Qui eti
am apostema patitur aliqd quod si infirmitat locū p̄ungit ī
paucis diebz p̄fecte curatur Carnes at̄ sp̄entis similit̄ vē
dunt qz in cibum optime sūt et libenter ab homibz p̄medū
tur In hac puincia multi et optimi equi nascuntur qui a
negoc iatoribus ducuntur in indiam Sibz aut̄ eq̄s nodos
duos aut tres de osse caudē extrahunt ne equ⁹ currēs ei⁹

dem cauda feriat quicum cauda huc illuc torqueat dum
currit qm hoc in equo turpissimū reputatur Equites hu-
ius patrie serpis vtuntur lōgis ad sellas vt apud nos faci-
unt gallici In bellis vtuntur cora. ijs de corio bubalorū v-
tuntur eciam scutis lanceis balistis et sagittas quas iaciūt
intoxicant Vñq cublay magnus kaam bāc puinciam ob-
tinebat viri hui⁹ puincie huiusmodi rē detestabilē facie-
bant Qñ enī vir aliquis trāibat per eos alteri⁹ patrie de-
centis apparencie ⁊ bonoz mox qui prudens in v̄bis et in
actibus eius videretur si apud eos hospitabat ipm nocte
occidebāt putantes q prudencia mores et gēcie et aīa eius
in domo illa postea remanebat ob quā causam mlti ibi oc-
cisi sunt .s. magnus kaam postq regnum pfatum suo dñio
occupauit ac sibi subiugauit hanc impietatem et stulticiā
de illa patria penit⁹ extirpauit

De puincia ardandam Caplm xli.

Quamvero pceditur a puincia carayā ad dietas qui
q inuenitur puincia ardandam q̄ subiecta est mag-
no kaam Qui⁹ nobilioz v̄bs dicitur vslian In hac puin-
cia datur aurū ad pondus vncia enī siue sagium auri con-
mutatur pro quinqz vncijs siue sagijs argenteis Nō enī ī
illis regionibz inuenitur argētum vsq ad dietas mltas Vñ
q̄ pueniunt illuc negociatores qui cū eis aurū pro argēto
pmutant multūqz lucrātur porcellanas eciam expendunt q̄
de yndia deferuntur Riso et carnibz vescunt vt plurimū
pocione optimā faciunt de riso ⁊ de aromatibus delicatis
Viri ⁊ mulieres regionis illi⁹ dentes cooptos deferūt s̄b
tilibz laminiqz aureis q̄ sic disposite sunt vt dentibz optiē
caprentur Viri om̄a militares sūt armis nimō et milicie
vacantes et venacioni bestiaz ⁊ volucrū Mulieres at cu-
ius rei familiaris in omnibz gerunt habētqz suos empti-
cios qui eoz obsequijs mācipant In hac puincia psuetu

do est vt qñ peperit mulier lectū q̄ cito p̄t dimittat et gub
nacioni dom⁹ intendat **M**ir at ei⁹ xl. diebz in lecto discū
bit et nati sibi filij curā gerim⁹ aut pueri de illo nullā sol
licitudinem habet nisi quia lac illi p̄bz **I**nteri vō amici et
sanguin⁹ i vñz visitant discubentem **A**unt q̄ iō hoc faci
unt qz mulier filium portās et pariens lōgo tpe et gñit la
borauit ppter qd̄ pueniens iudicant vt diebz xl. a filij cu
ra quiescat **I**psa vō tñ cibum desert ad lēn **I**n hac puin
cia non sunt alia ydola nisi q̄ quelibet familia suū progeneri
torem adorat eum a quo alij de familia nati sunt **I**n locis
valde siluestribus habitant vbi mōtes sunt maxi et nenio
ra magna valde **A**d mōtes illos nō accedunt aliqui alij
de regionibz alijs qz ibi venire non possūt extranei ppter
corruptionem nimiam aeris lris carent s̄ contract⁹ suos i
cituris faciunt quoz medietatem suat vii⁹ alius aliā q̄ p⁹
modum cōposite i minutis signis pueniunt **I**n hac puin
cia et in alijs duabus pñomiatis .s. caydou et carayā me
dici non sūt s̄ qñ quis infirmatur cōuocant suos magos qui
ydola colunt quibz infirmi suas infirmitates exponit tunc
magi coream ordinant et instrā pulsan⁹ ⁊ ad ydolorū suoz
bonorē magnas faciunt cantilenas s̄ at tam diu faciūt do
nec arripiatur a demōe vii⁹ ex ludentibus in corea **T**unc
corea dimissa iacentem crepticiū cōsulunt q̄ de causa ille
pariat quid p̄ci⁹ liberacione agendū sit **D**emō at per ar
repticiū dat rñsa dicens illū infirmatū qz illū vl̄ illum de
um offendit magi at orant vt de⁹ ille de sanguine pprio sa
crificiū offeret **S**i iudicat demon ex signis egritudinis q̄
ille liberari non possit ait **I**lle tam gñit deum illū offen
dit q̄ p nulla sacrificia placari possit **S**i aut iudicat q̄ pos
sint euadere dicit **D**oportet vt tot arietes nigra bñtes capi
ta illi deo offerat et tales faciat petitiones ⁊ conuoc⁹ ad se
tot magos et magas totidem per quoz man⁹ sacrificiū
off. rat et sic placabitur ei deus **T**unc sanguinei egrati il

li oīa faciunt qđ iussit demon fieri Occiduntq; arietes ⁊ fā
guinem ipōz in celum iactant Conuenientes vō magi cū
mulieribz faciunt lūiāria mag̃ et domū totā thurificant et
fumū de lignis aloē faciunt et aquā decoctā carnū in aerē
fundūt et premeciā portionū q̃ de aromatibz sūt pfecte Et
in chorea itez saltant ⁊ cantāt reuerenciā illi⁹ ydoli p⁹ hec
requirunt rur⁹ arrepticijs an per hec sit ydolo satissimū si
iubet demon vt aliud fiat pfestim mādatū ei⁹ adimpletur
Cū aut̃ illi satissactū esse sciunt incātatores sedēt ad men-
sam carnes qz pmedunt ymmolatas cū leticia magna et bi-
bunt porciones q̃ ydolo sunt imolate in sacrificio tminato
prandio ad ppria remeant Si aut̃ cōtingat diuina puidē-
cia vt curet leger curacionē ipi⁹ attribuūt demoni cui sacri-
ficia sunt oblata Hac arte p demoēs illudīr eoz cecitas

De plio magno qđ fuit inter tartaros et ipm regem myen
Caplm xliij.

Ocasiōe regni carayam superius memorati et reg-
ni vncian fuit plium magnum in regioē imediate pre-
dicta Anno dñi .m. cc. lxxij. Magnus kaam misit vnū de
principibz suis noīē noscardyn qui erat vir prudēs ⁊ stren-
nu⁹ ⁊ cū illo erāt pbi milites ⁊ fortissimi bellatores Rex
aut̃ myen ⁊ bāgala audito eoz aduentu pterriti sūt metue-
tes ne forte terras eoz venissēt inuaderē Cōgregātes at̃
suos exercit⁹ habuerunt equites ⁊ pedites circa lx. milia
Elephātes aut̃ cum ceteris castris bellicis circa duo mili-
a Et in quolibet castro erāt viri bellatores xij. xx. vl' xvi.
Venit at̃ rex myen cū predcō exercitu vsus citatem vncy-
am vbierat pnoīat⁹ exercit⁹ tartaroz quieuitq; cū ipō ex-
ercitu p̃dicto in cāpestribz ad dietas tres vsus vncyā Nu-
diens aut̃ hec nastardyn qz puū habebat exercitū p̃ndit
tñ nichil oīno timere qz secū habebat viros fortes et stren-
nuos bellatores Egredi⁹ est obuiā illis ad planiciē bucā

et ibi castrametatus ē iuxta nem⁹ quoddā magnū in quo
fuerunt arbores maxie q^z sciebat q^z elephātes in nem⁹ illō
nullaten⁹ poterāt igredi **R**ex at myen venit vt exercitum
ei⁹ inuaderet **C**artari vero audaciter occurreit illis **A**ū
g⁹ tartari viderūt elephātes cum castris qui erāt in p^{ma} a-
cie constituti tanto erant terrore p^{ter}riti q^z assessorēs cor^z
nulla vi vlⁱ ingenio poterūt eos illis p^{ro}ximos facere tūc omⁿ
nes descendentes de equis li^zauerūt eos ad arbores nemo
ris z pedestres ad elephantū aciem redierūt ceperūtq^z in
eos sagittas indeficientē iacere **M**ū at qui in cāpestrib^z cū
elephātib^z erant pugnabāt p^{ro} eos **S**ed tartari p^{ro}biores il
lis erant z mag^{is} assueti ad pug^{na} **M**ulnērauerūt g⁹ tartari
grauiter cū sagittis mltitudinem elephantū p^{ro}pter q^o ele
phantes sagittaz metu fugam arripuerūt **I**ngressi q^z sūt
oīes rapido cursu in nem⁹ p^{ro}ximū nec potuerūt ab ingres
su nemoris a suis rectoribus p^{ro}hiberi diuisi sūt in nemore
buc illucq^z et arbores nemoris oīa castra cor^z lignea p^{ro}fre
gerunt **Q**uā arbores magne z dense crāt videntes aut hoc
tartari cucurrerunt ad equos quibus ascensis diuisi q^z ele
phantib^z in reg^{is} acies irruerunt quos nō modic⁹ inuaserat ti
mor eo q^z videbant elephantū aciem dissipatā **F**uit at p^{re}
lium du^z valde **A**ū vero vterq^z exercit⁹ sagittas suas q^zs
habebat eiecerunt arripuerūt oīes gladios suos **A**ū qui
bus durissime pugnauerūt **M**ltiq^z vndiq^z sunt occisi **A**ū
dem at rex myen cū suis fugā arripuit quos issequētes tar
tari multos ex fugientib^z occiderunt quib^z oīno mortuis
vel fugatis redierunt ad nem⁹ vt caperent elephantes sed
non poterant quēq^z ex illis capere nisi inuasset eos quidā
ex hostibus quos ceperant quorum auxilio circa cc. habu
erūt ab **B**plio in ātea cepit magn⁹ kaā elephantes habere
p^{ro} suis exercitib^z quos p^{ro}p^{ri}us p^{ro} exercitu nō habebat p^{ro} **B** de

nicit magn⁹ kaam éras regⁱ myen z cas suo dominio sbin-
gavit

De regione quadam siluestri de puincia myen Cap^o xliij

Post recessum de puincia carayam inuenit^r desertum q^o
dem maximum per q^o descēdiunt p^oinue per dietas
duas et dimidiam vbi nulla est habitacio sibi est vna lata
et spaciofa planicies in qua tribz diebus in ebdomada m^l
ti cōueniunt ad nūdinās z mēcata multi de mētibz magnis
regionis illi⁹ z deferunt aux⁹ q^o pro argento pmutāt dāt⁹
vnā viciā auri p quinqz vicijs argēti mltiqz negociato-
res de regionibz illis illuc pueniunt cū argento ad montes
illos fortissimos vbi illi p securitate sua bitant null⁹ acce-
dit exercit⁹ qz loca valde iuia sūt neqz ex hoc scitur ab alijs
vbi illoz habitacio sit post hoc inuenitur p^ouincia myen
que confinis est yndic ad meridiem per quā itur diebz xv.
ad loca siluestria et nemorosa vbi sunt mlti elephātes et v
nicornes alieqz fere agrestes innumere et nulla ibi habita-
cio est

De ciuitate myen et de sepulchro pulcherrimo regis Ca-
pitulum xliij.

Quoniam ad illis dictis xv. inuenitur ciuitas q^o dicitur
myen grādis et nobil⁹ q^o caput est regni et est subdita
magnō kaam habitatores ei⁹ ppriam linguā habēt z ydo-
latre sunt In hac citate fuit rex quidā p^ouines qui moriēs
mandauit sibi fieri sepulchz in hunc modū In quolibet
capite monumēti iussit fieri turrim vnā marmorcam alti-
tudinis decem passuū cui⁹ grossicies erat p^out altitudinis
p^oporcio requirebat In cacumine at⁹ rotunda erat vna ip-
sar⁹ turrim erat auro coopta cui⁹ auri grossicies erat ad
viii⁹ digiti latitudinis mēsurā Sup^o cacumē vō turris at⁹ m^l
te cāpanule auree q^o a vento flāte redderz sonitū H^o vō tur-
ris eodē mō et forma argento coopta erat bñs filif campā

las argenteas Hoc aut sepulchz fieri iussit pro bonore aie
sue et vt ei⁹ memoria nō pīret Quod āt die inuēri sunt in
curia magni kaam ioculatores in mltitudine maxiā quos
ad se puocās itx ait illis ite cū duce quem pferā vobis z cū
exercitu quē vob adiungā pquiretis michi puinciā myen
qui se mādato regi volūtarios exhibētes iuerūt vt iussit et
myen puinciā debellātes ei⁹ dñio subdiderūt Et cū p
uenerunt ad marmoreū sepulchz non illud deuastare pze
sūpserunt nisi magni regis requirito p̄sensu : Qui audiēs
q rex p bonore aie sue b̄ fecisset mādāt vt sepulchz nulla
tenus violaretur Vos enī tartaroz est non deuastare ea
q̄ p̄tinent ad defunctos In hac puincia sunt mlti elephā
tes et ecia boues siluestres magni et pulchri cerui et dam
mule aliazq diuersaz speciez siluestrium aiālium i mlti
tudine maxima

De puincia bangala Caplm xlv.

Bangala est ad meridiē in confinio idie quā magnus
kaam nondū subiugauerat qñ ego marc⁹ in curia ei⁹
era hāc debellandū eā suos exercit⁹ miserat Vbi āt rex
pprius ppriam linguā bñs Qñs sūt ydolatre de puinci
a ista Carnibz vescunt rīso similiter et lacte . bōbicis aut
est ibi copia maxiā de qua incacoēs maxime fiūt . habim
dāt ibi spice galanga zinzibere zucaro et mltis alijs spēbz
aromaticis Elephātibz coequatur In hac puincia mul
ti venduntur negociatozibz quoz plurimi enuchi fiūt qui
postmodū a baronibz p diuersas puincias ducuntur

De puincia canziga Caplm xlvj.

Postmodū repitur canziga ad orientālē plagā q̄ regē
ppriū silr habet pplē ei⁹ ydolatra ē In hac puincia
repit auz in copia maxiā z aromata multa s̄ pauce de eis
incaciones fiūt qz a mari regio ipa remota ē Vbi sunt ele
phātes mlti et venaciones maxime bestiaz boīcs puinci
e carne et lacte et rīso vescunt vitibz carēt s̄ de rīso z aro

matibus et spēbus delicatis porciones faciūt viri et mulie-
res cū acubus pingunt suas fauces collum man⁹ et ventrē
ac crura faciuntq; ibi ymagines leonū draconū z auū sub-
tiliter valde q̄eciā sic firmantur in pelle vt nūq̄ discedant.
Qui āt plures de huiusmoī ymaginibus habet pulchrior
reputatus

De prouincia amu Capitulum xlvij.

Adu vō prouincia est ad orientalem plagā que mag⁹
kaam subiecta est. Hoīes ydolatre sūt. Propriam
linguā z aiālium greges habent magnos et victualiū copi-
am. Equos hnt multos et optimos quos negociatores in
idiam deferūt bubuli ibi multi sūt boues et vacci i magna
copia et delicata viri et mulieres deferūt ad brachia moni-
lia seu brachialia aurea et argentea magni valoris

De puincia tholoman Capitulum xlvij.

Post amu ad orientalem plagā ad dietas octo iueniūt
prouincia tholoman q̄ subiecta est dñio magni kaam
hoīes ppriam linguā habent et adorāt ydola. Vbi sūt viri
pulchri mulieresq; pulchre coloris tñ bzum. Ciuitates ibi
multe sunt et castra multa. Pōtes magni z fortes viri in
armis strēui sunt et fortes mortuoz suoz corpa cōburūt
et ossa in capsula lignea ponūtur et in cauernis mōciū absco-
dunt se ne ab hoīe aut a bestia tāgi possint. Mux est i copi-
a magna porcellanas yndicas de quib; deū est supra loco
sue monete expendūt

De puincia cinguy Capitulum xlix.

Post recessū de puincia toloman iueniūt puincia cin-
guy ad orientē et itur sup flumē p dietas xij. Vbi sūt
ciuitates et castra mltā. p⁹ hoc iuenitur citas sinulgu grā-
dis et nobil regio bec magno kaā subiecta ē. Hoīes illius
ydolatre sūt. In hac regioē fiūt pāni pulchri valde de cor-

tibus arboribus quibus induuntur in estate Viri strenui sunt et
 fortes valde In hac puincia tanta est multitudo leonum quod nul-
 lus de nocte puinit ex dormire quia leones omnes quos inue-
 niunt deuorant Canes etiam quod fluium transseunt propter metum
 leonum non si gaudent ad ripam sed in medio flumina quia leones in noc-
 tibus ingrediuntur in naues adherentes ripe et quoscunque ibi re-
 perunt deuorant Licet autem habet regionis leones magni et fero-
 ces sunt valde Canes tamen ibi adeo ita sunt audaces et fortes
 ut leones presumant invadere Sponsus autem ut duo canes cum bo-
 mine sint Cum enim quispiam homo prius in equo per capestri-
 a transit leonem occidit ut plurimum si duos canes magnos
 secum habuerit Nam cum leo illis appropinquerit statim canes
 latratu magno currunt prius ipsum leonem si vir cum equo subsequi-
 tur canes leonem ipsum mordent in posterioribus corporis aut
 in cauda leo se statim vertit ad eos qui canes se auertere ab
 eo sciunt quod eos ledere non potest tunc leo persequitur viam suam rur-
 sumque canes latrando et mordendo isequitur eum Leo vero propter
 latratum canum metuit ne forte canes alij vel boves puocent
 ad eum Unde quod diuertit sine cursu Nam vero vidit arboris gros-
 sam posteriora sua ad stipitem arboris appodiat ne ibi mor-
 deri possit a canibus et faciem suam ad canes dirigit Vir autem
 qui in equo est cum arcu sagitare non cessat propter quod sepe con-
 tingit quod leo grauius vulneratur In tamen enim leo attendit ad ca-
 nes quod vir libere poterit sagittare Sic igitur leo potest occidi
 Nec puincia habundat in serico et deferuntur mercationes
 maxime per fluium memoratum

De ciuitatibus cancasu cyanglu cyanoli Kaplin l.

Post discessum a puincia cyanguy per quatuor dietas iue-
 niunt plures ciuitates et castra multa Post dietas il-
 las quatuor est ciuitas cancasu que pertinet ad prouin-
 ciam catbay et est ad meridiem ubi est serici copia ubi
 bi panni multi de auro et serico fiunt et syndones in copia

maxima **A**b hac ciuitate itur ad meridiem tribus diebus
et iuenitur citas cyanglu gñdis valde que ecclā est de puin
cia cathay vbi fit sal in maxima copia est eni ibi terra salis
sima de qua mōticulos faciunt sup quos aquā piciūt pos
tea colligūt aquā q̄ crupit de sb pede monticuli quā i mag
nam ponētes caldaria ad ignem diu bulire faciunt postea
p̄gelatur in sal pulchꝝ et albū **A**ltra vō ciuitatem cyāglu
ad quinq; dietas est citas cyanoli p cui⁹ medium tñsit flu
men magnū p qđ multe naues cū multis marcacionib; de
ducuntur

De ciuitatibus candifu singuimatu Saplin li.

Oltra ciuitatē cyanglu ad dietas sex vñs meridiem ē
ciuitas magna candifu que regē bacten⁹ hñē p̄sueue
rat añq̄ sbiceretur magno kaam **H**abet at sub suo domi
nio xij. ciuitates in quibus ōnib⁹ viridaria sūt ⁊ ibi ē fruc
tuum et serici copia **R**ursum ad meridiē ad dietas tres ē
ciuitas nobil⁹ singuimatu **A**d quā descendit ad meridiem
flui⁹ magnus qui ab incolis in duas ptes diuisus ē quaz
vna ad orientem vadit vñ⁹ mangy **A**lia vō ad occidētem
versus cathay p quos fluuios naues mediocres inumere
tñseunt cū marcacionibus infinitis **D**e synguimatu vō p
grediētes vñ⁹ meridiem p dietas xvi repiunt citates ⁊ opi
da in quibus marcaciones maxie fiunt **O**m̄s at habitato
res patrie ydolatre sunt et magno kaam tō regio sbōira ē
De flumine magno caromora et ciuitatibus cyangui **S**a
pitulum liij.

P̄cfatis igit dietis xvi. tñiātis iuenit magnum flu
men caromora qđ de fr̄is illius qui dicitur p̄sbiter
iobannes fluit habet spacium viii⁹ miliarij in latitudie su
a vō p̄fūditas tanta ē vt p̄ eā naues magne cū suis onerib⁹
libē tñseāt p̄fices vō i eo i copia maxia capiūt. i b̄ fluiē iux

ta mare oceanū ad dictā vnā sūt naues numero xv milia
quas tenet ibi magn^o kaam vt pate sint cū necitas fuerit su
os exercitus deferre ad uisulas maris sūt autē adco magne
vt quelibet earū portat equos xv ad regionē remotā cū eq
tibus et nēcio victu p equib⁹ et equis ac nautis qui sunt
in qualibet nauī numero xx. **A**bi aut fruuntur naues ille in
flumine due ciuitates sūt quarū vna q̄ magna est posita est
sup crepidinē fluminis **A**lia vero ex alia pte fluminis ē
vna earū d^r **Aoygaguy** alia **Sayguy** **A**lumine igit p dō
in facto statim ingressus patz in nobilissimā puinciā māgy
cui⁹ magnificēcia admirabilis seq^r cū caplis describet^r

De nobilissima puincia māgy **E**t pmo de pietate et iusti
cia eius regis **C**apitulū iij

In puincia māgy magna fuit rex quidā noīe factur
potēs et diues valde nec inueniebat tpe eius pnceps
aliquis eo maior pter magn^o kaam **R**egnū eius fortissi
mū erat et inexpugnabile putabatur nec quisq³ ipm iua
de re psumebat **I**ocoq³ rex et pplis regis armorū atq³ bello
rū exercitū nō habebat vnaqueq³ citas pfundis fonsib⁹ et
aquis plenis vallata erat quarū latitudo erat q̄ tū iacere
poterat arcus **A**rcabant equis qz neminē metuebāt **N**o
nichil igit vacabat rex nisi vt deliciose viueret **I**n curia
sua domicellos et domicellas habebat circa mille et bono
rabiliter viuebat pacē et iusticiā et misericordiā diligebat
Nā et in toto regno eius pax erat maxima nullusq³ pxi
mū psumebat offendere qz rex omnib⁹ seruabat iusticiam
Sepe artificū stacōes de nocte mittebant apte nec erat q
in eis psumeret ingredi aut dāpnū aliqđ inferre **N**iatō
res oēs nocte ac die p totū regnū securi et inoffensi libere
ābulabant. **E**rat aut rex pius et misericors ad paupes et
quosq³ necessitatē et penuriā patientes **N**imis singulis re
colligi faciebat pueros abiectos a matrib⁹ circa xx. milia

quos suis suprib⁹ optime nutrire faciebat. In regione il
la paupes mulieres, ppos natos abiciunt vt ab alijs colligā
tur sic eos ipse nutrire nō pnt. Illos aut pueros quos rex
colligi faciebat diuitibus regni diuidebat q̄ carebāt filijs
vt eos sibi adoptaret aut postq̄ cūerāt pueros illos cū pu
ellis abiectis coniugio sociabat et eis sufficere de necessarijs
poudebat.

Qualis bayan princeps exercitus magni kaam Kublay
deuicit, puincia māgy et eā suo domino subiugauit

Capitulū lūij

Anno dñi M c c lxxiij magni kaam Kublay hoc mō
suo subiugauit impio. Vilis eni illic vnū ex p̄cipib⁹
lūis moie bayan chynsan qđ in nostra lingua sonat q̄i centū
oculos hñs vnde idem sonat sicut centū oculi bayan. Qui
maximū exercitū eqtū et peditū deputauit ac multitudinē
nauū vt mangy, puincia debellaret. Qui cū ad p̄fatā, pu
ciā deuenisset p̄mo habitantes ciuitatis p̄me que d̄r Mo
yanguy ad sui regis obedienciā requisit quib⁹ recusanti
bus obedire nullo insultu facto in eos, p̄cessit ad ciuitatē
secūam que similiter obedire recusauit tūc, p̄cessit ad terciā de
inde ad q̄rtā post hec ad quīrtā a quib⁹ oib⁹ simile respō
sum accepit. Nō aut timebat post se ciuitates hostiū et ad
alias, p̄cedere q̄ exercitus ei⁹ erat magnus et optimus ba
bebatq̄ secū viros strenuos bellatores et magn⁹ kaā exer
citū magnū grādemq̄ aliū post eū mittebat. Sextā ergo
ciuitatē ingressus ē cū magna fortitudine et vi obtinuit eā
et sic, p̄grediens ciuitates xij in breui tempe subiugauit de
bellando tūc, p̄tremuerūt corda viroz māgy. Et bayan ad
regalem ciuitatē et maximā ciuitatē q̄nsay accessit et iuxta
eā suū exercitū ordinauit. Rex at māgy auditis, p̄bitantib⁹
et fortitudine tartaroz venemētē expauit. Et ascendens
in nauē cū comitiua magna ad quandā inerpupnabilem i
sulam se transtulit hñs secū naues circa mille. Ciuitatē at

quisay regine custodire dereliquit cū exercitu magno **R**e-
 gina vō prudent se gerens in oibus ad defensionē ire cū su-
 is baronib⁹ intēdebat sollicite **N**ū āt audiuit q⁹ princeps
 exercitus tartaroz vocabar bayan linsay .i. centū oculi p
 oia defecit virt⁹ eius qm̄ a suis astrologis audierat q⁹ ciui-
 tas quisay a nullo nūq⁹ possit expugnari nisi ab eo qui cētū
 oculos haberet et q̄i ipossibile videbat oīno cēt habitur⁹
 centū oculos neminē formidabat p̄cipē igit⁹ tartaro bayā
 ipi regina ci⁹ p̄gnōie p̄gnito regnū et ciuitatē libere illi ob-
 tulit **U**uo audito ciuitates oēs ad mādara magni kaam p-
 uenerūt **E**xcepta ciuitate sansu que p̄ tres ānos obedire
 p̄tēpsit **R**egina vō iuit ad curiā magni kaā a quo cū hōre
 maximo suscepta **R**ex āt facfur eius qui ad insulas fuge-
 rat inde in vita sua discedere noluit ibiq⁹ vitā finiuit

De ciuitate Xoyarguy Capitulū lv.

Quitas p⁹ que occurrit introitib⁹ in puicia dī **X**oy-
 garguy q̄ magna ē et nobilis et magnaz opū **U**bi sūt
 naues ī multitudine maxiā **E**st enī sup̄ flumiū **C**aromora
 fit āt ibi sal in tanta copia vt ciuitatibus xl sufficiat de quo
 magnus kaam magnos p̄ctus recipit **S**imiliter etiā de
 mercacionib⁹ ciuitatis et portus habitatores vniuersi ⁊ p-
 uincie tocius et hui⁹ ciuitatis mangy ydolatre sunt et com-
 burunt corpora mortuozū

De ciuitatib⁹ panthi et Xayn Capitulū lvi.

Ad terminū diete viii⁹ adūsus syrocbū vltra ciuitatē
Xoyarguy inuenit ciuitas panthy grādis et nobilis
Ubi mēacōes maxiē sūt ⁊ ibi ē ferici et victualū maxiā co-
 pia **U**bi in tota regione illa expendit moneta curie magni
 kaam. via autē qua itur a ciuitate **X**oyarguy ad hanc ci-
 uitatem. tota est lapidibus pulchris structa a dextris et a
 sinistris aq̄ est magna **A**liūde āt īgressus siue accessus nō

patet ad puincia mangy nisi p viā hanc. **N**o terminū vero
diēte alterius est ciuitas nobilis Kayn. **Y**bi pisces i copia
magna hñtur. **Y**bi etiā venacōes sūt magne bestiarū z vo
lucrū. **S**asiani aut ibi in tanta copia sūt et p tanti argentei
pondere q̄tū vn' venetus bz denī tres optimi sasiani.

De ciuitatib⁹ tinguy et yanguy. **C**apitulū lvij
Post hoc itur ad dietā viā et p viā inueniūt vīlle z op
time culture terraz. **I**n fine vero diēte bētur ciuitas
tinguy q̄ grādis nō est h victualiū bz copiā maximā. bz eci
am naues mltas valde. **E**st etiā iuxta mare oceanū ad di
etas tres et in illo spacio sūt multe saluie. **I**n ipso saluiarū
spacio est ciuitas vna magna q̄ dicit̄ tynguy. **P**ost recessū
a ciuitate tynguy ad plagā circij itur p dietā viā p pulcher
rimā regionē et ēiata dicta inuenit̄ ciuitas nobilis yanguy
s̄ cui⁹ iurisdcōe sūt ciuitates numero xxvij magnaz mer
cationū. **E**go aut marcus annis tribus ex p milione mag
ni kaam habui in ciuitate illa officiū pfecture

Qualiter ciuitas syanfu cū machinis capta fuit. **C**api
tulū lvij
Ad occidentālē plagā est vna regio in puincia mangy
que dīr Kaynguy opulenta z pulchra valde. **Y**bi mlt
ti panni fiūt de auro et serico. **Y**bi etiā bladorū et oīm vic
tualiū copia est. **Y**bi inuenit̄ ciuitas syanfu q̄ ciuitates xij.
sub suo dominio p̄tinet. **D**ec ciuitas tribus annis in rebeli
one p̄stitit inter quos debellari nō potuit ab exercitu tar
tarorū qñ deuicta fuit puincia mangy. **N**on enī añ locari
poterat exercit⁹ nisi a pte aquilonari. **N**ā vñdīqz ex p̄tib⁹
lacune pfūde erant p quas naues ad eā ingredi velegredi
poterant et sic in victualibus nō poterat habere defectū.
Quo audito rex kaam turbatus ē sup̄ a modū. **C**ontigit
āt tūc t̄pis dū nicholaū p̄rem et dñm matheū frēm ei⁹ z me

marcū cū illis in curia regis esse **A**ccedentes igitur nos si-
mul ad regē optulim⁹ nos facturos esse machinas optimas
cū quib⁹ ciuitas oīno vinceret. **N**ō enim erat vñs machi-
narū in regionib⁹ illis habebam⁹ enim nobiscū fabros lig-
narios xpianos qui fecerūt tres machinas optimas quaz
quolibet.ccc.librarū lapidē proiebat quas nauibus ipo-
sitas milit rex ad exercitū suū. **C**ū āt añ ciuitatē syāsu erec-
te erant lapis primus quē machina i ciuitatē emilit sup do-
mū vñā ciuitatis et ce: idit magna qz ps domus pfracta est
Quod videntes tartari qui in exercitu erant obstupuerūt
valde. **M**ij vero qui in ciuitate erāt nimio tēore cōcussī me-
tuentes ne tanta ciuitas destrueretur a machinis et ipi oc-
ciderentur a tartaris aut sub domozū ruinis perirent statī
ad magin kaam mandata reuerunt

De ciuitate cynguy nō multū grandi ⁊ de flumine n:agno
quyan **C**apitulū lix

Post recessū a ciuitate syāsu ad miliaria xv p syrocbū
inuenit ciuitas synguy non multū grandis sed naues
habet in multitudine maxima. **E**st enim posita sup flumē
maius qd in orbe sit qd dicitur quyan qd in latitudine bz
miliaria decē alicubi octo alicubi sex et habet lōgitudinis
vltra dietas centū. **I**n hoc flumine plures naues numero
sunt q̄ sint citra mare et in omni mari et in fluminibus cūc-
ris plures qz marcacōes deferūt p eū q̄ p omnes terras ci-
tra narinas in oībus suis locis nauibus deferantur. **E**go
enim marcus vidi in portu ciuitatis bui⁹ cynguy circa qui
qz milia que p hunc fluuiū navigabant. **S**ingule āt naues
magne regionū illarū sūt vno solario coopte nec habet na-
uis nisi malū vñū p velo pond⁹ vero viii⁹ ascendit vt pluri-
mū ad numerū et pond⁹ quatuor miliū canturiorū ali que
rī pond⁹ cōir xij miliū canturiorū deferūt accipiendo can-
turiū iuxta modū nauū veneciarū. **S**ic igitur est nauium

pōdus inter q̄tuor et xij miliū cāturiorū Inter p̄fatos nu-
 meros addendo ⁊ diminuendo iuxta magnitudinē nauis
 Canapinis fumbus nō vtunt nisi p̄ malo nauis et velo e-
 ius sed piloreas faciūt de arundinib⁹ magnis de quib⁹ su-
 pra sc̄a est mencio que hnt passus xv lōgitudinis Cū hijs
 piloreis q̄q; naues p̄ fluuiū trabūt Scindunt eni arūdi-
 nes et scissuras ligant simul Et huiusmodi funes longos
 faciunt valde Nā aliqne piloree habent longitudinē pas-
 suū.ccc.et sunt fortiores fumbus canapinis

De ciuitate Xanguy Capitulū lx.
Xanguy ē ciuitas pua supra meōratū flumē ad plagā
 Circij Ibi ānis singulis fit maxiā collō bladi ⁊ rili et
 in postmodū ad magni kaā curiā deferūt ad ciuitatē Aā-
 balu Trāsserūt ei de loco cathay p̄ fluuiā et lacunas Mag-
 n⁹ vō kaā facit fieri canalia magna et multa i locis plimis
 vt possint naues de hoc loco ab rno fluiē trāsire ad aliud
 flumē et pucire ad puinciā cathay Per trāciā iri p̄t de
 māgy ad cathay Curia āt magni kaā p̄ maiori pte sufficiē-
 tiā hz bladi ex eo qd colligit in portu hui⁹ ciuitatis Cay-
 guy Ante ciuitatē cayguy isula vna ē in medio fluis ibi est
 mōsteriū moāchoz ydol⁹ huiēciū vbi ydola mltā sūt Quā-
 nētq; i mōsterio ipo mōchi ydolatre cc vel vltra Et ē illō
 mōsteriū caput et regula mltōz mōsterioz ydol⁹ huiēciū

De ciuitate Sygianfu Capitulū lxi.
Sygianfu citas ē in māgy vbi multa opa de auro et se-
 rico fiūt vbi sūt due eccie xpianoz nestorinoz q̄s edi-
 ficauit masarchis nestorin⁹ qui a magno kaā in illa ciuita-
 te p̄sulatū obtinuit Anno dñi cccc et lxxij

De ciuitate Xhyngbinguy et q̄liter ciues eius occisi sunt
 oēs quia occiderunt tartaroz exercitiū **Capitulū lxij.**

Post recessū vero a ciuitate it̃ p̃ dietas tres p̃ syrochū
et p̃ viā inueniūt ciuitates et opida magnarū mercaci
onū et arcū. Alterius at̃ ad dietas tres ē ciuitas Ahyngi
guy nobilis valde et grand̃. Vbi ē oīm victualīū hndancia
magna. Quā bayan p̃nceps exercitus magni kaā mittebat
exercit⁹ suos ad debellandas et sbiugandas ciuitates mā
gy tūc misit ad ciuitatē istā rhyngiguy xp̃ianos mltos qui
dicebant̃ alani. Cū aut̃ ciuitatē fortissime ipugnarent hij
qui ī ciuitate erant virtute impugnantīū deuicti citatē eis
libere tradiderūt. Cūctus igit̃ exercitus pacifice igressus
est ciuitatē neminē offendens vlti⁹ ex quo ad magni kaā
venire decreuerūt mādata. Inuenerūt igit̃ pfati alani qui
deuicerāt ciuitatē vinū ibide ī copia optimū de quo tā co
piose biberūt q̃ oīs mebzati sūt de sero vino gūati tanto
sūt sōpno opp̃si q̃ dormierūt oēs simul et nullā fecerūt ī
ciuitate custodiā qd̃ videntes ciues qui illos cū pace susce
perāt irruentes ī illos dormientes quos oēs totalit̃ occi
derūt ita vt nullus oīno ex illis euaderet. Bayan vō Bau
diens misit p̃tra eos exercitū magnū z ciuitatē p̃ violenciā
captā precepit vt ciues oēs ī p̃donis et infidelitatis illius
gladio necarent̃. Quod ita vt iusserat factū est.

De ciuitate Synguy Capitulū lxiiij.

Synguy aut̃ est nobilis ciuitas cui⁹ circuitus p̃tinet ī
miliaria lx. Vbi est maxima multitudo populi. Sic
m̃ est mangij prouincia pplōsa q̃ si pplus terre ī armis
strēmus esset totū aliū mundū p̃quirere z demicere debu
isset s̃ mercatores et artifices multi ibi sunt z multi medici
et p̃hibi sūt īter eos. In hac ciuitate sūt p̃ores lapidei
cc vi milia tāte altitudinis q̃ s̃ vnoquoqz īpoz galea libe
re transire possit vel valeat atqz s̃ multis p̃ciū p̃cōrum
simul possint due trāsire galee. In mōtibz ciuitatis illi⁹
crescit rebarbarū ibi ecia zinzibet ī multa copia crescit q̃

p^{ri}mo argenteo veneto habent octuaginta libre zinzib^{eris} recetis et optimi. **H**ec citas sub sua iurisdic^{ti}o^{ne} h^{ab}et citates xvi magnarū mercatorū et arcium valde. **I**tem multi p^{er}ni de serico ibi sunt. **N**ocat autē synguy. i. ciuitas tre alia v^o ciuitas magna dicitur quynsay. i. ciuitas celi. **E**t hec obinu^{er}unt nomina citates ille q^{ui} i orientis p^{ar}tib^{us} sunt nobilissimae citates.

De nobilissima citate quinsay. **C**apitulū lxiiij

Post recessū a ciuitate synguy it^{er} p^{er} dietas quinq^{ue} et iucū^{us} in via ciuitates plures magne vbi negociaciones maxime fiunt postmodū veni^{ti} ad ciuitatē nobilissimā quinsay q^{uod} in nrā lingua sonat ciuitas celi q^{uod} maior citas orbis ē et ē principalior in puincia māgy. **E**go marces fui i hac ciuitate et diligenter p^{er}ditiones ipius p^{er}curatus sum quas sūmatim vt reppi et breuiter enarrabo hui^{us} circuitus p^{er}inet in gyro miliaria centū aut circa. habet vero pontes lapideos xij milia tante altitudinis vt nauis sub eis vt plurimū transire possit. **E**st at^{que} ciuitas in lacunis sicut ciuitas veneciarū. **E**t si careret pontibus de vico ad vicū nō pateret additus p^{er} terrā et ob hoc oportet vt ibi sint tot milia ponticū. **I**n hac ciuitate sunt artes principales xij et pro qualibet iparū sunt in ciuitate xij milia stationū in quibus ipaz arcium artifices opant^{ur}. **Q**uelibet at^{que} stacio opariorū habet i ter m^{il}l^{ia} z m^{il}l^{ia} x. aut. xv. siue xx. **E**t sūt q^{ui}q^{ue} in aliquibus xl. **T**anta ē ibi artificū et mercatorū innumera multitudo q^{uod} qui nō viderūt incredibile penit^{er} videret. **I**tem ciuitatis hui^{us} deliciose viuūt. **E**t neq^{ue} ipi neq^{ue} vxores eorū manib^{us} p^{ro}p^{ri}is opant^{ur} faciūt at^{que} m^{il}l^{ia} alios opari. **E**t antiquo enī statuto p^{ro}suetū ē ibi vt quilibet in dō p^{ro}p^{ri}a tenear stationē et artē sicut fecit bacten^{us} pat^{er} ei^{us}. **E**t si diues est nō cogit manib^{us} p^{ro}p^{ri}is opari. **I**n hac ciuitate sūt mulieres formose valde cōir sūt multis delicijs nutritae v^{er}us meridiē est i ipa ciuitate lacus magna q^{uod} xx miliaria i gyro

continet **I**n hoc circuitu super lacu sunt multa pallacia
et multe domus magne nobiliū et sunt interius et exterius
mirabiliter ordinate **S**unt et ibi eccie ydolorū **I**n medio
ipsius lacus due puule insule sūt in qualibet iparum ē pal-
laciū mobile et pulchrū valde vbi sunt p̄pamenta et vasa ne-
cessaria p̄nupcijs et solempni cōmūo. **S**i quis autē vlt
in solempni loco tenere cōmūiū accedat illuc vbi potest cō-
mūiū vel nupcias cū honore tenere **I**n hac ciuitate quinz-
say multe et pulcherrime domus sunt **S**unt etiam ibi p̄vi-
cos eius p̄ue lapidee turres pro cōi vsu cōtracte vt qñ for-
tuitus ignis accenditur possint cōuicini res suas ad p̄fatas
turres ne cōburant deferre quia enim i ciuitate multe do-
mus lignee sūt sepe ignis in ciuitate accendit **I**n hac ciui-
tate ydola adorant **C**ōdunt autē carnes equorū et canū
et oīm animalīū. **E**t expenditur ibi moneta magni kaam
In hac cīrate custodia magna sit ex mandato magni kaā
ne vel ciuitas rebellare p̄sumat aut ne ibi furta vel homi-
cidia fiant **I**n quolibet enim ponte ciuitatis de die et de
nocte decē custodes sūt **I**n hac ciuitate mōs est sup̄ quē
est turris et sup̄ turrin tabule sunt de asseribus qñ aut ig-
nis accendit in vrbe si custodes turris hoc possunt videre
cū ligneo maleo tabulas p̄cūiūt vt huiusmodi circūquaz
p̄ turrim enī audiat et cōcurrūt ad auxiliū conferendū
Similiter etiā fit si p̄cā quacūqz p̄mocio vel turbacio ibi
in cīrate fiat **N**ie oēs ciuitatis sūt strate lapidee **I**n hac ci-
uitate sūt tūne circa tā milia pulchre valde et magne i qui-
b⁹ sepe hoīes balneāt multū enī circa mūdiciā corpale intē-
dūt **A**ltra ciuitatē quinzsay ad xxv miliaria ad plagā oriē-
talē ē mare oceanū et ibi supra mare ē ciuitas gansu vbi ē
portus optim⁹ ad quē p̄ueniūt naues in multitudine maria
de yndia et de alijs regionibus de citate vsqz ad mare ē flu-
uius p̄ quē naues ad ciuitatē veniūt qui flui⁹ trāsit p̄ plu-
rimas alias regiones **H**anc p̄uinciam diuisit magn⁹ kaā

in quatuor regna dās regē, p̄p̄iū vnicuiq; regno iuxta sue
volūtatē b̄nplacitū. Sūt aut̄ hī reges oēs reges potētes
valde et subditi magno kaam et oportet eos annis singul̄
de oībus regnoꝝ suoꝝ p̄uentib⁹ et expensis et de regimīe
suo magni kaam officialib⁹ reddere rōnem. **Unus** at̄ illo
rū regū in ciuitate quīsay p̄inue morat̄ qui s̄b ditione sua
h̄z c. et xl. ciuitates. **Provincia** vero māgy h̄z in vniuerso
ciuitates. m. ccc. et in singulis ip̄az p̄ magnū kaā positi sūt
custodes ne forte rebellare p̄sumant boīm custodū multi-
tudo ē stupenda et innumerabilis nō tñ sunt oēs tartari s̄
sūt de diuersis exercitib⁹ et stipendiarijs magni kaā. **In**
hac ciuitate quīsay et in tota māgy p̄uincia est p̄suetudo
vt cū puer nascit̄ statim p̄ntes ei⁹ scribere faciūt diē et ho-
rā natiuitatis ei⁹ et sub quo planeta natus ē. **In** cūctis enī
itinerib⁹ et factis suis astrologozū regūt iudicijs. **Deo**q;
scire volunt ip̄ius ortus diē et horā. **Q**ū moritur quis ca-
napius saccis cōsanguinei eius induūt ⁊ mortui cadauer
cū cantu magno et ymaginibus suoꝝ et ancillaz et equoz
et denarioꝝ p̄burūt q̄oīa de papiro faciūt. **Cre**duntq; q̄ i
vita alia talia optinebit defunctus qualia in similitudine
sunt cōbusta. **P**ost hoc cū leticia magna tangūt musica in-
strumenta dicētes q̄ dii eius cū tali honore eum suscipiāt
cū quali honore corpa cōburunt. **In** hac ciuitate quīsay
est pallaciū mirabile in quo farfur quondā rex mangy te-
nebat curiā locus magnus circūcinctus est muro p̄ quadꝝ
altitudinis magne qui in gyro continet miliaria. x. **I**nter
quos muros sūt viridaria pulchra valde cū fructibus deli-
catis. **I**bi sunt fontes et lacune in quibus multi et optimi
p̄sces habent. **I**n medio aut̄ interioris spacij palacium
pulcherrimū est et maius quod sit in mundo. habet enim
aulas. xx. eiusdem magnitudinis oēs in quozū qualibet co-
mederent simul decē milia hominū in multa cōmoditate
et debita congruitate cunctis discumbentibus collocatis

Sunt autē aule picte et deaurate pulcherrimo opere. In ipso etiam pallacio sunt camere mille aut circa. In ciuitate quinsay sunt ignes. cc. iuxta vulgare ytalicū seu familie tot numero q̄ ad. c. lx. romani ascendunt in cōputacione sum maria romani vero. x. milia continet. Sunt igitur tot familie in vniuerso vt earū numerus ad mille milia et. lx. milia familiarū ascendat. In hac ciuitate pallacia multa sunt et pulchra valde. In tota hac ciuitate vna sola ecclesia nestoriorū est xpianorum. In hac ciuitate et tota puincia oportet vt quilibet paterfamilias sup̄ hostiū domus sue scribi faciat nomen suū et vxoris sue nomina omnia domus sue vel de familia sua et numerū etiā equorū suorū. Xū autem quis de familia moritur vel domiciliū mutat oportet vt in delectat nomen decedentis aut mortui ⁊ describatur ibi nomen cuiuscūq; de nouo nascentis vel ad familiam additi. Et in hunc modū faciliter sciri pōt numerus boim qui in ciuitate sunt. Similiter etiā stabularij et hospitū receptores scribūt in suis quaternis nomina omniū viatorū quos in suis hospicijs recipiunt et quo mense et quo die in eius hospiciū sunt ingressi.

De puentibus quos recipit magnus kaam in quinsay et de puincia mangy. Capitulum lxx.

Nunc dicendū est de puentibus et redditibus quos recipit magnus kaam de ciuitate quinsay et de tota ciuitate mangy. Singulis annis recipit magnus kaam de sale q̄d fit in citate quinsay et eis ei⁹ romanos aureos lxxx. Quilibet autē romanus ascendit octuaginta milia sagiorum auri. Quodlibet at̄ sagiū auri plus habet de pōdere q̄ florenus. De rebus aut̄ alijs et mercacionibus sine sale tributa maxima et incōputabilia recipit. In hac prouincia plus habetur de zucaro q̄ i reliquis totius mūdi puicijs. Est enim ibi copia maxima aromatū ⁊ oīm hui⁹ mōi sp̄ez.

De aromatib⁹ quibuscūq; recipit magnus kaam de cētū
mēsuris tres et dimidiā De vino at qđ sit de riso et de spē
bus diuersis et de carnibus bene magnos puent⁹ recipit
De xij artibus q̄ in quinsay fiūt et i tōra puncia magnos
habet redditus De serico vero cui⁹ est in māgy copia m̄x
ina recipit de centū mensuris decē mensuras qñ venditur
At de multis etiā alijs rebus dantur mensure .x. p quoli
bet cētenario Ago marcue audiui cōputare redditus q̄s
magnus kaam de regno quinsay quod ē nona ps pūcie
mangy et ascendebarit ānuatim puentus p̄ter sal ad xv.
miliū et .cccc. milia sagiorū auri.

De ciuitate Tāpiguy et alijs ciuitatibus plurimis
Capitulū lxi.

Procediendo at vlti⁹ a citate quinsay p syrocū cō
tinue iueniūt p dictā viā viridaria plēbra et optiā cl⁹
tura fraz Post dictā vō vnā iueniūt ciuitas tāpiguy que
magna et nobil⁹ et pulchra ē valde Ultra citatem tāpiguy
ad tres dietas ē citas Augi p duas dietas p syrocū iueniūt
citates et castra q̄ rāā p̄tignatē et p̄tignacōez hñt vt vide
at viatori p citatē vnicā m̄sitū facere. Vbi ē oīm victualiū
copia maxia Vbi sūt arūduines grossiores q̄ i tota illa pū
cia hēant Vnt ei latitudis palmarū q̄tuor et lōgitudis pas
suū .xv. Ultra duas dietas ē citas ghēghuy grādis et pul
chra Postmodū it p dietas q̄tuor p syrocū et inueniūt
p̄tignatē citates et castra In hac regione nili i leones sūt se
roces et magni In hac regione et etiā i alijs pūcijs mā
gy nō sūt arietes s̄ boues capre byrci et fues ibi sūt i copia
maxia Post alias q̄tuor dietas ē Syangyā grādis valde
q̄ i mōte sita ē qui mōs i duas ptes diuidit flumē que post
modū ad appositas sibi plagas tēdūt Rursus it p dietas
tres et inueniūt citas cynguy q̄ vltima ē in dominio quinsay.

De regno suguy Capitulū lxvij

Quando descendit a ciuitate tyn guy statim introit⁹ ē ad reg
nū tyn guy et ē via p syrochū dictis sex p mōtes z valles
et inueniūt vicinitates et castra et ē ibi oim virtualiū copia
Vbi sūt venaciones maxie bestiarū et volucrū leones ibi
plimi sunt Vbi crescit zinziber in copia maxima Nā p tā
ta qūitate optū est venetralis grossus darēt lxxx libze zinz
iberis Vbi etiā ē flos qui assilatur croco ē m alterius spēi
s eiusdē valoris ē cui⁹ est crocus. In hac regione pcedunt
homies auide valde carnes hūanas dū homines illi ppa
morte nō recedāt et has carnes reputāt optimas Qū ad
bellū pcedūt quilibet sibi i frōte ferro calido signū ipmat
Nullus eoz eques vadit nisi dux exercitus lanceis vtiūt
et spadis crudelissimi hoies sūt vltra modū Sū occidunt
in bello hoies eoz sanguinē bibūt et carnes manducant

De ciuitatibus quelinsu et vnquē Capitulū lxxviii
In medio ar pdcay sex dietay est ciuitas Quelinsu
māna valde z nobil⁹ et sup flumiū tres hz lapideos pō
tes marmoreis colūpnis desup ornatos q pōtes hnt lē titu
dinis octo passuū z miliare hnt lōgitudis ibi ē sericū zinz
iber et galanga i maxia copia Viri et mulieres ei⁹ valde pl
ebri sūt oēs nigri coloris ibi sūt gallic q pēnis carēt s pilos
hnt vt gatti z sūt oēs nigri coloris Qua optiā faciūt similia
ouis gallinay nrāz ppe mltitudine q ibi sūt piculosū ē val
de inde transiū facere vltra vero sex dietas pdcās ad mi
liaria xv est ciuitas vnquē Vbi est zucharū in copia maxia
et inde defertur in ciuitate Sabalu puincie magni kaam

De ciuitate fuguy Capitulū lxxix
Progredeo vō vltterius ad miliaria xv inueit citas
fuguy que caput ē in regno conchay qd ē de nonē reg
nis mangy In hac vrbē moratur exercitus magni kaam
pro custodia patrie vt statim currere sit paratus si ciuitas

aliqua pſumeret rebellare. **D**er bui⁹ ciuitatis mediū trā-
ſit fluui⁹ qui vnū miliare habet in latitudine. **I**n ciuitate
naues multe ſiūt que p hunc fluuiū nauigant ibi eſt ſinzib
in copia maxima. **N**egociacōes eciam ibi ſunt maxime de
margaritis aut et lapidibus precioſis q̄ de yndia deferūt
Eſt aut vicina maxiō mari oceano. **E**t oīm victualiū co-
piam habet.

De ciuitate zayzen et nobiliſſimo portu eius ⁊ de ciuitate
Tinguy. **C**apitulū lxx

Poſt tranſitū fluminis memorati itur p dietas quinqs
pſyrochū et inueniūt i via ciuitates optime et caſtra
multa et ville et nemoza. **I**n quib⁹ inueniūt arbores mul-
te. **E**x quibus colligit^r camphora. **P**oſt dietas at quinqs
inuenit ciuitas zayzen que grandis eſt valde et habet no-
biliſſimū portū ad quē naues de yndia cū marcacionibus
veniūt cū multitudine maxima. **Q**uā pro vna q̄ p pipere va-
dit in alexandria vt deferat inde poſtmodū ad xpianorū
terras ad portū iſtū veniunt centū. **E**ſt enim portus ille v-
nus ex maioribus et melioribus qui in mundo ſūt ppter
multitudinē et magnitudinē marcacōm que deferūt ad ip-
ſum. **H**abet enī magnus kaam de portu illo puentus max-
imos q̄libz enim nauiſ de marcacōibus ſuis oībus ſoluit
de centenario quolibet menſuras decē. **R**auis vero reci-
pit a marcatozibus pro naulo de marcacionibus ſubrilib⁹
menſuras xxx. pro centenario de ligno aloes et ſandalis ⁊
de groſſis marcacionibus reliquis recipit de cētenario xl
ppter qđ ſoluunt negociatozes in vniuerſo pputato tribu-
to regis et naulo medietatē oīm ſuarum marcacionū quas
deferūt ad portū ſupius noiātū. **I**n hac ciuitate oīm victu-
aliū magna copia eſt. **I**n hac regione eſt ciuitas tinguy v-
bi ſcutelle pulcherrime ſiunt de terra que dicitur porcella-
na in regione vna q̄ eſt de nouem ptribus māgy linguā pro

prā hñt hij De hoc regno habet magnus kaam eque mñ
nos puenus aut maiores sicuti de regno gnsay de alijs at
regnis māgy obmitto scribere grā breuitatis si debere scri
bere singula regna ci⁹ nimia esset hui⁹ libri plixitas. Por
tet autē me transire ad yndiā vbi fui ego marcus diuicius
imoratus de quo sūt magna et innumerabilia describenda.

Explicit liber secundus

Incipiūt capla libri tercij regionis illius de coꝝ fructib⁹.

Primū capitulū cōtinet de descriptione nauū yndic.

Secūdum de insula cyanpagu

Tercū qualiter magnus kaam misit exercitū suū vt ibi cō
quirētur insulam Cyanpagu

Quartū qualiter cōfracte sunt naues tartaroz et quomō
multi de exercitu enaserunt.

Quintū qualiter tartari sagaciter redierunt cyanpagu et
ciuitatem principalem ceperunt

Sextū qualiter obsessi fuerunt tartari et ciuitatem quā ce
perunt reddiderunt.

Septimū de ydolatria et crudelitate viroz cyanpagu

Octauū de mulitudine insularū

Nonū de prouincia Ayamba

Decimū de insula magna lana

Undecimū de prouincia lanach.

Quoddecimū de insula pentayn

Decimūterciū de insula q̄ dicitur Jana minor

Decimūquartū de regno ferleeb

Decimūquintū de regno bosinan

Decimūsextū de regno samara.

Decimūseptimū de regno dragoyan.

Decimū octauū de regno lamberū
 Decimū nonū de regno faufur
 Alicefinū de insula necurā
 Alicefinū primū de insula angaman
 Alicefinū secundū de insula magna seylam
 Exiij de regno moabar qđ est in yndia maiori
 Exiij de regno nar et de errorib⁹ et de ydolarria incolaz
 Exv de diuersis cōsuetudinibus regionis illius
 Exvi de alijs p̄suetudinib⁹ et nouitatib⁹ eiusdē patrie
 Exvij de ciuitate vbi corpus beati thome cōquiescit ⁊ de
 miraculis q̄ ibi fiunt ob merita ip̄ius
 Exviij de ydolarria paganorū regni illius
 Exix de regno murfili et q̄liter ibi inueniūt adamantes
 Exx continet de regno lach
 Exxi cōtinet de regno coylū.
 Exxij continet de regno comary
 Exxij de regno bely
 Exxiiij continet de regno meliber.
 Exxv de regno cozarath
 Exxvi de regno tana cambacth semenach et resmacozan
 Exxvij de duab⁹ insulis quarū vna inhabitāt viri sine mu-
 lieribus et de alia quā inhabitāt mulieres sine viris
 Exxviij continet de insula stoyra
 Exxix de insula maxima mādeygafar
 Cxl continet de auib⁹ maximis q̄ onī rutb
 Cxli de insula zamziber
 Cxliij de multitudine insularū yndie
 Cxliij de prouincia abascie
 Cxliiij de quodā ep̄o xp̄iano quē solbanus circūcidī fecit et
 de vindicta magna pro hoc scelere facta.
 Cxlv de diuersitate bestiarū puincie abascie
 Cxlvi de prouincia aden
 Cxlvij de regione quadā vbi tartari ibitant ī aglonari plaga.

De finē huius orbi

Xlviii de regione alia ad quā propter lutū et glaciem difficilis est accessus.

Xlix de regione tenebrarū

X de puincia rutbenorū

Expliciunt capitula libri terciij

Incipit lib̄ tercius **Prīmū capitulū** p̄tinet descripcōem nauū

Nars terciā nostri libri descripcionē yndie continet s̄ in principio incipiamus a nauibus **N**auēs q̄bus p̄ mare yndie nauigatur huiusmodi sunt vt plurimū de abietibus **N**abetq; nauis solariū qd̄ apud nos cooptura vocatur sup̄ qd̄ sunt camerule seu celle in numero xl quaz̄ qlibet p̄mode recipit vnū mercatorem **N**abet etiā nauis amplustre seu gubernaculū vnū al̄s vni cū qd̄ temon dicit̄ in vulgari. **N**alos autē quatuor habz et vela quatuor s̄ duo ex malis p̄dētis sic dispositi sunt vt de facili leuari valeant ⁊ deponi **N**ue autē tabule inuicē cōclauate ⁊ firmate sūt ⁊ sic tabula sup̄ tabulā applicata **N**auis vndiq; duplicata ē ferreis clauis firmatur nauis **S**ūt etiā tabule nauis intus et foris conclauate iuxta vulgare nr̄oz̄ nautarū **P**ice vero suplinite non sūt qz̄ in regionibz illis pice carēt **R**erūt autē canapū minutati et ipm̄ cū olco quodā arborū et cū catce simul miscēt et cū hac vnctione supliniūt naues **E**st autē vnctio illa tenax valde ⁊ p̄ illo s̄ vnctio optima **N**anis autē quelibet magna ducentis marinarijs aut circa idiget portat autē nanis cōir sex milia sporaz̄ piperis **N**auis remos magnos habet et sepe ducitur remigando **R**emus at̄ quilibet indiget marinarijs q̄tuor

Habet insup naus magna duas barchas magnas quarū
 vna altera maior est sed quelibet iparū pondus mille spoz
 tarū pipis defert et in suo obsequio et gubernacione req
 rit marinaros xl quo sepe naucm magnā suis alligatā bar
 chis trahūt. **A**ū remis et velis ducūt barche qñ fuit opoz
 tunū. Habet isup naus magna naues puas quas batellos
 dicimus numero decē. ppter piscacionē et anchoras ⁊ alia
 multa nauī seruiencia. **O**ēs hec naues deferunt ad exteri
 ora nauis magne latera colligate et qñ opus fuerit mittun
 tur in aquā. Barche autē similiter hñt batellos. **A**ū nauis
 magna viā magnā p mare fecerit vel p ānū integrū nauiga
 uerit vt repetetur oportet prioris q nauis tabulas supponit
 tertia circūquaq; et vngitur vt a principio scñ fuit qd ecia
 alijs vicib⁹ sit donec nauis ad vltimū sex tabul⁹ supuestita
 sit.

De insula Xyampagu Capitulū secundū

Nunc ad describendū regiones yndie accedam⁹ ⁊ in
 cipia ab insula Xyampagu q est insula ad orientē i al
 to mari distans a litore mangy p miliaria mille et cccc. et ē
 magna valde habitatores eius sūt decentis figure ydola
 tre sunt et regē habent sed nulli alij tributarij sunt. **I**bi est
 aurū in copia maxima sed rex de facili eū extra insulā por
 tari nō pmittit ppter qd mercatores pauci vadunt illuc et
 naues raro illuc ducūtur de regionibus alijs. **R**ex insule
 palaciū magnū habet aūo optimo supꝛtectū sicut apud
 nos eccie opīūtur plūbo. **G**enestre ipius palacij oēs auro
 ornate sūt pauimentū aulaꝝ atq; camerarū multarū aureis
 tabulis est coopitū que quidē auree tabule duoz digitorū
 mensurā in grossitudine pñient. **I**bi sūt margarite in co
 pia maxima q rotūde ⁊ grosse sūt rubeiq; coloris que mar
 garitas albas p̄cio et valore p̄cellūt; multi sūt ecia ibi lapi
 des p̄ciosi ppter quod insula Xyampagu opulentissima
 est valde

statim ad proprias domos omnes redeunt. Nunc ritum fuerunt puellae
dedicate ydolis donec fuerint maritate. In hac regione
quoniam rex mortui cadauer eius probur debet ex more et milites quoque
ei continue assistebant et qui cum eo equitabant omnes se viuos cum il
lo in ignem picunt ardentque cum corpore regis putantes se ex his
in vita alia eius socios esse et nunquam posse se paria societate. Non
etiam viri alij moriuntur ibidem multe eorum uxores cum eis sponte
in ignem prosumunt ut cum illis ardeant quoniam eorum cadauera sunt pro
burenda ut sint in vita alia uxores eorum. Quae autem hoc faciunt
multum a populo commendantur. In hac regione talis est consue
tudo quoniam exigente iusticia occidi debet aliquis pro iudicii re
gis petit pro gratia ut ad honorem alicuius ydoli seipsum potest occide
re habita sibi licencia congregantur ad ipsum omnes coniugum eius
et ad collum eius cultellos acutos decem vel undecim ponunt ipsi quoque
sedentes in cathedra per civitatem circumferant alia voce clamantes
Viste talis homo pro talis dei reuerencia vult seipsum occide
re. Cum autem ad locum pervenerit ubi sit iusticia publica ille
cultellum arripiens manu altera voce clamat Ego meipsum oc
cido pro illius dei amore. Quo deo seipsum graviter vulnerat
Et accipiens gladium secundum sibi minus graviter infigit et sic si
bi multiplicat vulnera ad omne minus mutando cultellum do
nec ex vulneribus moriatur. Consanguinei autem eius cor
pus comburunt cum leticia maxima homines huius regionis
nullam luxurie speciem putant esse peccatum.

De pijsis consuetudinibus regionis illius. Capitulum xxv.
Huius regionis rex et ceteri omnes magni et parvi in terram se
dei. Et si ab externis quicquid querit sedet ita respondet de terra na
ti sumus deinde reverturi et ideo terram volumus habere ne eos
despicere debeat. Pro armis parum valent aut nichil. Non autem
sunt ad bella proferre armis aut vestibus non vivunt sed solum secum
deferunt scuta et lanceas. Nullum aial occidunt si quoniam volunt car
nes proferre tunc faciunt ut aialia pro boiem regionis alterius oc
cidant. Alii omnes et mulieres bis in die corpora sua lavant.

Quicūq; aut hoc facere obmitteret apud oēs eos sicut hereticus haberet. In hoc regno iusticia magna fit ex homicidis et furtis vinū bibere nō presumūt. Et qui vinū bibisse deprehenderet infans esset et in causa qualibet a testimonio repelleret. Similiter etiā in testes nō recipiūt eos et esse homines in iudicijs recipiendos qui mari in nauib⁹ manibus se cōmittunt qz dicūt eos esse boiēs despotos.

De alijs cōdicionibus et nouitatibus eiusdem patrie.
Capitulū vicesimū sextū.

In hoc regno nō nascūt equi ideo rex var et alij quatuor reges puincie moabar annis singulis multā in equis consumūt pecuniā. Amunt enim prefati quicq; reges singulis annis vltra decē milia equoz. In regionibus etiā Surmes et chysi et dairfar et ser et deny sunt equi optimi et multi ad regnū moabar a negociatoribus deferuntur in de ditant aut ex hoc mercatores qz equū dāt vt plurimum pro precio sagiorū quingentorū argenti qui ad centū marcarū argenti ascendūt. In ipo autē anno fere omnes equi moriuntur. Ibi enim diu viuere nequnt et ob hoc annis singulis renouant. Vlli aut marscalcos equoz aut malos aut paucos habent. Et ne de alijs regionibus vadant. Per negociatores qntū fieri potest precauēt. Ipi aut yndi p se ipsos nesciūt habere curā equoz. Mer aut ille equis valde cōtrarius est. Sic qua magna ibi cōcipit ex dextrario mō no parit nichilomin⁹ equū puū et nullius valoris hnt qēs pedes torros. Ita vt pro equitatura oīno ydoneus esse nō possit. In hac puincia dantur equis carnes cocte cū riso et multa alia cibaria cocta ministrant eis. Nullū bladū ibi nascitur nisi risū. Ibi est intensissimus calor et ideo nudi vadunt pluuiā nunq hnt nisi in iunio iulio et augusto. Et nisi esset pluuiā triū pdcōz mēsiū q aeri refrigeriū tribuit nullus ibi viuere posset p caloris angustia. In hac regioe

Qualiter magnus kaam misit exercitū suū vt cōquireret
insulā cyampagu. ¶ Capitulū terciū.

Pugn^o kaā Kublay audiens a marcatoribus seu nar
rātib^o de diuicijs Ayāpagu direxit illuc duos de ba
rombus suis cū exercitu maximo vt insulā ipām eius dñio
sbiugarēt. An^o at eoz dicebat anatar alius vō santbim g
a portu quinsay et cū multis nauib^o et magno equitū et pe
ditū apparatu iter arripientes puenerūt illuc et descendē
tes in terrā multa dampna villis et castris intulerūt que e
rāt in planicie. Orta est at inter eos inuidia ppter qd vn^o
alterus volūtati acquiescere ptempnebat. Ideoq; pspice
non successit eis. Nā neq; vrbē aliquā vel castrū solū plio
modico deuicēit. Et qz hij q i castris erāt nūq se eis trade
re voluerūt de mādato ipoꝝ baronū decapitati sūt oēs pter
octo viros q int eos iuēti sūt qz qlibet p̄ciosū lapidē p̄lūtū
hēbat i brachio int carnē ⁊ cutē de q null^o adūtere potuissz
Est at bui^o mōi lapis nephād incātacōib^o dedicat^o ad ef
scm bui^o scz vt q talē sup se lapidē deferrz ferro occidi ⁊ vl
nerari nō posset. Nū igit feriebant gladijs ledioio nō po
terant. Quo cognito mādauerūt eos ligneo fuste mactari
⁊ sic statim mortui sūt et baroēs sibi pfatos lapides acceperūt

Qualiter cōfracte sūt naues tartaroz exercit^o et quō ml
tude exercitu euaserūt. ¶ Capitulū quartū.

Acidit aut quadā vice vt in mari tempestas surgeret
et tartaroz naues a vi ventoz ad portā ripariā quaterent
Cōsulentibus marinarijs vt naues elōgarentur a tra viui
uersus exercitus intrauit pcella vō forci^o ingruente naues
mlte pfracte sūt et quierāt i nauib^o ad insulā aliā iux^{ta} Ayā
pagu ad miliaria qtuor cū lignoz fragmētis aut natādo p
puenerūt pplius at cū nauib^o qui potuerūt euadere ad ppa
redierūt. Qui at puenerūt ad insulā fuerūt circa tā milia s
qz naues p̄diderūt et multitudinē socioꝝ et qz vicine erant

insule **A**yampagu humano eis deficiente p̄sidio se morti
proximos extimabāt in uulula ad quā puenerunt nulla erat
habitatio

Qualiter tartari sagaciter redierunt et ciuitatē principā-
lem ceperunt **C**apitulu v

Maris autē tempesti ate cessante viri insule magne **A**y-
ampagu cū multis nauibus et exercitiā magno iuerūt
ad illos uolentes eos occidere quos uidebant argumētis
et auxilio destitutos ⁊ cū relictis nauibus descenderūt ad
terrā tunc tartari sagaciter illos clongauerunt a littoze ⁊ p
aliā viā diuerrentes subito puenerūt ad litus et oēs ascen-
derunt in naues **H**ostes aut sine nauibus in insula dimit-
tentes iuerūt ad insulam **A**yampagu et vexilis hostiū ac-
ceptis q̄ in nauibus inuenerūt iuerūt ad ciuitatē q̄ in insula
principalior erat **Q**ui aut in ciuitate remanserant ut uide-
rūt sue gentis vexilla putantes suos redire victores eis ob-
uiam exierunt qui statim ciuitatē iurantē mulieribus et
ceteris q̄ ibi remanserūt expulserunt.

Qualiter obsessi fuerunt tartari et ciuitatē quā ceperant
reddiderunt **C**apitulū sextū

Rex uero **A**yampagu hijs auditis de locis alijs isule
nauibus pcuratis cū exercitu suo nauigabat **A**yam-
pagu et obsedit ciuitatē quā obtinuerūt tartari. **T**anta aut
diligencia omnis introitus et exitus ciuitatis custodiri fe-
cit q̄ nullus vnq̄ ad eos ingredi de exteriorib⁹ potuit ne-
q̄ de interioribus potuit ciuitatē exire **S**icq̄ septē mensi-
bus inclusi et obsessi fuerunt ab exercitu magno q̄ magno
kaam nō potuerunt p aliquē nunciū aliquo intimare **N**i-
dentes aut se p̄sidio a suis habere nō posse saluis psonis
oīm ciuitatē illi regi **A**yampagu libere tradiderūt et post
modū ad p̄pria redierunt **H**oc aut fuit anno dñi millesi-

De ydolatria et incredulitate viroz **Capitulū septimū.**

In hac insula **Xyampagu** et in regionibus illis ydola sūt multa caput bouis habēcia qdā vero porci alia ā arietis siue canis aut alioz aialiū diuersoz. Quedā ecia ydola ibi sunt habencia quatuor facies in capite vno. Alia ecia sūt que tria capita hnt vnū scz supra collū et duo alia sup humeros hinc inde. Quedā aut hnt qtuor manus alia decē alia vero centū. Illud at ydolū qd plures man⁹ habet vl' habuit āphozis esse vtutis credit. Nū aut qritur ab incolis **Xyampagu** horū causā cōiter nichil aliud rñdere sciūt nisi q sit ab corū patrib⁹ creditū et talē ab illis credici onē hnt volūt qz imitari et credere qd imitati sūt pces eoz. **H**abitatores vero insule **Xyampagu** qñ boiēm extraneū capiūt si captiuus p̄t pecunia redimi illū dimittūt recepta pecunia. Si at p redemptione sua p̄ciū habere nō potest occidunt illū et coctū manducant et ad huiusmodi cōuiuū inuitant cōsanguineos et amicos qz carnes illas libentissimē p̄medūt dicentes būanas carnes cētis carnib⁹ eē meliores.

De multitudine isularū regionis illius et de eoz fructib⁹

Capitulū octauū

Mare illud vbi est insula **Xyampagu** est oceanū. Et dicitur mare cym B est mare māgy qz puincia mangy ē in littorib⁹ eius. In B mari vbi est **Xyampagu** sūt insule alie plurime que cū diligencia p̄putate a marinarijs et pedorarijs regionis illius inuēte sūt septē milia ccc. lxxvii quarū maior ps ab hominib⁹ inhabitat. In oibz at insulis p̄fatis oēs arbores odorifere sūt neqz em ibi v̄gulta crescūt qñō sunt odorifera valde et vtilia. Vbi sūt aromata infinita. Vbi pipalissimū est vt nix de nigro est ecia ibi copia maxima. **N**egociatores at p̄ciū illarū raro accedūt illuc p

annū p̄tinuū sūt in mari qz in hyeme vadunt et in estate re-
deūt duo soli venti in mari illo regnāt vnus in hyeme ali⁹
in estate Est etiā hec regio multū distas a litorib⁹ yndie
de hac regione qz ibi nō fui narrare nichil p̄cludo Scūta-
mur igit ad portū zayzen vt in ad alias r̄giones p̄cedam⁹.

De puincia zyamba Capitulū nonū

Post recessū igit a portu zayzen nauigando p̄ garbinū
p̄ mille et quingēta miliaria puenit ad puinciā zyam-
ba que magna ē valde et multaz opū bec puincia ppriam
linguā habet et ppriū regē et sectat ydolan iā Anno dñi.
ccc lxxvij milis magn⁹ kaā Cublay vnū ex suis princi-
pibus noie lagata cum exercitu magno vt eius dñio illā p̄-
uinciā s̄biugaret Inuenit at ciuitates tā fortes z tā fortissi-
ma castra ei⁹ qz neqz citates neqz castra capere potuit s̄ qz
r̄giones villas arbores deuastabat p̄misit r̄x zyamba ānu-
ati m̄gno kaā t̄buta p̄soluere si cū cū pace volebat dimittē
cū Cōcordia discessit exercit⁹ et rex ille elephātes xx pul-
cherrimos ānis singul⁹ mittit ad regē Aggo marc⁹ fui i hac
puincia vbi regē ātiquū iueni bñtē vxorū multitudinē ex q-
bus mares et fciās habuerat ccc xxxvi c et l iā poterāt de-
ferre arma Vn hac regione multe iufātes sūt z ligna aloē
sūt ibi i copia magna Sūt etiā ibi nemora de lignis ebanū.

De insula magna lana Capitulū decimū

Omissa puincia zyamba nauigat int̄ meridiē et syro-
chū p̄ miliaria cccc puenit ad magna lana q̄ in circui-
tu suo habet mensurā miliariorū triū miliū Vn hac insula
rex est qui nemini est tributarius Vbi est pipis nucū mus-
catarū spice galange cubelarū gariofolorū et ceterorū aro-
matū copia maxima Negociatores multi ibi cōfluunt qz
lucra magna p̄cipiūt Qēs habitatores insule ydolatre sūt
magnus kaam nondū potuit eā obtinere

De puincia laach Capitulū vndecimū.

Omissa insula lana itur inter meridiē et garbinū per miliaria vij. et puenit ad insulas duas q̄ dicuntur sandur et candur vltra quas ad. cccccc. miliaria est puincia laach que grandis est et ditissima valde regē ppriū et linguā ppriā habet nulli tributū reddens nisi soli p̄po regi. Est enim fortis valde et a nemine pōt inuadi Nicole puincie ydolatre sūt In hac puincia crescūt birci q̄ domestici sūt et magni vt limiones qui valde boni sūt. Et sūt ibi elephantes multi Et ē ibi porcellana que p̄ moneta expēditur de qua dem̄ est sup̄ No hanc puincia pauci de alijs regionibus cōfluunt q̄ regio nō est bñ domestica

De insula pentayn Capitulū duodecimū

Post discessū a laach navigat p̄ miliaria quigēta vsus meridiē et inueit insula pētayn q̄ et regio situestris valde ē Ibi sūt nemora arborū odoris magni et magne utilitatis Sūt puincia laach et pētayn p̄ miliaria xl. nō inueit altitudo maris vltra passus quatuor p̄pt qd̄ op̄ nautas eleuare gubnacula seu temones puenit ad regnū malcyur vbi sūt aromata multa i copia maxima Est ecia ibi ppriū ydeoma

De insula q̄ dicitur iana minor Capitulū xiiij

Tra insula pentayn p̄ syrocū post miliaria Centū inuenit insula q̄ dicitur Iana minor q̄ in suo ābitu p̄trūz miliaria duo Ibi sūt octo regna cū singulis regib⁹ et ē ibi ppria lingua Et oēs habitatores hui⁹ insule ydolatre sunt Ibi enim est oīm aromatū copia quarū similitudinē nūq̄ vidimus citra mare Nec regio in t̄m̄ est ad meridiem posita q̄ de ipa polus articus videri nō poterit stelle. s. illa que dicitur vulgariter tramōtana Ego at̄ marcus fui in sex regnis huius insule. s. in regno ferlech bosinā dragoiā lambri et farfur In alijs autem duobus non fui Primo igitur

dicā de regno ferlecb.

De regno ferlecb   **Capitulū xiiij.**

Occasione sarracenoꝝ negociatoꝝ quozū ad regnū ferlecb pfluuit multitudo habitatores illius regni qui habitāt in regione maritima acceperunt legē miserabilis machometti Qui autē in montibus habitant legē non hnt sed bestialiter viuūt Et primā rem cui⁹ occasum mane habent qñ surgunt pro deo hnt vel adorant. Dñm animalīū mūdoꝝ et inundoꝝ et etiā hoīm carnes manducant

De regno bosman   **Capitulū xv**

Regnū vero bosmā linguā ppriā hz boiēs enī valde bestiales sunt dicūt enī se sbiectos esse magno kaam. sed ei nō soluunt tbuta Quq; tñ mittunt iocalia aialīū filī nestriū. Vbi sunt vnicoꝛnes magni valde qui paz miōres sūt elephātib⁹ Vnicoꝛnis enī pilū hz bubali pedē autē habet ad similitudinē elephātis caput hz vt aper qd semp habet incuruatū ad terrā In luto libenter morat et ē aial valde turpe In fronte medio cornu vnicū habet grossum valde et nigrū linguā spinosā hz spinis magnis et grossis impletā cū lingua hnat et boiēs et aialia maxime ledit In Regno symec mltē sūt diuersaz manierū qꝛū quedā puu te sūt hntes facies boī similes et in ceteris etiā mēbris corpis multū hoīb⁹ silant venatores eas capiūt et depilant pilos nūmodo in barba dimittentes et in locis alijs ad similitudinē hoīs Post h̄ eas mortuas in formulis ponūt et in sp̄ibus pficiūt ne mercescāt dein eas desiccāt et negociato rib⁹ vendūt qui eas p diūsas mundi pres deferūt et faciūt multos credere q sunt boiēs ita pui In hoc etiā regno mlti inueniūt austures nigri vt corui gaues optime capiunt.

De regno samara   **Capitulū xvi**

Post regnū bohem inueniūt regnū samara in eadē insula in quo regno ego marcus duob⁹ mensibus fui cū socijs imoratus qꝛ tpe nauigationi aptū habere nō potuimus Descēdimus enī in terrā et ibi castra lignea cū ppugnaculis fecim⁹ in quib⁹ maiori pte tps morabamur bestialē illius patrie pplm metuentes qui libentissime pedūt carnes huānas In hoc regno nō apparet polus articus qui vulgariter dicitur transmōtana nec etiā apparent stelle vñe maioris quas vulgus noiāt currū magnū habitatores regni illius ydolatre sunt et valde in suis moribus bestiales et valde siluestres pisces optimi ibi hñt in copia maxima triticū ibi nō crescit sed de riso panē cōficiunt Vinetas nō hñt sed vinū hoc mō faciūt Sūt ibi arbores multe pue que assiliātur palmis quarū singule ramos quatuor hñt et vt plimū certo āni tpe ramos incidunt et ad singulos ramos ligāt vñceos singulos in quibus fluentē arboris huōrem colligūt sicut colligit aqua vitis In tanta autē copia ille liquor habūdat qꝛ inter diē et noctē replet vñceus qui ad ramū est alligatus Postea rurū euacuatos vñceos reponunt ad ramos et sic diebus plimis hec vindemia durat Deīn ad pedes arboris aquā effundūt qñ iā arbor guttas emittere desinit et post modicū rurū humor fluere incipit sñ nō tātī valoris vt prior et hoc liquore p vñio vtūtur de quo copiam hñt magnā et ē valde grati saporis Colore bz albū ⁊ rubeū ad similitudinē vini In hac regione sūt nuces indice in copia maxima que magne sūt et optime habitatores huīus patrie omnibus indifferent carnibus vtūt in cibū

De regno dragoyam **C**apitulū xviij

Regnū vero dragoya vbi colūt ydola regē ppiū hñt et etiā ppiam linguā Ibi hoīes sūt valde siluestres Est ibi fluctudo talis qñ quis qñiter infirmat plāguinci ei⁹ magos ⁊ incātatores ad illū adducūt ⁊ interrogāt an ille

valebit liberari Illi autē scōm nra demonū sibi scā de illi
us malefcentia vel morte rident Et dicūt infirmū libera
rino posse comocant illos qui sciūt optime et facillime in
firmos occidere et os infirmi cōcludūt ita vt facili ter abe
litū pdant quo mortuo carnes illius incidūt et coquūt et
gregati in vnu oēs sanguinei eius illas carnes cū medull
omnibus comedūt Dicit enim q si carnes illius putresce
rent puerterent in vermes postea fame morerent At aia
defūcti illius ex hoc grauissime penas pateret Qssa in cau
nis monciū sepeliūt ne possint ab hoīe vel a bestia tangi.
Qñ homines regionis illius aliquē capiunt de pibus ali
enis si se pecunia nō pōt redimere ipm occidūt et comedūt

De regno lambri Capitulū xvij.

Aliud pfate insule regnū dicitur lambri vbi sūt valde
multa aromata Ibi crescunt birci in maxima copia
Postq creuerūt transplantant et tribus ānis in terra di
mittunt postea cū radicibus euellunt et de hijs bircis ego
marcus portauī mecū venecias et ibidē seminari feci s qz
requirunt calidiūsimā regionē non poterant nasci Regni
hui⁹ incole ydolatre sunt In hac regione quoddā ē valde
stupendū Sūt ibi hoīes multi qui hnt caudas vt canis lō
gitudinis palme vnus hij hoīes caudati nō sunt in ciuita
tibus sed in montibus habitant. Ibi etiā sunt vnicores
multi et alia animalia multa valde

De regno farfur Capitulū xix

Ex tū vero illius insule regnū dicitur farfur vbi nascitur
Camphora melior q alibi valeat repiri que eqli pōde
re paulo pmutat panē de riso faciūt et tritico carēt lacte
habūdāt quo vescūt vt plimū vinū de arborib⁹ hnt de qui
b⁹ omē cū regno samara In hac regione sūt arbores ml
te magne grossitudinis que hnt sōtilissimū corticē sō corti

ce vero farina ē optima valde de q̄ delicata cibaria p̄pani
de quibus ego marcus pluries comedi In alijs duobus
insule regnis nō fui ideo de eis nil aliud recitabo.

De insula necuran   Capitulū xx.

Post recessū de insula yana ex pte regni lambri proce-
ditur p mare ad centū et quinquaginta miliaria et in-
ueniūt insule due. s. Recuran et angaman Populus aut
insule necuran regē nō habēt bestialiter vivūt valde. bui⁹
habitatores insule mares et femine nude vadūt et in nulla
pte corpis tegūt Et ydolatre sūt Remora sūt ibi arborū
sandaloz rubeozū nucū yndie et gariofolarū et habent co-
piam birtiozū et diuersaz specterū aromātū

De insula angaman   Capitulū xxj.

Hia insula q̄ d̄r angamā que magna ē Qui⁹ pplis ydo-
la venerat et bestialit valde vivūt Voies eius silues-
tres atz crudelissimi sūt risolacte et carnib⁹ vescūt nullam
carnē abhoiāt i cibū. būanas ei carnes p̄medūt hoies ibi
valde deformes sūt nā caput q̄i caninū hnt et oculos canib⁹
similes Ibi oim aromātū copia ē Sūt ecia ibi fructus va-
rij ⁊ diuersi circa marinas ptes frcibus iris valde dissiles

De insula magna seylam   Capitulū xxij.

Post recessū ab insula angaman p miliaria mille v̄sus
garbinū inueniūt insula seylā que vna ē de melioribus
et maioribz insulis mūdi hūs in gyro mille miliaria duo mi-
liaria et xl. Qui tñ aliqñ maior qz sicut in illis p̄tib⁹ ē famo-
cōis gyrū ei⁹ p̄phendebat aliqñ mille miliaria et ccccc mi-
liaria Et⁹ at veniēs vehemēs a r̄gione tūsmōtang sic for-
tis in ānis multis in insulā irruit ipetu maximo vt multis ex
marinis mōribus cadentib⁹ multū ex insulis terriozū pi-
clitē ⁊ occuparet maxima loca terre Insula hec regē di-

tissimū hz qui nulli tributari⁹ ē Moies insule ydolatre sūt
 et oēs nude ābulant mares et femine h̄ quilibz vercūda
 opit pāno vno Nullū bladū hnt excepto riso Carnib⁹ ri
 so et lacte viuūt habūdanciā hnt feminū solūmō de quib⁹
 oleū faciūt hnt biricios meliores mūdi qui ibi crescūt Ali
 nū etiā hnt de arborib⁹ de quib⁹ om̄e sup̄ in regno sama
 rā In hac insula lapides p̄ciosi iueniūt qui dicūt Rubinū
 qui regionib⁹ alijs nō inueniūt vel hnt. Multi eni etiā
 saphiri et topacij et amatiste ibi sunt multiqz alij lapides p̄
 ciosi Rex huius insule habet pulchriorē rubinū qui vñq̄
 fuit visus in hoc mūdo habet enim viii⁹ palme longitudi
 nē et ad mensurā grossiciei brachij hoīs Est āt splendi⁹
 sup̄ modū omni macula carens ade⁹ vt ignis ardens vide
 atur esse Magn⁹ kaam Kublay nuncios suos direxit ad
 illū rogans vt p̄fatu lapidē illi donaret et ipe donaret ei
 valorē vnius ciuitatis Qui r̄ndit q̄ lapis ille suoz erat añ
 cessozū nulli cū vñq̄ homini daret Qui⁹ insule hoīes bel
 licosi non sunt sed valde viles Quando autē bella cū aliq
 bus habent de alienis p̄tibus stipendiarios vocant et spe
 cialiter sarracenos

De regno maabar ¶ Capitulū xxiiij.

Ultra insulā scylā ad miliaria xl iuenit maabar q̄ ma
 ior india nūcupat Nō autē ē insula h̄ terra firma. In
 hac puincia quiqz reges sūt Prouincia ē nobilissima et ditis
 sima sup̄ modū In p̄mo hui⁹ puicie rex ē noie Seudeba
 i quo regno sūt margarite i copia maxiā In mari eni hui⁹
 puicie ē maris brachiū seu sinus int̄ firmā terrā et insulā
 q̄dā vbi nō est aquaz pfūditas vltra decem vel duodeci
 passus et alicubi vltra duos Vbi inueniūt margarite sup̄
 oce Mercatores eni diuersi societates adinuicē faciunt z
 hnt naues magnas et puas hoīesqz cōducunt qui descen
 dūt ad pfundū aquarū et capiunt cōcbilia in quibus sunt

margarite **Q**uā autē hij piscatores sustinere nō pnt ascen-
dunt rurūq; descendūt in mare et sic pagūt tota die **S**ūt
aut in sinu illo maris pisces ita grandes qui occiderēt des-
cendentes in mare sed per negociatores hoc modo illi pi-
culo puidetur cōducunt negociatores magos quosdā qui
dicūtur **A**brayanna qui cū incārationibus suis et arte dy-
abolica cogunt et stupefaciunt pisces illos ita vt neminē
possint ledere **E**t quia huiusmodi piscacio de die et nō de
nocte fit magi illi de die incārationes faciunt ques sero p
nocte dissolunt **T**iment enim quis furtim sine negotiato-
rū licencia mare descendat et accipiat margaritas **F**ures
aut metuentes in mare ascendere nō attemptant nec aliqs
alius inuenitur qui sciat huiusmodi incantaciones facere
nisi illi abrayanna qui a negociatorib; sūt cōdacti **N**ec aut
piscacio in mari fit p totū mensem aprilis vsq; ad mediū mē-
sis may et tūc de margaritis illis bētur innumera multitu-
do quas negociatores post modū diffundūt p orbem **N**e-
gociatores aut qui hanc piscacionē faciūt et emant a rege
de omnibus margaritis solūmō decimā ptē solunt **I**n-
cantatoribus aut qui stupefaciunt dant de ematibus vi-
simā ptem piscatoribus etiā optime puidetur **I**n medio
vero may vltari^o nō repiuntur ibidē sed in loco alio qui ab
isto pccc miliaria distat bētur margarite in mari p totum
mēsem septēbris vsq; ad mediū mensem octobris **T**otus
huius puincie pplas omni tempore nudus incedit pāno
tū vno verecūdia opit **P**er etiā huius regni nudus vadit
vt alij sed ad collū defert torquē aureā saphiris imaragō
et rubinis alijs q; preciosissimis lapidibus vndiq; coopta
q̄ torques est maximi pccij supra modū **S**imiliter etiā ad
collū eius torda de serico pendet in qua sūt centū et q̄tuor
lapides preciosi margarite videlicet grossissime et rubini
Oportet enim cū singulis diebus centū et quatuor orōes
dicere de mane ad deorū suorum reuerenciā et de sero si

militar totidem. defert aut rex tria artificia ad singula brachia et ad crura quod omnia sunt lapidibus preciosis cooperta. Ad digitos aut manu defert rex lapides preciosos. Valent autem vnam optimam civitatem preciosi illi lapides quos rex ille super se primum defert de margaritis enim quod capiuntur ibi rex pro se meliores et grossiores accipit. insuper rex prefatus ccccc. uxores habet et vni de fratribus suis uxorem abstulit sed ille iram ei metuens iniuriam dissimulavit.

¶ De regno sar et moribus et de ydolatria incolarum eius.

¶ Capitulum xxxiiij.

Habitatores regni sar omnes ydolatre sunt multique ex eis boues adorant dicentes bouem esse re scissimam. neque autem bouem occidunt neque carnem eius ob reuerentiam comedunt. Autem autem moriuntur boues ad ypem eorum accipiunt et eo domos suas purgant. Inter hos autem ydolatras quidam alij sunt alterius secte qui dicunt gony qui boues non occidunt sed si propria morte decedunt aut ab alijs occidunt tunc bene comedunt carnes eorum. ferunt in regione illa quod hijs sunt de eorum progenie qui occiderunt beatum thomam apostolum nullus autem ex eis ingredi potest ecclesiam ubi est corpus eius. Decem enim boves unum ex illis intrmittere non possent in illam ecclesiam. In hac puincia sunt multi magi augurij et incantationibus et diuinationibus intendentes. In hac puincia sunt multa monasteria ydolorum ubi multa ydola sunt. Multi autem ydolis ad que apostolorum reuerentiam habent filias suas offerunt. Puellae tamen habitant in domibus patrum. Autem autem monachi volunt sollempnia festa facere prouocant puellas ydolis oblatas quod venientes corneas ante ydola faciunt et cantus magnos sepe autem prefate puellae cibaria secum ferunt et mensam ante ydolum faciunt et tamen ante eum dimittunt donec magnus princeps morose possit praderere. Interi autem ante ydolum cantant atque tripudiant et credunt quod tunc deus ille ius carni prouocat. Post hoc prouocant ad mensam preparam cum magna reuerentia. Hijs omnibus

de condicionibus et mirabilibus regionis qui redeuntes captiuū quē q̄sierūt reduxerūt et int̄ cetera q̄ de insulis referēbāt dixerūt ap̄ros esse magnos bubali et q̄ ibi erant gyrafe et onagri i copia magna et alia aiācia multa quoz ip̄s in nostris regionibus nō habemus

De insula zanzibar Capitulū xli.

Iuuenit̄ postea insula zanzibar q̄ in gyro capit duo milia miliaria. Ybi est rex pprius et lingua singularis. Oēs ecia insule habitatores ydolatre sunt Sūt ecia corpe grossi sed altitudo corporis grossiciei pporcione debita non uidet̄. Nā si p̄tenderet̄ in altū iuxta qd̄ grossitudo requireret̄ absq̄ dubio viderent̄ esse gygantes fortes tñ sūt valde nā vnus illoz tñ oneris defert̄ quātū sustineri possent quatuor viri de alia regione vnus ecia ex illis p̄ quinqz aliterius regionis cibū allumit̄ oēs nigri sūt et nudi incedunt sed verenda operiūt capilloz tā densā crispitudinē hnt̄ vt cū aqua vix possint extendi os hnt̄ magnū valde et nares vsus frontē sup̄ relcuatas aures grādes et oculos hnt̄ horribiles Mulieres vō corz sili mō deformes sunt valde os magnū hnt̄ nares grossas et oculos peminētes man̄ vō grossiores hnt̄ in q̄duplo q̄ hnt̄ aliarum genciū mulieres Populus hic carnib⁹ lacte riso et dactilis vescit̄ Alincis carent̄ s̄ pocionē p̄ potu cōi optimā faciūt de riso zucharo et dactilis et alijs sp̄cibus mercacōes ibi maxime siūt et spālic de ambra et dentib⁹ elephantū Ybi eni elephātes sunt multi et cete grādia in mari illi⁹ insule capiūt Viri insule illi⁹ vel hui⁹ fortes sūt valde et bellicosi et de morte nō curare videt̄ Equos n̄ hnt̄ s̄ cū elephātib⁹ et camel⁹ ad bella pcedūt Faciūt aut̄ sup̄ elephantes lignea castra tāte magnitudinis vt sup̄ vnū ex castris stent viri muniti ad p̄clū xvi vel xx cū lanceis et gladijs et lapidibus pugnant qui in butusmōi castris sūt Castra at̄ illa sūt ascrib⁹ coepta Cū igit̄

impūmīr Sarraceni vero huiusmōi signū hnt in frōte vsqz ad nasi mediū. Sunt in īpa puincia iudei multi q cū ignito ferro signati et cauteulati lūt in vtraqz maxilla Rex āt maior in vtraqz puincia habitat Sarraceni vō in extremis puincie habitat vsus puincia aden In puincia adē pōicauit beatus thomas apłus vbi multos populos puerit ad xpm Postmodū se trāstulit ad regnū moabar post multozū conuersionē fuit martirio coronatus vbi etiā corpus suū sanctissimū requiescit sicut superius dcm̄ est In hac puincia boni milites sūt et probi et in armis strenui valde qī aut cōtinua bella hnt cū soldano de aden et cū nubianis in alijsqz infinitis multis tēminis cōstitutis

De quodā epō xp̄iano quē soldanus aden fecit circūcidi in iniuriā fidei xp̄iane et regis abascie et de magna vindicta Capitulū xliiij.

Anno dñi ~~MCCLXXXVIIII~~ CCCLXXXVIIII Rex pncipalior hui⁹ prie alias puincie abascie voluit ī iherlm vilitare sepulchz dñi nri ihū xp̄i Cūqz ppositū sue deuocionis baronibus declarasset dīlūasū illi ab oībus extitit ne psonaliter illuc iret metuet āt ei ne sinistz aliquid ei ī via accideret qz erat tñsiturus p terras sarracenoz infidelū. Aōsulerūt igit vt ep̄m quendā scm̄ regionis illi⁹ ad venerabile sepulchrū destinaret p quē illuc sue deuocōis dona tñmitteret qui eozū acquiescēs p filio cū oblacione solēpni p̄fatū illuc direxit ep̄m Cū āt rediens p terrā tñsiret regis aden cui⁹ icole sarraceni sunt et hnt sūne xp̄ianos exolos Rex aden p̄fatū cepit ep̄m audiens ip̄m xp̄ianū esse et nunciū regis abascie puincie Cūqz ep̄s fuisset regis asp̄cibus pñtatus pminat⁹ fuit rex epō valde durissime nisi abnegaret xp̄i nomē et legē suscipet machometti Ep̄s vō constanti aio in fide dñi pseuerans voce se sponte obtulit moriturū añ q̄ a xp̄i fide ⁊ caritate deficeret Cūc soldanus aden ip̄m circūcidi

mādanit in despcū fidei xpiane ⁊ sui regis abascie qui xpī
anus erat Dimissus igit̃ eps circūcisus puenit ad regem a
bascie Tūc rex cū audisset q̃ circa ipm gesta fuerant in ira
p̃bigna cōmot⁹ exercitu magno cōgregato peditū et equi
tū et elephanti cū castris p̃tra terras regis aden mouit ex
ercitū Soldanus vō aden reges duos secū hīs occurrit il
li cū exercitu m̃gno p̃miserūt at ad inuicē plū et occisis mī
tis de exercitu regis aden Rex abascie victor extitit ⁊ rur
sum ad regis aden interiora puenit ac p̃cessit Sarraceni
āt in tribus locis illis volentes obsistere ne t̃nsiret semp fu
erūt debellati ab exercitu regis abascie Moratus ē vero
rex abascie in terris regis aden post victorias mense vno
p̃tinue deuastās regionē Post hoc cū honore magno ad
ppria redijt īmanitate sceleris regis aden optime vindicata.

De diuēitate bestiarū regis puincie abascie ¶ **Caplꝝ xlv**
Abscie populus carnib⁹ lacte et riso vescit̃ et vititur
oleo de sosma m̃lte citates ibi sūt et opida multa Vbi
sūt mercacōes maxime buchiran⁹ optim⁹ et bōbacini pā
ni in copia maxima ibi sūt. Elephantes multi sūt ibi licet
non vescāt̃ s̃ illi de alijs p̃ribus yndie deferūtur Vbi nas
cūt gyraffe multe leones leopdi et alia aiālia multa valde
dissimilia t̃n nris Vbi sūt onagri multi et aues diuersarū
sp̃ez quas in regionib⁹ nris nō bēm⁹ Vbi sūt galline pul
cherrime Vbi sūt struciones grandes vt azini papagalli si
ue epymachi multi et pulchri sūt ibi et diuersarū manerie
rū symee Catti pauli et catti manones qui būanas oīno ef
figies habere videntur.

De puincia aden ¶ **Capitulū xlvī.**
Aden puincia regēbz que soldanū vocāt. Incole p
uicie hui⁹ oēs sarraceni sūt et xpianos sup̃ modū h̃nt
exosos Vbi sūt citates multe ⁊ castra multa Vbi ē portus

optimus ad quē multe naues de yndia pfluūt aromata de
ferentes ⁊ negociatores qui emūt aromata vt in alexandriā
ea deferant ⁊ p dictas septē sup fluuiū deducūt postmodū
sup camelū ponūt et p xxx dictas cū camelis vadūt donec
ad fluuiū alexandrie veniāt ibi ea rursū in naues alias tñs-
ferētes vsq; ad alexandriā deducūt **N**ec via facili⁹ ⁊ bre-
uior ē q̄ negociatores facere possūt qui marcacōes et aro-
mata de yndia ad alexandriā deferūt p eandē enī viā equi
a marcatoribus deducūt in yndiā **R**ex at̄ ad enī fructus tā
magnos pcipit de mercacōib⁹ q̄ p suū ducunt territorii q̄
ob puentus innumeros ipe vnus de dicionib⁹ regib⁹ ē qui
in mūdo sūt **Q**uā soldanus babilonic obsedit achon et ex
pugnabat eā **A**nno dñi **M**cc lxx. soldanus de adē misit
in auxiliū eius equitū xxx milia et cccc milia camelozū hoc
autem nō ido fecit q̄ soldanū babilonic sic diligeret s̄ solū
quia amarissimo odio oderat xpianos vltra portū regni a
den ad miliaria xl est ciuitas vna maxima nomine **A**scyer
in eadē pincia q̄ sita est ad septētrionalē plagā regni mul-
tas sub se ciuitates habens et castra multa et est subiecta
dominio regis aden **I**uxta hāc ciuitatē portus optimus
est **D**ēs hui⁹ patrie in iule incole sūt sarraceni. de hoc por-
tu tam innumera multitudo equoz a negociatoribus de-
fertur in yndiā vt de multitudine ipa vix narrantibus cre-
di posset **I**n hac provincia est copia magna thuris albi et
optimi qd̄ de puis arboribus q̄ similes sunt abietibus gut-
tati fluit. **I**ncole enim huius regionis crebris incisionib⁹
pforant et incidūt cortices arboris et de incisionibus illis
profluunt extra corticē gutte thuris **S**imiliter etiā absq;
huiusmōi incisionibus multū de huiusmōi liquore fluit ex
cis. ppter calozē maximū regionis illius et postmodū idu-
rescit. **S**unt etiā palme multe que dactilos optimos faci-
unt et copiose **N**ullū bladū ibi nascitur pter risum et de il-
lo modicū ibi crescit **O**pportet autē vt illuc blaba de regio

nibus alijs deferantur. **P**isces habentur hic in copia magna et optimi quos vulgariter tinni vocamus vineis carer sed vini optimi de dactilis riso et zucchero faciunt. **I**n hac regione sunt verueces statura pui qui neque aures habent omnino nec formam aliquam loco aurium sed ubi cetera animalia aures habent ibi habent duo cornua puula. **A**lia regionis illius .i. equi boues aues atque cameli ad esum piscium assucta sunt et ille est comis et cotidianus cibus eorum. **N**am quia terra illa pre calore est arida supra modum. **I**deo herbas non germinat neque blada propter quod pisces animalibus in cibum exhibent. **T**ribus autem anni mensibus fit ibi captura piscium mirabilis .i. marcio aprilis et maio ita quod stupor maximus sit de tam inestimabili piscium captura hos pisces siccant et fuant pro totum annum animalibus prebent. **S**imiliter etiam alia prefata illius regionis pisces recentes etiam et siccos comedunt quod ad siccos magis assucta sunt faciunt at incole huius regionis panes bis coctos de piscibus supradictis. **N**am pisces magnos minutati prout et minuta illa fragmenta perspugant et comolunt glutinant et permiscet simul sicut et de farina fit quando panis de bladi pasta conficitur post hoc panes illos ad solem desiccant qui deinde pro totum annum optime conseruantur.

De regione quadam ubi tartari habitant in aquilonari plaga. **C**apitulum xlvij

Terminatis hijs que de yndia et quibusdam ethiopic regionibus narrare disposui. **N**unc autem antequam huic libro finem imponam ad regiones quasdam optimas que sunt in extremis partibus aquilonis de quibus suo loco in superioribus libris partibus narrare obmiseram gratia breuitatis redeamus.

In regionibus quibusdam in aquilonaribus imminis positis ultra polum articum multi tartari habitant regem habentes qui est de progenie regis tartarorum qui quidem tartari ritus et mores seruant antiquorum predecessorum suorum qui veri et recti

tartari sūt Dēs vero ydolatre sūt ⁊ de ī vniū colūt quē **De**
zangaym vocāt quē putāt tre et oim que pducūt ex ea brē
dñiū et iō vocāt eū deū tre buic dō falso simulachr ⁊ yma
gines de filtro faciūt put de alijs tartaris ī supiorib⁹ dcm
est **Dopulus** hic neq; in castris aut opidis neq; ī citatib⁹
bitat s; ī mōtib⁹ et cāpestrib⁹ regionis illius Sūt at hij
tartari ī multitudine maxima et nulla penit⁹ blada hnt s;
carnibus et lacte vescūt **In** pace maxima viuūt q; rex co
rū cui oēs obediūt eos ī pace pseruat. **Samelox** equorū
boū ouīū et aliorū aialīū diuersorū hnt multitudine copiosa
Ibi sūt vrsi albi et nigri totalit⁹ valde magne longitudinis
vt plimū xx palmorū **Ibi** sūt vulpes nigre et magne valde
Ibi sūt onagri ī multitudine magna **Ibi** sūt etiā aialia p
ua q̄ dñt rondes q̄ pellē hnt delicatissimā vltra modū. hec
pelles cebelline vocāt de quib⁹ dcm est sup ī scdo libro ca.
xx. Sūt etiā ibi varij ī copia maxima quorū pelles delica
te sūt valde **Ibi** etiā sūt aialia mēna valde iuxta gen⁹ suū
que dñt ratti pbaraonis de quib⁹ capiūt tpe estatis ī tāra
copia vt vix ipo tpe carnib⁹ alijs vtāt ī cibū **Ibi** ē etiā co
pia mēna oim siluestriū aialīū q; rēgio illa siluestris ē valde

De regione alia ad quā ppter lutū et glacies difficilis est
transitus siue accessus **Capitulū xlvij.**

In regionib⁹ terre pfate s; dñio regis pfati vel meō
ratiē regio alia mōtuola ī q̄ bitāt hoīes qui caipiūt
aialia pua q̄ pelles hnt delicatas valde vt sūt rōdes de qui
b⁹ sup dcm ē. **Amellini** berculini varij vlpes nigri ⁊ alia
buiulmōi de quib⁹ oib⁹ dcm est sup **Ibi** sūt ī multitudine
innumera hoīes at qui ī montib⁹ supdcis hnt ita ca ī geni
ose et artificiose capere sciūt vt pauca sint q̄ possint euade
re man⁹ coꝝ **A**qui at bones ⁊ azini seu q̄cuq; alia pōdero
sa ad loca illa accedere neqūt eo q̄ illa regio h; ī planicie
lacunas et fōtes et ppe frigiditatē nimīa regionia oī tpe

in lacnīs glacies ita vt inde naues tñsire nō possent nec ē
tāte soliditatis illa glacies vt curr⁹ gñis aut aīalia gñia sus-
tinere valeat tōta illa planicies extra lacunas p̄pt̄ aq̄uas
q̄ ex multitudine fonciū diffūdunt sic lutosa ē vt nec tñsit⁹
ibi pateat nec currib⁹ nec aīalibus pōderolis ¶ Pretendit^r
āt regio hec p̄ dictas tredecī ¶ Quia igit̄ ibi ē tāta p̄ciosaz
pellīū copia de quib⁹ lucra maxīa fiūt hoīes regionis illi⁹
tale inuenerūt remediū vt negociatores illaz p̄ciū ad ipōs
possint accessū hrē ¶ In capite cuiuslibet illaz xīij dietaz q̄
bus vt dcm̄ est ¶ pretendit^r regio est viculus vnus plures p̄u-
nens domos in quib⁹ hītauit viri qui deducūt et recipiunt
mercatores et in quolibet vico suant canes magni vt azini
circa q̄draginta. ¶ Hīj aut̄ canes assueti et docti sūt trahere
trabas que vulgarit̄ dicūt in yralia tragye. ¶ Est āt traba l̄
traquila vehiculū sine rotis quo ap̄d nos mōciū hītatores
vtūt̄ ¶ Ad vnā āt traba sex canes ligāt ordine cōgruo ¶ Ara-
gule āt supponūt̄ pelles vsq̄ sup quos duo sedēt i nego-
ciacione qm̄ p̄ pellib⁹ vadit et auriga qui canes dirigit z q̄
viā optime nouit ¶ Quia igit̄ illud vehiculū ē de ligno leui
fimo et s̄btus est planū z pollitū z canes fortes sūt et ad b⁹
mōi officiū assueti nec magna onera vehiculo imponūt̄ ca-
nes illi p̄ lutū illud faciliē trahūt nec in lutū multū figit̄ tra-
gula in h⁹ tractu ¶ Nū āt pueniūt ad vicū aliū q̄ ē in fine die
te tūc negociator accipit̄ ductorē aliū p̄ sc̄da dicta qm̄ caēs
illū laborē p̄ dietas xīij sustinere nō possent ¶ Auriga igit̄ p̄
m⁹ cū suis canib⁹ ad p̄p̄iā regredit̄ māsiōnē z negociator
ille i q̄libet dieta mutat canes vehiculū z ductorē ¶ Sic igit̄
ad mōtes accedit pelles emēs z sup̄ dcm̄ mō p̄ planiciē ad
p̄p̄iā remcat de h⁹ mōi pellib⁹ in regionibus illis fiunt
cra maxima.

De regione tenebrarū ¶ Capitulū xlii.

In finitīs p̄tib⁹ tartarorū regni imēdiate sup̄ius mēd̄
rati regio alia ē in extremis hītacionib⁹ septētrional̄

aves oēs nr̄is aub⁹ sūt dissimiles valde p̄t qualais ille ei
nostris sūt similes **I**bi sūt austures nigri vt corui nr̄is ma
iores qui aves optime capiūt **I**bi sūt vesptilionēs gr̄ades
vt austures

De ciuitate vbi corpus beati thome quiescit et de miracu
lis que ibi fiunt ob merita ipsius **C**apitulū xxvij.

In puincia moabar in maiori yndia est corpus beati
thome apli qui in ip̄a puincia martiriū p̄ dño suscep
pit **E**st aut̄ corpus illud infra terrā in ciuitate pua in qua
pauci cōueniunt mercatores p̄ eo q̄ nō est in loco p̄ nego
ciacionib⁹ apto **I**bi sūt multi xp̄iani multi etiā sarraceni
qui de regionibus illis frequentāt apli lumina et valde ip̄z
aplm venerant dicūt enim ipm fuisse magnū p̄phētā et vo
cant amariā. i. hoiēm sc̄m xp̄iani at̄ qui corpus apli visitāt
de terra vbi beatus thomas aplus occisus fuit q̄ rubea est
secū reuerentē deferunt **S**epe enim cū ip̄a miracula multa
faciūt ip̄z distēpatā in aqua aut in alio liquore quicūqz
infirmi bibūt et ex hoc multi a diuersis et magnis infirmi
tatibus liberant **A**nno dñi **M**cc lxxviii princeps mag
nus quidā terre illius collegit messis tpe de riso coriā m̄g
nā et cū domos ad reponendū ipm non haberet ad suū bn
placitū aptas oēs domos beati apli thome occupauit **I**bi
risū suū recondens inuitis custodibus loci qui cū humiliter
deprecabant ne pegrinoz receptacula occuparet qui beati
thome apli lumina corioie visitabant. **N**octe at̄ ei beatus
thomas apls apparuit tenens in manu fuscūlā ferream
quā sup guttur dormiētis apponens ait nili domos meas
qs iūriose tua temeritas occupauit statim euacues opz te
mala morte p̄ire **E**nigilās ille statī qd̄ ei apls in visu insle
rat ipleuit xp̄iani at̄ deo et brō thome aplo gr̄as egerūt de
visitatione apli p̄fortari **V**ile publice retulit visionē omni
bus **M**ulta alia miracula fiūt ibi creberrime ad inuocaci
onē beati thome apli in honore fidei xp̄iane

De ydolatria paganorū regni illius **Capitulū xxviii**

In puincia moabar oēs habitatores loci illius viri et mulieres nigri sūt. Quō tñ sic oīno nascūtur farte sup addit sibi nigredinē magnā ppter decorē vngūt enim oēs puulos ter in ebdomada oleo de iofina et ex hoc efficiūtur nigerrimi valde. Quā aut pulchriorē reputant qui nigrior fuerit ydolatre qui inter eos sūt deorū suorū ymages nigerrimas faciūt dicentes deos nigros esse et oēs scōs. Dyabolū at pingūt albū dicentes dyabolos albos esse. Quā at bij qui bouē adozant ad bella pcedūt quilibet secū defert de pilo bouis siluestris. Milites pilos bonis ligāt ad suorū equorū crines et pedites ad capillos ppios vel ad crura. Credunt enim bouē siluestre esse tante virtutis et sanctitatis q quicūqz super se de pilis eius habuerit i omni periculo tutus erit. Quobanc igitur causam pili siluestriū bouū magni sunt precij apud eos.

De regno murfili et qualiter adamantes inueniūtur ibi **Capitulū xxix**

Ultra regnū moabar cūdo p ventū q dōz tramōtana p miliaria mille inuenit regnū murfili qd nemini tburariū est habitatores ei⁹ carne et lacte vescūt et riso ydolatre sūt. In quibusdā hui⁹ regni mōtibus inueniūt p ciosi lapides adamātes. Post plumas enī vadūt hoīes ad riuos p quos aqua dñdit de mōtibus et deficiente in riuulis aqua inter arcas rimāt et multos inueniūt adamātes. Similit ecia in estate in estu maximo hñt hoc mō mōtes illos mōnos ascendūt nō sine maxima pena ppter estū maximū q ibi ē. Est ecia piculosū valde illuc ascendere ppter magnos spētes quorū ibi est maxima multitudo. Vbi sūt iuxta mōtes et valles quedā vt vndiqz i mealibus rupibus circūcluse q illuc accessus nō pōt esse p hoīes. In vallibus istis vllis sūt multi lapides adamātes. In mōtib⁹ vō illis mltis

aquile albe sūt que morant̃ ibidē q̃ vescuñ sp̃entib⁹ illis p̃-
dictis **D**ij ergo qui volūt adamantes habere de vallibus
multa de rupib⁹ carniū frustra in vallib⁹ p̃ciūñ q̃ vt plimū
sup adamātes cadūt aquile aut videntes in vallib⁹ carnes
descendūt ad eas et aut eas ibi cōedunt aut ad rupes defe-
runt cōedendas **Q**ui aut obseruat aquilas si vident eas
ad mōtes ascendere currūt illuc si locus adiri pōt et expul-
sis aquilis carnes accipiūt in quibus sepe iueniūt adamā-
tes qui caribus adheferūt **S**i vero aquile i valle carnes
comedunt vadūt boiēs postmodū ad locū vbi aquile dor-
miūt de nocte et q̃ cōedendo carnes deglutire solent ada-
mātes carib⁹ adherētes inueniūt eos in stercozib⁹ aquila-
rū et hoc mō inueniūt adamātes in montib⁹ illis in copia
magna **A**lii aut alibi in vniuerso mundo inueniri non pñt
Reges et barones regionis illius adamātes pulchriores
et meliores p se emūt ceteri vero p orbē a negociatoribus
diffundūt **I**n hac regione fit burchiramis sbrilior ⁊ pul-
chrior qui est i mūdo **I**n hac puincia sūt maiores arietes
qui in mūdo sunt **V**ictualium oim est ibi copia maxima.

De regno lach Capitulū xxx

Rursū descendit a puincia moabar a loco vbi est cor-
pus beati thome apostoli p ventū occidentale inueni-
tur puincia q̃ dicitur lach vbi habitāt abrayamin qui sup
mendaciū horrent p nulla enim remendacium loqrentur
Sunt etiā casti valde **N**ā vnusquisq̃ eorū ppria vxore p-
tentat **A**liena enim rape vel furari oim timent et cauent.
Vino et caribus nō vtūt nullū aial occidūt ydolatre sūt
et auguriū sectant̃ **N**ā aut volūt rememere prius vmbzā
ppria in sole cōsiderant ⁊ scdm sui erroris regulā in illa ne-
gociacione pcedunt **I**n cibo parci sunt valde et magnas
abstinēcias faciūt **S**ani sūt sup modū **S**epe enī vtūt her-
ba quadā in cibū q̃ miromodo ad digestionē cōfert **N**ūq̃

fleu botomia sanguine minuunt. Sūt inter eos religiosi qui
 dā in regione illa ydolatre qui p reuerencia ydolorū vitā
 asprimā ducunt. Quoi totaliter vadūt nec se in aliqua pre
 corporis tegūt dicentes se enudare nō crubescere quia ca
 rent omni peccō. Non adorant. Et quilibet ipoz bouicu
 lū vnū cupreū fronte alligatū defert et oēs se vungunt cū re
 uerencia maxima victione quadā facta de pulueribus os
 suū bonis scutellis vel incitorijs nō vtūt dū comedūt h oēs
 suos cibos in arena si folia ponūt q sūt de pomis que di
 cūt de pado yso aut sup magna folia sicca. Sup viridia folia
 non manducat nec ecia virides fruct⁹ aut herbas virides
 vel radices virides n comedūt quia oia huiusmōi viridia
 dicūt aiata esse iō ea cōedere nolūt timentes grande peccū
 pmittere i occasione ipoz. Neq enim eadē de causa aliqō
 animal magnū vel puū psumūt occidere nullo mō contra
 suam legē peccā pmittūt supra nudā terrā dormiunt et cor
 burunt corpora mortuorū.

De regno Roylū Capitulū xxxj

Per plagā aliā dū discedit a regno moabar r̄sus gar
 binū ad miliaria. cccc. iuenit Roylū vbi sunt xpiani
 mlti et iudei atq ydolatre. Vbi ē lingua ppa et Rex Ro
 ylū nulli tributarius ē. Vbi regno crescūt birci grādes vt li
 moni valde boni. Piper ibiē in copia maxiā. Nā nemoza
 et cāpestria plena sūt piperis. Arbuscula tñ ex q piper nas
 cit domestica ē. Colligit piper tñ in Junio et iulio. Vbi ē
 endici q tractores vtūt i maxiā copia q fit de herba et ber
 bā illā colligūt in vasis magnis quā in aq ponūt et sic tam
 diu dimittūt donec herba optime merceat. Post hec ipāz
 ponūt ad solem qui in regione illa feruentissime calefcit et
 p̄ calore maximo bulit herba et coagulat in vñū. Post
 modū materiā illā in minucias diuidunt et sic defertur ad
 nos. In regione illa penosum est viuere ppter nimiū calo

re qui est ibi Si eni onū ibi in flumine ponit in mora mo-
 dica optime coquit Ad hanc regionē ppter mercaciones
 multi negociatores pfluunt de diūsis nacōib⁹ ppter lucz
 maximū qđ ibi ē In hac puincia aialia multa sūt cunctis
 aliarū regionū aiātribus dissilia Ibi eni sūt leones nigri
 totaliter absq; omni colore Ibi sunt papagalli seu cpyma
 cbi albi absq; oī colore vt nix pedes tñ rubeos hñt ⁊ rostz
 Sūt etiā ibi papagalli diuersarū manerierū pulchriores
 illis qui citra mare deferūt ad nos Ibi sūt galline nris o-
 nino dissimiles Dia hz regio illa dissimilia regionib⁹ alijs
 aues bestias et aromata et hoc ē qz calida est supra modū
 bladū nullū hñt excepto riso/vinū de zucharo faciūt de vic-
 tualibus ceteris est ibi maxima copia Astrologi ⁊ medici
 sunt ibi multi Audi oēs ābulār mares et femine et oēs m-
 gri sūt verenda tñ pulchro pāno tegunt et operiūt Cēs tñ
 cōiter luxuriosi sunt Consanguinei terciij gradus vxores
 accipiunt et hoc p totā yndiā obseruatur

De puincia Comari Capitulū xxxij
Quamari regio est yndie vbi videri nō pōt polus artic⁹
 et stella q̄ dicit̄ tramontana nā ab insula yana vsq; ad
 locū istum videri oīno non potest Si quis aut̄ intrat mare
 iuxta comari p triginta miliaria inde videbit polū predic-
 tum et videtur esse supra mare ad vnus cubiti mensuram
 Ista regio est valde siluestris et habet animalia multa et
 multū alijs dissimilia et specialit̄ symeas sunt ibi symee ml-
 te habentes effigiem hominū Ibi sunt cati qui dicuntur
 pauli valde diuersi ab alijs Ibi sunt leones leoncie et leo-
 pardi in copia magna.

De regno hely Capitulū xxxiij.
Post recessū a comary vsus occidentalē plagā p milia
 ria.ccc. iueniūt regnū hely qđ hz regē pprū et pprū

Ydeoma **I**ncole illi⁹ regionis simulachra venerant **A**ex
 ditissimus est habeo⁹ magnos thesauros potens aut nō est
 in multitudine aut fortitudine gentis **R**egio tñ adeo ford
 est qđ ab hostibus non poterit inuadi **I**n hac regione est
 pipis zinziberis et alioz nobiliū aromatum copia magna
Si nauis aliqua transitū faciens inde p vitāda tempesta
 te maris vel quacūq; alia causa diuertit ad aliquē huius p
 uincie portū si casualit et nō intencione pura declinat ad il
 los viri patrie illius quicquid repitur in naui accipiūt vio
 lenter et dicūt vos volebatis ad aliam puinciā vel patriā
 cū marcacionib⁹ vestris ire sed deus noster et fortuna nrā
 que optima est vos inuitos direxit ad nos ideo a vobis ac
 cipimus qđ domin⁹ noster et fortuna nostra miserunt no
 bis. **H**oc malū in tota puincia fit. **I**n hac regione multi
 sunt leones et agrestes

De regno melibar **C**apitulū xxxiiij
Est hoc puenit ad regnū meliber qđ est in yndia ma
 iozi ad occidentalē plagā et habet regē ppiū z ydeo
 ma ppiū **N**ulli q; alteri tributarius ē rex populus regni
 adorat simulachra. **I**n hoc regno videt^r polus articus. i.
 tramōtana et videt^r esse supra mare p duo brachia **I**n
 regno et similiter in regno gezurath qđ est iuxta cū sunt pi
 rate multi valde **S**ingulis autem annis de duobus pefa
 tis regnib⁹ ingrediūt in mare naues piratarū vltra centū z
 oēs naues mercatorū trāseunciū capiūt z predant ducunt
 in mare secū vxores et filios magnos et puos z tota estate
 in mari sūt faciūt at i mari marinas scalas ne naues trāseū
 ciū eoz naues possint effugere. **S**cale vero hoc mō fiūt p
 transuersū illius maris regionis naus pirataz elongatur
 ab alia p miliaria quiq; ita q viginti naues centū miliaria
 de maris spacio capiūt **A**ū aut pirate vnus naus videt^r
 nauē transeuntē cū igne z fumo alijs socijs collateralibus

annunciant et illi similiter alijs collateralibus faciunt et sic con-
 currunt quot necessarii sunt et depredant cuncta que repiant in na-
 tibus atque in hunc modum nullus eorum manus potest euadere bo-
 mines quos capiunt in personis non ledunt si naves et cuncta eorum
 bona capientes ipsos vacuos in littore ponunt dicentes **Ute**
 et rursus procurate ditari forsitan cum alijs rebus per nos transi-
 tum facietis et que de nouo lucrati fueritis iterum deferetis ad
 nos **U**n hac regione est mirabilis abundantia pipis zinziberis
 et cucurbitarum nucum yndie **I**bi fit optimus et pulcherrimus
 buchiranus ultra modum **D**e ciuitatibus horum regnorum non
 scribo quia liber noster nimis preterderet in longum

De regno gozurath **C**apitulū xxxv

Huius regni vicinum regno meliber dicitur gozurath ibi est
 rex proprius et proprius ydeoma **E**st autem hoc ad plagam occi-
 dentalem de maiori yndia **I**n hoc regno apparet polus ar-
 cticus super mare ad altitudinem sex brachiorum **I**n hoc regno sunt
 pirate maiores qui in mundo sunt **Q**ui in mari capiunt
 mercatores dant eis bibere tamareidos cum aqua maris pro-
 pter quod mercatores fluxum ventris patiuntur continuo hoc autem ratio
 faciunt quia mercatores videntes piratas a longe venientes consue-
 nerunt lapides preciosos et margaritas deglutire pro hoc igitur
 modum pirate habent omnia et nichil omnino possunt abscondere **I**n
 hac regione est copia endici pipis et zinziberis **S**unt etiam ibi
 arbores de quibus bōbaciū copia magna colligitur **A**rbor
 tamen que producit bōbaciū ascendit in altum coir ad altitudinem sex
 passuum et annis xx. fructificat post xx annos nichil **B**ōbaciū autem
 quod in arbore producit usque ad xij annos valet pro tela quia xij vo-
 nis super valet pro cultris vel dyplodib' aut pro simili ope **I**n
 hoc regno copia maxima est optimi corij quod ibi nobilissime perficit
 et parat

De regnis chane cambaeth et semenach et resmazon

Capitulū xxxvi ~ ~ ~ ~ ~

Post hoc puenit p mare chana cambacch semenach z
resmacoron ad occidentalē plagā que p dca noia sunt
regnoz in quib⁹ marcacōes sūt maxime vniūq⁹q³ enī reg
nori regē habet ppriū et ppriū ydeoma z sūt in yndia ma
iori nō sunt ibi alia q̄ in nrō libro iudicaueri describenda.
De maiori etiā yndia nō scripsi nisi de t̄ris et regnis q̄ ma
ri adiacent vel de insulis quibusdā q̄ in illo mari sūt labori
osū esset valde et addere i libro nostro plixitas nūma.

De duabus insulis in quarū vna habitant viri sine mulie
ribus **I**n alia femine sine viris **Capitulū xxxvij.**

Quia regnū resmacoron ad quinquaginta miliaria in
alto mari vsus meridiē sūt due insule ad xxx miliaria
sibi vicine **I**n vna morant^r viri sine mulieribus et vocat^r i
lingua eoz insula masculina. **I**n alia vero sūt femine sine
viris et vocat^r insula feminea **H**ij qui has insulas inhabitāt
vnū sunt adinnicē et sūt xpiani **M**ulieres nūq̄ vadūt ad i
sulas viroz **V**iri autē vadunt ad insulas feminarū et cum
eis cōiuiis tribus mensibus imorant^r **H**abitat autē quili
bet i domo sua cū vxore ppria **P**ostmodū ad masculinā
insulā reuertit^r vbi alio anni tpe manet p̄tinue **M**ulierces
filios masculos secū tenent vsq³ ad xiiij. annū postea mittū
tur ad prēs **M**ulierces filios nutriunt et quorūdā fructuū
sue insule curā hnt **V**iri at sibi et filiis et vxorib⁹ de victu
pudent **P**iscatores optimi sūt et pisces capiūt infinitos
quos receptos et siccos negociatorib⁹ vendūt et lucra m̄g
na de hijs piscib⁹ faciūt et p se magnā copiā hnt lacte car
nib⁹ piscib⁹ et riso vescūt **I**n B mari ē ambri copia m̄gna
et ibi cete multa et grādia capiūt **V**iri insule illius regem
non hnt sed spm suū p dño recognoscūt **S**unt aut sub
iecti epo de scoyran et hnt ppriū ydeoma.

De insula Scoyran **Capitulū xxxviii.**

Insula autē Scoyran inueniū ad meridiē post milia-
ria quinquaginta post recessū a duabus insulis supra
dictis. Habitatores insule xpiani sūt et archiep̄m hñt. In
hac insula est copia magna ambri et fiūt ibi de bōbacio op-
timi panni et pulcherrimi. Percaciones ibi fiūt multe et
specialiter pisciū. Carnib⁹ piscibus lacte ⁊ rīlo vescūt. Ha-
bitatores insule bladū nō hñt aliud p̄ter rīlū. Qēs nudā am-
bulant. Ad hanc insulā multi pirate deferūt ea q̄ p̄dant in
mari et ibi oīa vendunt. Illi at libenē ea emūt q̄ sūt ydola
iris et sarracenis ablata et nō xpianis. In hac insula mul-
ti mercatores sūt inter xpianos illos. Si nauis aliqua ab i-
sula Scoyran descenderet quā incātatores renocare vel-
lent q̄tūcūq; pleno velo nans cū p̄spero vento currat faci-
at arte dyabolica cū incātacionib⁹ suis optimū ventū nani
insurgere ita q̄ oportet eā nauē redire retrorsū.

De insula mādaygaster Capitulū xxxix.

Quā at dñdī ab insula Scoyran vsus meridiē post
miliaria mille inueniū insula mandaygaster q̄ ē de ma-
ioribus et diciozibus insulis mūdi. Cōtinet at ābitus eius
in gyro miliaria q̄tuor milia. Habitatores insule sarraceni
sūt hñtes legē miserabilis machometti. Regē nō hñt s̄ q̄tu-
or senioribus totū insule regnū est p̄missū. In hac insula
plures elephantes sūt q̄ repiūtur in alia regione terrarū.
In vniuerso ecīā mūdo nō est tanta negociacio denciū ele-
phanciū sicut ē ibi et in insula sanzibar. In hac insula nō cō-
medūt carnes alieni nisi cameloz q̄ inuenerūt eas esse p̄ ce-
teris carnib⁹ saniores. Est enī ibi cameloz tāta innumera-
bilis multitudo q̄ videt̄ incredibile p̄ stupore iaudite mī-
ritudinis nisi p̄prio cernāt itūtu. In hac insula sūt ecīā mī-
ta nemoza sandaloz rubeoz de quib⁹ ibi sūt arbores mag-
ne de quibus negociacōnes magne fiūt. Vbi est ambri co-
pia maxima q̄ in mari tayrdeglic et cete grābia sepe capi-

untur ex quibus ambri colligunt. Vbi sunt leopdi ⁊ leoncie
et leones magni valde. Sunt ibi cerui dānule ⁊ capre in mlt
titudine magna et venacōnes maxime bestiarū et volucrū
Aues at regionis illius inris aub⁹ dūliles sūt valde. Sunt
eciā ibi aues multaz spērū quas oīno in inris regionib⁹ nō
habem⁹. Ad hāc insulā ppter mercacōem pueniūt naues
multe. Ad alias vero insulas vltra ad meridiē puus ē con
cursus nauū nisi ad insulā zanzibar ppter cursū velocissimū
aque maris. Naves enī velocit currūt illuc h cū difficulta
te nimia reuertūt. Eadē enī nauis q̄ de regno moabar ad
hanc insulā madaigastar venit in xx diebus vix de maday
gastar p̄t in tribus mensibus redire in moabar eo q̄ maris
illius vebemens cursus semp currit ad meridiē et nūq̄ ad
ptem aliam retro sū auertitur fluxus ille

De auib⁹ maximis q̄ dūt. **Ruch**. Capitulū xl.
In insulis ill⁹ ad q̄s naues iurissime vadūt vt dixi ppter
ter velocissimū cursū appz cō anni tpe vna spēs auū
mirabil⁹ q̄ dūt Ruch. Assimilat⁹ at aquile i effigie corpis
miē magnitudinis sūt. Asserūt qui vident eas q̄ pēne ale
vnius xij passus i lōgitudine hnt grossicies at pennaz ⁊ cor
pis aiālis scdm pporcionē debitā tāte pēnarū lōgitudini
corrādet. Est at auis illa tāte fortitudinis et vtutis q̄ vna
ex b⁹ mōi aub⁹ absqz alteri⁹ auxilio auis capit elephante
et i altū acrē eleuaret ibi dimittit vt cadat ⁊ sfrigat. Post
modū sup ei⁹ cadauar dñdit et deuorat carnes ei⁹. Ago at
marcus qm̄ hec audiui pmo narrari putavi q̄ aues ille erat
griffones de quib⁹ ferr⁹ q̄ pti auū et pti bestiaz similitudi
nē habeāt. S; hij qui aues illas viderūt p̄stātissime aslere
bāt q̄ nō hnt in pte aliq̄ bestie similitudinē s; duos solūmō pe
des hnt vt aues. Mag⁹ kaā rex. Cublay ad insulas illas
nūcios misit vt quēdā eius nunciū qui ibi capt⁹ erat facerz
relaxari. Insup illis iposuit vt ei referre scirent i suo rōitu

plage q̄ obscuritas nūcupat̄ p̄ eo q̄ sole ibi nō apparēte p̄
maiori āni tpe ibi tñbrosus est aer i crepusculi modū Sūt
āt hoīes illi^r regionis pulchri magni z corpulenti h̄ sūt pal
lidi valde. Regē n̄ h̄nt neq; p̄ncipē cui^r sunt dicioni s̄iecti
h̄ incultoꝝ moꝝu hoīes sunt bestialit̄ viuētes Tartari vō q̄
b^r mōi hoīb^r sūt affines sepe r̄gionē illā iuadūt z ip̄oꝝ aia
lia et bona diripiūt militaq; ip̄is iſerūt dāpna. Q; vō p̄pē
aeris caliginē ad p̄pā postmodū redire n̄ scirēt eq̄s pullos
h̄ntes equitat̄ carūq; pullos faciūt i introitu r̄gionis a cuf
todib^r detneri Quq; capta i tñbris p̄da ad regionē lucis
voluerint igredi equab^r suis frena relaxātes ip̄as libere q̄
volūt ire p̄mittūt. Eque āt ibyātes ad filios loca vbi eos
dimiserāt repetūt fessiores suos quo r̄dire nō nouerāt i du
cētes h^r icole capiūt i copia magna ermelinos varios ber
culinos et alia b^r mōi aiālia h̄ntes pelles delicatas deferūt
q; pelles ad lucis frās finitimas vbi de eis faciūt luc̄ m̄gna

De puincia Ruthenoz Capitulū I.

Ruthenoz vō puincia maxima ad polū articū sita est
b^r terre ppli xpiani sūt z h̄uāt in ecclesiasticis officijs
ritu grecoꝝ Dcs sūt albi et pulchri valde flauos capillos
h̄ntes Tributarij sūt regis tartaroz cui^r ad orientālē pla
gā affines sunt de pellib^r ermelinoꝝ sabellinoꝝ vulpiū et
berculinoꝝ et varioꝝ copia maxima ibi ē. Multi sūt argē
ti minere Est āt r̄gio frigida sup̄ modū et vsq; ad mare oc
ceanū ptendit In mari illo insule q̄dā sūt in quib^r nascū
tur et capiūt gurfalchi et herodij seu falcones peregrini in
copia magna qui postmodū ad regiones diuersas et pu
cias deferūtur.

Explicit liber dñi marci de venecijs Deo gracias

Of the MARCO POLO
ITINERARIUM

Antverpiae, 1485.

Eight hundred copies only have been reproduced in phototype from the original edition in possession of THE TOYO BUNKO (Oriental Library), by the National Diet Library, Tokyo, Japan.

Collotype work by the Otsuka Kogeisha Ltd., Tokyo. November, MCMXLIX.

№ 386

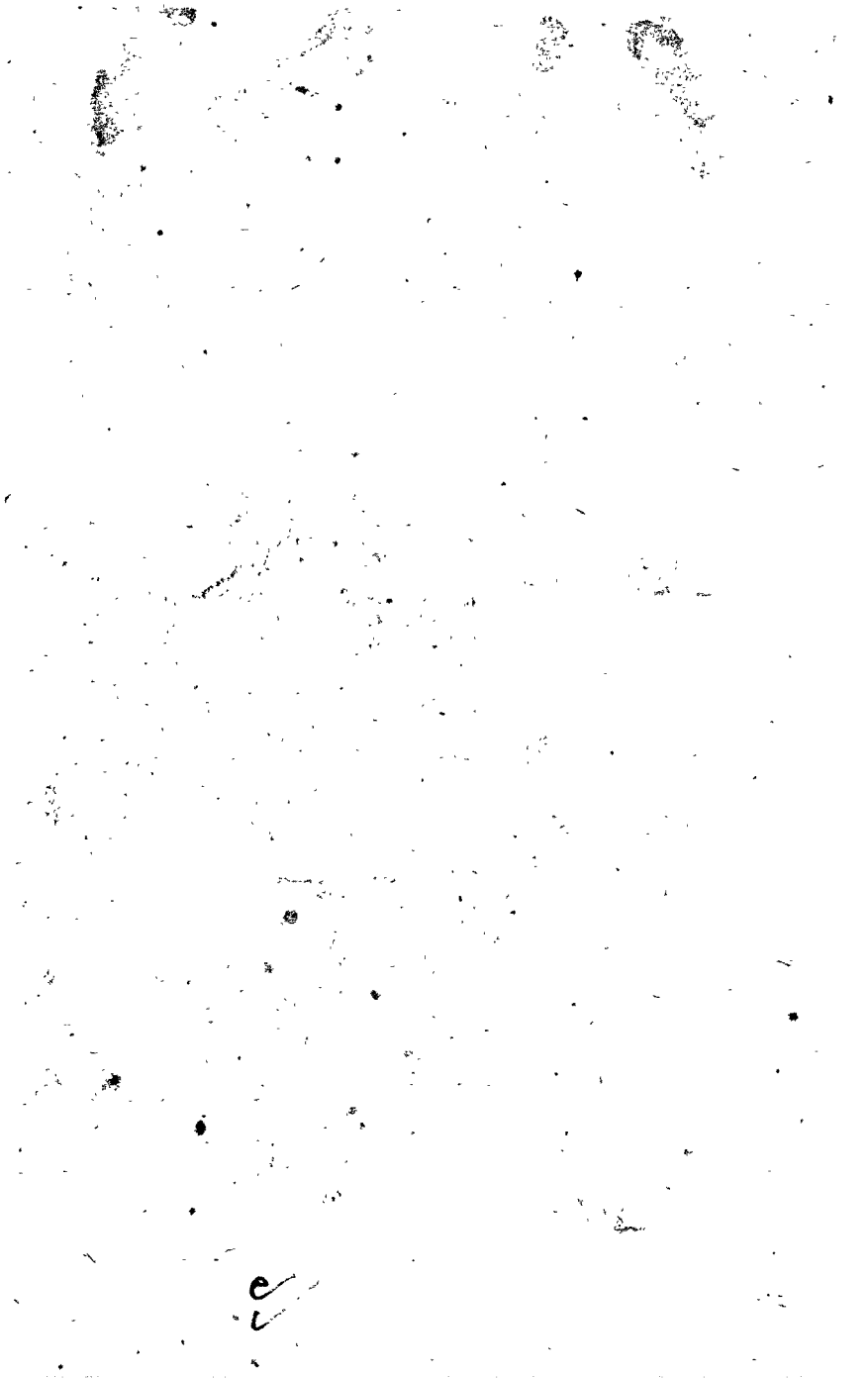
3

7

3. The following is a list of the names of the persons who have been appointed to the various positions in the organization of the American Society of International Law:

CA

Central Archaeological Library,
NEW DELHI. 9713

Call No. 910.4
Mar/Iwa

Author— Marco Polo

Title— Manuscripts and printed editions of

Marco Polo's travels

Borrower No.

Date of Issue

Date of Return

"A book that is shut is but a block"

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL LIBRARY
GOVT. OF INDIA
Department of Archaeology
NEW DELHI.

Please help us to keep the book
clean and moving.

S. B., 148. N. DELHI.